

PAR TAUTAS IZGLĪTOŠANU DOMĀJOT

II grāmata

2.daļa

Humānā pedagogija. Integrālā izglītība

Ojārs Rode

2023

Drusti

Tautskola "99 Baltie zirgi"

Par tautas izglītību domājot. Humānā pedagoģija. Integrālā izglītība.

Cerībā, ka kādam varētu interesēt manas pārdomas par latvju tautas izglītību nākotnē, sakārtoju tās vairākās grāmatiņās. Grāmatiņas nepretendē uz zinātniska rakstura literatūru pedagoģijā (tradicionālā zinātnes izpratnē), bet aptver dažāda rakstura visai plašu atziņu un zināšanu spektru, kas tādā vai citādā veida ir sasniegušas mani.

Šīs grāmatiņas tapušas pateicoties vairākiem rosinājumiem kaut ko uzrakstīt par tautskolas pieredzi un pateicībā manai zinātniskā darba vadītājai gan maģistratūrā, gan doktorantūrā DU Elfrīdai Krastiņai, ar kuru diskutēts gan par izglītību, gan par vispārcilvēciskām problēmām, kuras tad arī mani mudināja pārdomām.

Grāmatiņas domātas visai raibam interesentu lokam – vecākiem, skolotājiem, studentiem, politiķiem un vienkārši tautiskuma saglabāšanas entuziastiem, taču ne tik daudz skeptiķiem, kā meklētājiem.

Nebūtu ne, turpat 30 gadus gara pieredzes tautskolā, ne studijas, ne apceres, ne centieni ko paveikt Latvijas tautskološanā, ja nebūtu manas ģimenes atbalsts, īpašs paldies pacietīgai dzīvesbiedrei, sievai Nellijai.

Grāmatiņu Saturs

I grāmata - *Daži grāmatiņās izmantotie termini*

II grāmata 1.daļa – *Krišnamurti skola. Vērtību izglītība*

II grāmata 2. daļa – *Humānā pedagoģija. Integrālā izglītība*

II grāmata 3.daļa - *Holistiskā pedagoģija.*

III grāmata – *Tautas pedagoģija*

IV grāmata – *Teorija un prakse*

V grāmata – 1. daļa - *Publikācijas zinātniskos un populārzinātniskos izdevumos no 2004. – 2011. gadam*

V grāmata – 2. daļa - *Publikācijas zinātniskos un populārzinātniskos izdevumos no 2011. – 2015. gadam*

VI grāmata 1.daļa.– *Intervijas un publikācijas populāros izdevumos no 1990. – 2007. gadam*

VI grāmata 2.daļa.– *Intervijas un publikācijas populāros izdevumos no 2007. – 2023. gadam*

VII grāmata – 1. daļa – *Apceres un ieceres no 2005. – 2011. gadam*

VII grāmata – 2. daļa – *Apceres un ieceres no 2012. – 2023. gadam*

VIII grāmata – *Vēstules Atmodu rosinot un publicētais Face Book*

IX grāmata - *Vēstules*

Šīs grāmatiņas trīs daļas veltītas vairākiem izglītības virzieniem un to paspārnē esošo skolu aprakstam, t.i., kā piedāvātas izglītības realizējas praksē. Vispirms aplūkosim Krišnamurti “pareizas izglītības” atziņu tapšanas filozofiskos pamatus (tā īsti nebūtu pareizi saukt tos par filozofiskiem pamatiem, jo tā nav faktiski filozofija, bet Krišnamurti un viņa laikabiedru dzīvesziņa – zināšanas par lietu kārtību). Pēc tam arī “pareizās izglītības” teorētiskos pamatus un visupēc mēģinājumus, īpaši tam dibinātās skolās, realizēt “pareizo izglītību”.

Pirmajā daļā aplūkosim, arī tā saucamās, vērtībizglītības modeļus. Ja tā iedziļinās, tad pašos dziļumos faktiski rodam Krišnamurti pamatatziņu: iepazīsti sevi un vienmēr zināsi kā pareizi rīkoties jeb, citiem vārdiem sakot, - dzīvosi tikumīgi. Vērtībizglītības modeļos vērtībizglītība uzsvēta, galvenokārt, kā tikumiskās audzināšanas instruments.

Grāmatiņas otrajā daļā vispirms pieskarsimies Humānai pedagoģijai, kuras pamatā likti “Dzīvās ētikas” principi. Galvenie tās popularizētāji un realizētāji Šalva Amonašvili un M.Šķetiņins, tai ir veltījuši vai visu savu dzīvi. Arī šo pedagoģiju aplūkot beigsim ar ieskatu dažās humānās pedagoģijas skolās.

Otrajā daļā ievietoju Šri Aurobindo iniciēto “Integrālās izglītības” modeļa aprakstu, ar tā praktisku realizāciju skolās. Diemžēl, neesmu bijis nevienā no tām, tāpēc vadījos no internetā pieejamas informācijas – avotus centos uzrādīt. No visiem grāmatiņā aprakstītiem virzieniem izglītības organizēšanā, vispilnīgāko priekšstatu varēja gūt tieši par “Integrālo izglītību”.

Grāmatiņas trešajā daļā aprakstu “Holistisko pedagoģiju” un tās praktisku realizāciju skolās. Faktiski visus iepriekšaprakstītos izglītības virzienus var saukt par holistiskiem, taču skolas, kuras realizē izglītību tieši ar “holistisko” nosaukumu parasti neatsaucas uz nevienu no pirmajās grāmatiņās aprakstītajām, bet uz holistisku personības uztveri, tās veselumā, kā arī mācību organizēšanu, to visu ievērojot. Varēja šo daļu pievienot iepriekšējām, bet tad man sanāktu pārāk biezs sējumiņš, kuru neērti būtu iesiet.

Iedvesmojamies un darbojamies!

Saturs

Humānā pedagoģija

- levads** 8
- Humānās pedagoģijas fanu mūsu zemītē netrūkst. Ir pat nodibināta Latvijas humānās pedagoģijas asociācija – varat sameklēt tās mājas lapu. Arī es biju aizrāviens ar humāno pedagoģiju – kamēr vien Maskavā norisinājās Š.Amonašvili organizētās konferences, braucu uz tām un dažkārt pat ar kādu priekšlasījumu vai publikāciju.
- Šalvas Amonašvili uz Dzīvās Ētikas atziņu pamata attīstītā humānā pedagoģija** 18
- Nav pat svarīgi vai ticam Dieva eksistencei vai nē, būtiska ir Dzīvās Ētikas atziņas par Kosmisko Hierarhiju un to, ka bez mums ierastās fiziskās telpas, pastāv *Smalkā*, neredzamā telpa. Kā jau Dzīvā Ētika māca, ir jāsasniedz augsts apziņas stāvokli, jāiededzina sirds uguns, lai varētu sākt aptvert Bezrobežību.
- Ieskats mēģinājumos realizēt praksē humāno pedagoģiju** 24
- Mihails Šķetiņins eksperimentus izglītībā aizsāka vēl PS laikā – astoņdesmitajos gados. Viņa ieviestie jaunumi, piemēram, bija: mācību stundas garuma samazināšana, mājas darbu atcelšana, atzīmju nelikšana.

Integrālā izglītība

- levads** 31
- Integrālās izglītības pamatlicējs ir Šri Aurobindo. Tiem, kuri pirmo reizi dzirda par Šri Aurobindo, var pacelties jautājums: kas tas tāds un kāda ir viņa saistība ar pedagoģiju. Šri Aurobindo ir vīrs, kurš radījis ne tikai jaunu jomu – integrālo jomu, bet viņš, varētu teikt, integrēja zinātnē, filozofijā savu, īpašos eksperimentos gūto, garīgo pieredzi un iedibināja integrālo pedagoģiju.
- Jaunā joga** 38
- Lai varētu realizēties Joga, vajadzīgi trīs dalībnieki: *Dievs, Daba un Cilvēka dvēsele*; vai abstraktā valodā runājot - *transcendentais, kosmiskais un immanentais*. Transcendentā nepieciešamība atklājas indivīda tieksmes priekšmetā.
- Aurovilla** 42
- Un tā, jau 1966. gadā UNESCO pieņēma vienprātīgu atbalsta rezolūciju nākotnes pilsētas projektam Indijā. Aurovilla dibināta 28.februārī 1968.gadā. Dibināšanas akts pulcēja ap 5000 cilvēku, tajā skaitā pārstāvjus no visiem Indijas štatiem un 124 tautām.
- Dažas izglītības pamatnostādnes** 45
- Cilvēka izglītībai vajadzētu sākties dzimšanas brīdī un turpināties visu viņa dzīvi. Pilnīgai izglītībai jāaptver pieci galvenie aspekti: fiziskais, vitālais, garīgais, psihiski-garīgais.
- Dr. Ketaki Modaka darba “Integrālās izglītības principi un tās iespējamā ieviešana esošajā izglītības sistēmā” konspekts** 47
- Iedomājieties, ka izglītības pieeja tiek nomainīta no tādas, kura rada stresu un pārgurumu, uz tādu, kura raisa ziņkāri un atklājumu azartu; nomainīta no mācīšanās līdz priekšmeta izpratnei;

- Integrālā izglītību Mātes atziņās** 59
Māte mēdza sniegt detalizētus norādījumus. Viņa pavadīja vakarus kopā ar bērniem, pati apmeklēja nodarbības, stāstīja stāstus un darīja vēl daudz ko citu. Tāpēc viņa zināja un izjuta ikdienas mācību praktisko daļu.
- Integrālās izglītības koncepcija** 63
Svarīga integrālās izglītības iezīme, ir tās neatlaidīga zināšanu, gribas, harmonijas un prasmju, kā arī visu būtnes daļu vienlaicīga attīstīšana, ciktāl tas iespējams jau no agrīnajiem izglītības posmiem.
- Mācību programma** 65
Mūsu Integrālās izglītības programmai ir akadēmiskie standarti, un tā sagaida rezultātus, kas atbilst vai pārsniedz salīdzināmu akadēmisko institūtu rezultātus. Katram pakāpes līmenim būs tā sauktā "minimālā kopīgā mācību programma", kas iekļauj būtiskāko no tā, kas parasti tiek paveikts citās akadēmiskajās iestādēs, bet izlaižot dažus nevajadzīgus atkaršanos un neatbilstošus pētījumus.
- Brīvā progresa sistēmas pamatprincipi** 72
Tie nav tikai mācību "priekšmeti", kuriem vajadzētu būt izglītībā, - ir nepieciešamība tiekšanās pēc izaugsmes, brīvas pieredzes, iespēja sevi izglītēt, pašam sevi izpētīt, atklāt iekšējās vajadzības un to saistību ar studiju programmu, kā arī dzīves mērķa un dzīves mākslas atklāšanu.
- Kad bērnam jādod brīvība?** 75
Vecums, kurā bērniem var piešķirt brīvību, ir atkarīgs no situācijas. Tas pilnībā atkarīgs no bērna. Daži jau ir nomodā septiņu gadu vecumā, daži vēlāk. Svarīgi ir dot bērniem iespēju redzēt un spriest pašiem.
- Brīvā progresa sistēmas iezīmes SAICE** 77
SAICE augstākajā kursā, kur brīvā progresa sistēma pilnībā darbojas kopš 1968. gada, studentam ir pilnīga brīvība izvēlēties i) sava mācību priekšmetus, ii) skolotājus, kuru aktīvu palīdzību, viņš lūgs studijām, un iii) veidu, kādā viņš vēlētos, lai viņam mācītu konkrētu priekšmetu.
- INTEGRĀLĀS IZGLĪTĪBAS pieci aspekti. Fiziskā audzināšana** 79
Māte ir izdalījusi *fizisko izglītību, vitālo izglītību, mentālo izglītību, psihisko un garīgo* izglītību. Pēc viņas domām, "Lai izglītība būtu pilnīga, tai jārealizē šie pieci galvenajiem aspekti." *Integrālās izglītības* procesā fiziskā, vitālā un mentālā izglītība varētu panākt to, ka pareizi veidojas individuāla ārējā personība.
- Vitālā izglītība** 84
Cilvēks nav tikai mentāla būtne, viņā slēpjas arī vitalitāte un matērija. Vitalitāte: spēks, enerģija, entuziasms, mundrums, efektīvs dinamisms. Tas var būt kā entuziasma, tā vardarbības avots;
- Mentālā izglītība** 85
Prātam piemīt raksturīgas spējas izziņai, dzīves pieredzes uzņemšanai un asimilēšanai. Šīs prāta spējas kopumā ir uztveres, pamatojuma, sprieduma, iztēles, radošās un kritiskās domāšanas un intuīcijas spējas.
- Psihiskā izglītība** 89

Psihiskā būtne ir dievišķā klātesamība bērnā. Māte saka, ka skolās veikta garīgā, intelektuālā apmācība nobīda *psihisko būtni* aizmugurē, kas bērībā ir priekšā. Tādējādi viņi gandrīz vienmēr pilnībā zaudē kontaktu ar savu *psihisko būtni*.

Garīgā izglītība 92

Garīgā būtne (*Dživatamans / Akshara Puruša*) ir otrs centrālās būtnes aspekts. Atšķirībā no ekstrasensa, tā nepiedalās evolūcijā. Tādējādi garīgā apziņa nozīmē dzīvot bezgalīgi un mūžīgi bez ego.

Integrālās izglītības realizēšana bērnudārzos un skolās 94

Kāpēc Brīvas progresas sistēma neieviešas? Jau iepriekš tika norādīts, ka *brīva progresā* sistēma ir integrālās izglītības pamats. Visas skolas ir vienisprātis, ka *Brīvā progresā* sistēmu skolās nevar ieviest dažādu iemeslu dēļ!

Nākotnes izglītības plāni 96

Lai praksē varētu īstenot pareizu *brīvā progresā* izglītību, mums ir nepieciešams, lai kontrolējošās struktūras kļūtu elastīgākas; *Brīvā progresā* izglītība ir integrālās izglītības metode. Integrālā izglītība ir nekas cits kā izglītība būtnes evolūcijai;

Aurovillas bērnudārzī 97

AHA mērķis ir, atbilstoši Aurobindo un Mātes mācībai, izaugsmei un progresam, attīstīt bērniem iekšējo gribu. Mācīšanās akcents tiek likts uz izpratni. Lai noskaidrotu, kas visvairāk bērnam nepieciešams attīstībai, sāk ar bērna vērošanu.

Par Aurovillas bērnudārzēm vispār 99

Vienā bērnudārza grupā parasti ir ap 10, 12 bērnu. Grupas apzīmētas krāsām: dzeltenu grupu veido trīs gadus veci, apelsīnu grupā četrgadnieki, zilā grupā - piecus gadus veci un zaļā grupa sešus gadus veci utt. Katrā grupā ir daži bērni, kuri nāk neregulāri.

Aurovillas skolas 104

DEEPANAM skola bērniem no 6 līdz 14 gadu vecumam

FUTURE SCHOOL bērniem no 14 līdz 19 gadiem

PĒDĒJĀ SKOLA - "Free Progress" Auroville skola vidējo un vidusskolu skolēniem

JAUNĀ LAIKMETA VIDUSSKOLA (NESS) - CBSE saistīta skola

PĀREJAS SKOLA bērniem no 6 līdz 14 gadiem

Šri Aurobindo integrālās izglītības skolās ārpus Aurovillas. 110

Šri Aurobindi integrālās izglītības skolas Indijā ir ne mazums. Skolu Indijā vispār ir tūkstošos, daudz dažādi dibinātāji, ar daudziem dažādiem akcentiem, pat filozofijām (kas patīkami pārsteidz), ka viegli apjukt. Šodien ieskatīsimies dažās bez analīzes, bet vienkārši aprakstot tās

Apkopojoša publikācijas par Šri Aurobindo integrālo izglītību

117

Tiek minēts, ka Indijā ir vismaz 500 skolu, kuras apliecina to, ka realizē Šri Aurobindo Integrālo apmācību. Taču reāli to ir mazāk nekā puse no šī skaitļa. Pētījums sniedz to problēmu aprakstu, kuras traucē sekmīgu Integrālās izglītības ieviešanu.

Humānā pedagoģija

levads

Atgādināšu kāds ir šo sarunu mērķis un par ko šobrīd runāsim. Mērķis, *pirmkārt*, parādīt pasaules holistiskās filozofijas virsotņu gaismā mūsu tautas tradicionālās kultūras pedagoģijas vienreizīgu, laikmeīgumu un vislabāko piemērotību mūsu tautas izglītošanas sistēmas pamatam. *Otrkārt*, iedrošināt latviešus veidot skolas uz latviskās dzīvesziņas pamatiem. Lai paveiktu šos uzdevumus, mēs iepazīstam ne tikai teorētiskos humānistu vēstījumus, bet ieskatāmies arī šo vēstījumu praktiskos izpildījumos – konkrētu skolu izglītības modeļos.

Ja Krišnamurti “pareizo izglītību” varam iedomāties, kā vienu savdabīgu teosofijas zaru, tad otrs tās zars varētu būt humānās pedagoģijas zars. Humānās pedagoģijas fanu mūsu zemītē netrūkst. Ir pat nodibināta Latvijas humānās pedagoģijas asociācija – varat sameklēt tās mājas lapu. Arī es biju aizrāvis ar humāno pedagoģiju – kamēr vien Maskavā norisinājās Š.Amonašvili organizētās konferences, braucu uz tām un dažkārt pat ar kādu priekšlasījumu vai publikāciju. Tātad runāsim par kaut ko visai labi pazīstamu. Ir dzirdēts sašutuma pilnas pedagogu balsis, kuras apgalvo, ka ir humāni bez visas humānās pedagoģijas, ko te vispār runāt! Tā var šķist pārgudriniekiem. Patiesībā humānās pedagoģijas pamatus iedibināja teosofija. Pēc Blavackas “*Slepenās doktrīnas*” par dižāko darbu jāatzīst Helēnas Rērihas atklāsmes, kuras nosauktas par “*Dzīvo ētiku*”. Kad Š. Amonašvili runā par humānās pedagoģijas filozofisko pamatu, tad viņš ar to saprot tieši zināšanas caur H.Rērihu. Sākotnēji visi saieti Maskavā notika ar Rērihu biedrības atbalstu. Tāpēc par humāno pedagoģiju runāsim vispirms ieskatoties H.Rērihas atklāsmēs. Ieskatīšanās, protams, notiks caur manu saprāti, t.i., es tieši netulkošu, bet pieturēdamies pie atklāsmes teksta secības, došu savu izpratni. Uzreiz nesūtīšu jūs pie oriģināliem, jo teksts tajos nebūt nav viegli tverams. Internetā at-

radīsiet gan tulkojumus latviešu valodā, gan oriģinālos tekstus krievu valodā un arī grāmatiņas atradīsiet. Tā kā, ja ir vēlme, varat paši to visu secīgi apgūt. Iepazīšanās ar H.Rērihas atklāsmēm mums ir vajadzīga, lai vispirms jau saprastu, ka humānā pedagoģija nav sadzīvīstisks jēdziens; otrkārt, tāpēc, ka, tad, kad runāsim par humānās pedagoģijas reālām izpausmēs, redzētu vai ir atbilstība starp atklāsmi un praksi.

Pats ar šo vēstījumu (*Dzīvās Ētikas Mācību*) saskāros pirms gadiem četrdesmit, tāpēc bija jāatsvaidzina atmiņā tās saturs un ne tikai, - nu, skatīts tiek citām "acīm". Čenelings ir ļoti apjomīgs un ne vienmēr ir labi uztverts, saprasts. Mēs ieskatīsimies tikai vēstījuma tajās sadaļās, kuras tiešāk ir saistītas ar cilvēka evolūcijai nepieciešamo kvalitāšu, nepieciešamo darbību aprakstu. Pēc tam iecerēts īss ieskats pedagogu auditorijai labi zināmā, Humānās pedagoģijas attīstītāja, gruzīnu izcelsmes pedagoga Šalva Amonašvili darbos, viņa paustajā teosofu vēstījumu interpretācijās. Tradicionāli sadaļu beigsim iepazīstot dažas humānās pedagoģijas skolas Krievijā.

Dzīvās Ētikas mācības pamatā ir likta atziņa par VISA, KAS IR bezrobežību, t.i. gan telpisko, gan attiecībās un formās; reizē tās elementu savstarpējās pakārtotības izpaustā vienotībā, saskaņā un mīlestībā. Viena no svarīgākām ir atziņa par *Bezrobežīgā* kosmosa Uguns visaptverošo radošo, virzošo fonu, kurā viss rodas un pastāv. Līdz ar to cilvēks ir ugunīga būtne un savā augstākā izpausmē uz Zemes nostiprinās kā Dievcilvēks, kā ugunīgais radītājs, kā "Jaunās Rases ugunīgās zīmes nesējs". Lai sekmīgi noritētu cilvēka evolūcija, cilvēkam (jāpieņem) jāapzinās uguns principa un kosmiskā magnētisma pamati, un kosmiskās hierarhijas esamība. Hierarhijas tuvākais palīgs, padoma devējs, arī skolēna sargātājs ir Skolotājs. Skolnieka un Skolotāja savienošanās notiek savstarpēju meklējumu rezultātā. Skolotājs ir būtne, kuras autoritāte nav apspriežama. Tikai ar Skolotāja palīdzību cilvēks, sekojot tā padomam, uzticoties un kopdarbojoties, iedegās visās ugunīs. Hierarhija nodrošina Augstākās Gribas realizēšanos, t.i., Visuma evolucionēšanas likumu pildīšanu. Vissliktākā ir "domāšanas divkosība (domāšanas un darbības šķelšanās)" – ir jāizvairās no divkosīgiem cilvēkiem. "Ja skolēns ir divkosīgs, viņš tiek atsviests par tūkstošs gadiem atpakaļ".

Pastāv ļaunums, kas ir kā naidnieks Gaismai. Ļaunumam ir pozitīva loma cilvēka attīstības ceļā. Ļaunums savās izpausmēs ir

daudzveidīgs, spēcīgs, viltīgs, ka var iemānīt cilvēku savos, ne reti, smalki austos tīklos. Tāpēc cilvēkam dzīvē ļaunuma vidū ir īsts pārbaudījums, reizē īsts rūdījums. Ļaunums ir spējīgs cilvēku savā varā paņemt pat tad, kad tas savā evolūcija jau sastapis Skolotāju. Rezultātā var tikt apšaubīts Skolotāja padoms un autoritāte kā tāda, pat nopaļāta Hierarhija. Rezultāts var būt cilvēkam graužošs – viņš var tikt atsviests savā attīstībā tālu atpakaļ uz vairākiem mūžiem, līdz pat sadedzināšanai. Ir jāsaprot, ka mīlestības un uzticības bezrobežīgums ir saskanīgs ar VISA, KAS IR Bezrobežību kā tādu un nesaskanīgums noved pie paša izpostīšanas. Mīlestība un uzticēšanās ir pirmais solis Kalpojumā.

Ne vārdi, kurus izsaka cilvēks, tiek izvērtēti, - patiesais tiekšanās kvalitātes rādītājs un gara potenciāls atklājas darbībā, t.i., “nevis vārdus, bet darbību uzskata par augstāko enerģiju apliecinājumu”.

Cits cilvēka brieduma rādītājs ir “domas kvalitāte”. Domas spēks netiek pienācīgi novērtēts, - tās iedarbojas uz “Izplatījuma Uguni”, rada spriegumu, pat formas. Noformētā, netīrā domā var būt paslēpusies patmīlība, augstprātība, naidīgums, šaubas u.c. tumsu apstiprinošas formas, kuras labākā gadījumā traucē evolucionēt, slikākajā gadījumā pārtrūkst kustība uz Gaismu vispār. Un otrādi, domu kvalitāte var paplašināt apziņu. Tāpēc jāattīsta uzmanību, modrību (Aurobindo teiktu: jāpieslēdz Neatkaļģīgais vērotājs) pat pret šķietami sīkiem “netīrumiem”. Domas tīrība nosaka tuvākas un tālākas vides tīrību t.i., tā, sava neierobežotā ātruma dēļ, momentāni spēj uz ilgu laiku piesārņot smalko plānu. Doma izplatījumā akumulējas, t.i. tā piesaista līdzīgās domas, piesaista “neapvaldāmas stihijas” un var tapt arvien spēcīgāks veidojums. Doma spēj arī attīrīt, uzturēt tieksamos uz Gaismu. Ir visos plānos jāpatērē milzu enerģija, lai neitralizētu traucējošo ļaunumu, ko raidījuši neattīsti, nesakārtotu domu tumsonīgi ļautiņi. Tātad doma ir radītāja, tā rada garīgajā plānā būtņi, kurai piemīt visas domas būtībā ieslēgtās pazīmes. “Kā garīgā plāna substance doma nav iznīcināma”. Doma var būt cēlonis gan labestīgiem, gan nekrietniem notikumiem.

Cilvēks nav nieka puteklītis bez atbildības! Atbildības sajūta ir vēl viens attīstības mērs. Mēs konstatējam, cik būtiski svarīgas ir mūsu domas un darbības, - to kvalitāte ir mūsu atbildība.

Cilvēks pat ar atvērtām acīm, ausīm parasti nesaskata, nesadzird to, kas ir viņa priekšā, - ir jāpieradina skatīties neredzot un klausīties neskaidrībā.

sīties nedzirdot. Te palīdzēt var Skolotāja tēla skatīšana iztēlē. Evolucionēt nozīmē uztveres smalkuma attīstību. Nav iespējams iepazīt "smalko pasauli" bez smalkas uztveres. Smalkās uztveres (t.sk. smalkās maņas – redze, dzirde utt.) attīstība iet viensoļi ar apziņas paplašināšanos. Tikai smalkai uztverei ir pieejamas smalkākās enerģijas, tā ir atslēga "Vārtiem uz Daili".

Lai kādi arī nebūtu mūsu konkrētie dzīves uzdevumi, tie saistīti ir ar Augstāko Gribu, kas izpaužas tā likumu realizācijā. Regulāra Kalpošana (darīšana bez vissīkākajiem neīrumiem domās) pakāpeniski palīdz saskaņoties ar arvien augstākajiem uzdevumiem, - palīdz nodibināt gara saikni ar Augstāko Gribu, paplašina apziņu. Tiekšanās (pat neapzināta) uz saskaņu ar Augstākajiem Spēkiem ir nosacījums jaunradei, - bez tās nav jaunrades, nav iespējas piedalīties Kosmosa ugunīgajā pilnveidē. Radoša darba pazīme ir pārbaudīšana, kad notiek vērošana. Cilvēks nemītīgi rada, kā jau teikts, gan labām domām, gan sliktām. Katrs elpas vilciens, kustība maina kosmisko viļņu plūsmu. Aiz mums paliek, katra mūsu kustības forma, - vai tai nav jābūt daiļai? Par vienu no taisnīguma īpašībām tiek atzīta *pateicība*. Caur *pateicību* mēs veicinām *Kalpošanu*, tā aizdedzina sirds uguni un stiprina saiti ar Augstāko Hierarhiju. Kalpošanas sākums iezīmējas ar "atraisīšanos no pagātnes un pilnīgas pievēršanās nākotnei", t.i., nav atklājama ne mazākā saite ar "vakardienu", pat draugus mēs tajā nemeklējam (piemēram, vērtējot ar darbiem pagātnē), bet protam uzreiz atklāt "viņu sirdis" – izvērtēt patiesumu. Otrā pazīme ir skolotāja atskāršanas nepieciešamība. Trešā – atbrīvošanās no bailēm. Bezbailības pamats ir apjēgsme par Hierarhijas sniegto pasargātību. Ceturtais – nenosodīšana (nosodīšana ir pretrunā ar pirmo pazīmi – velk sev līdzī pagātnes notikumus). Piektā – savu laiku veltam konkrētam darbam nākotnei. Skats vērsams nākotnē, - radošā darbība būs veiksmīga, "kad doma nostiprināsies nākamības spēkā". Nākamībā nav vietas ļaunprātībai, aizvainojumam, patmīlībai, nodevībai, bailēm, - tajās nav balstāma darbība šodien, šāda motivācija iznīcina jebkuru centienu, tie neveido tiekšanās pamatu uz Gaismu. Sestā – prieks par to, ko dari pasaules labā. Septītā – "garīga tiekšanās uz tālajām pasaulēm". Ja atklāsiet šīs pazīmes, tad zinām – esami gatavs Kalpošanai!

Katram jādara saskaņā ar sevi, savām spējām, varēšanu un jāievēro darbības samērojamība ar objektu, pret kuru tā ir vēsta, - vai ir savstarpējā pievilksme, t.i., jārealizē atbilstības likums (latviešu

tradīcijās – saderības likums). Tikai Augstākais sader ar Augstāko, tikai tīra un smalka doma sader ar daiļo, “Augstākais plāns prasa augstāko mēru lietošanu”.

Hierarhiskā Visuma struktūra nav iedomājama bez atsevišķu cilvēku grupu, tautu utt. Vadoņiem – tikai daži ir spējīgi par tādiem būt. Vadoņa ceļš ir sirds ceļš un tas prasa ievērojamu apziņas plašumu. Saskanīga sadarbība, mērķtiecīga virzība iespējama tikai abpusējā *mīlestībā*, t.i., nevar būt runa par mīlestību, ja sirds nav “ietvērusi Vadoņa Tēlu”. Saitēm ar Vadoni ir jābūt ārkārtīgi ciešām, tik ciešām, ka doma par Vadoni izraisa trīsas sirdī, kas rada spēju savu apziņu pārnest Vadoņa apziņā un darboties ar viņa spēku. Līdzīgai ciešuma saitei ir jābūt ar Skolotāju, tā tēls jāierauga visos sīkumos, lai gūtu lielu labumu sev, saviem tuvajiem un savam darbam. Cilvēka kļūda ir tā, ka viņš sevi uzskata par ārpusē stāvošu. Rezultātā nav sadarbības ne pa horizontāli ne pa hierarhisko vertikāli. Viss Kosmos elpo vienā elpā, dzīvo vienos ritmos, arī cilvēka *jūtīgā sirds* ir tiem pakļauta. Jūtīgā sirdī atbalsojas viss, tāpēc jābūt īpaši uzmanīgam un vērtīgam, lai to nepārslogotu. Kad tā prasa atpūtu, tai to ir jādod. Veselība ir saudzējama, saudzīgums ir svētīgs ne tikai cilvēkam pašam, bet tas stiprina visas aptverošās sfēras. Iekļaušanās kosmiskajos ritmos, līdz ar labvēlību, līdzcietību, uzticību hierarhijai, saskaņa ar Kosmisko Apziņu pieder pie sirds dārgumiem. Lai sirds spētu uztvert šos dārgumus, tiem ir jābūt tur, pretējā gadījumā “sūtījumi” netiek saņemti. Nav iespējama augšupeja bez Skolotāja, VISA, KAS IR izzināšanu sekmē skolnieka apvienošanās ar Skolotāju: “...skolnieks, kurš nevēlas Skolotāju, parāda savu gara tumsonību, jo aptur savu attīstību”. Tikai pievienošanās Augstākai Apziņai ļauj atšķirt spēkus un enerģijas, - ir spēki, kuri nav pielaižami pie “ceļšanas darbā”. Runājot par attiecībām ar Vadoni vai Skolotāju, nav jāiedomājas bikla un pasīva pakļaušanās, bet “būtnes piepildīšanās ar Vadoņa, Skolotāja Apziņu”. Tikai apziņas paplašināšana paver iespēju gara augšupejai pa “gara kāpnēm”, virza uz “augstāko risinājumu”.

Sudraba pavedienu, kurš saista Skolotāju un skolnieku var iznīcināt nodevība. Tas ir sāpīgi abiem, jo veicina kosmisko ļaunumu, tāpēc ne katrs var kļūt par skolnieku, - atlase ir ļoti rūpīga. Saites pārāvumam nebūt nav nepieciešams, kāds izteikti ļauns nodarījums, - pietiek ar šaubu parādīšanos, svārstīšanos, ar kādu šķietami mazsvarīga momenta noliegumu. Hierarhijai nodarītais ļaunums nav iz-

dzēšams un nav attīrāms; tas nav nosaucams par kļūdu, vieglprātību - tā ir atkrišana, nodevība.

Ļaunprātība "nav nošķirama no nodevības un mēlnesības". Ļaunums ir postīšana, kas noved pie sairšanas. Vienaldzība ir egoistiska gara prerogatīva, tie ir vērti ļaunumam, tā bruģē ceļu uz gara nāvi.

Ir nepieciešams "tumšo" skaidrojums. Gaisma ir nenovēršama, pretēji tumsai, - tumsa nav pretmets Gaismai. Kā var būt komplementārs pāris Gaismai kaut kas tāds, kas cenšas Gaismu izdzēst? Patiesībā Gaisma cīnās ar neizpausto Haosu, pārveidojot to un šī cīņa vienlaicīgi ir līdzeklis "mentālai jaunradei". Kauja ar tumšajiem ir tikai "konvulsijas, kas apgrūtina kustību" – tas ir zaudēts laiks jauniecelsmei. Ironija ir tā, ka tumšie, meklējami Gaismas bojā eju, aizmirst, ka bez Gaismas paši nemaz nevar pastāvēt. Tumšo radītais ļaunums ir izdeldējams.

Katra tauta pati nosaka savu karmu, savu vietu evolūcijā un svarīgs rādītājs ceļā uz izaugsmi (tāpat kā atsevišķam indivīdam) ir apjēgsme par Hierarhiju un tās nostiprināšana apziņā. Katrs tautai piederīgais ir līdzatbildīgs par tautas augšupeju ar saviem garīgiem uzkrājumiem un savu darbu. Ja nav tautai, planētai šo pazīmju, tā ir slima. Ir jāatgūst augstākie principi un jācenšas atjaunot sudraba pavedienu, kas saista pasaules. Mīlestība ir vadošais jēdziens, radošā sākotne "tiekšanās virzībai un pašaiizdzīgumam" – cilvēcei vajadzīga mīlestības uguns. "...evolūcijas pamatā ir pilnīgošanās, vienkāršība un saite ar Augstākām pasaulēm". Planētas atdzimšana ir iespējama tikai kultūras ceļā (atceraties Raini?!) un vadīšana jāorganizē Vadonim. "...ne zelts, ne skaļi vārdi, ne nepieņemamu padomu blāķi neglābs tautu. Tikai Vadoņa ugunīgā doma, ugunīgais gars pavērs jaunus ceļus". Bez Vadoņa nav iespējama tautas augšupeja. "Tāpēc katrai tautai vispirms ir jāparūpējas par Stūrmani, jo laiva bez stūres vētru neizturēs". Katras tautas rūpju lokā jābūt centieniem sakārtot savu dzīvi uz Hierarhijas pamata – "katrs celšanas darbs jāpiesātina ar spēku no Augšienes!"

Kāds ir teicis: "Daile izglābs pasauli!" Arī Dzīvās Ētikas mācība uzsver dailes nozīmi gara atdzimšanā. Tā nošķir zināšanu no zinātnes: zināšana ir māksla, bet zinātne metode. Kosmiskā daile ir apjaušama bez zinātniskās metodikas.

Nenovērtējams ir psihiskais faktors. "... fizisku parādību vienmēr var izskaidrot ar psihisku faktoru, bet psihisku parādību ar fizisku paņēmieni apstiprināt nav iespējams. Lai tauta pārspētu lielus satricinājumus, tai ir jāvalda pār apziņu, turklāt ir svarīga psihiskās enerģijas un Hierarhijas apzināšanās. Hierarhija ir vienīgā, kas var dot papildus spēku psihiskajai enerģijai.

"Nevis līšana, nevis dusmas, nevis izdevīgums būs vārti uz Hierarhiju, bet gan brīva Kalpošana, sirsnīga goddevība un apzinīga augšupeja tuvinās Gaismas sliekšnim".

Šajā daļā galvenokārt pievērsīsimies *Dzīvā Ētikas* Mācībai par sirds izšķirošo nozīmi. Sirdi nedrīkst uzskatīt tikai par fiziskā organisma daļu. Sirdij ir centrālā loma, viss izriet no tās. Nevienš cits orgāns nespēj apvienot cilvēkus, lai cik tālu tie neatrastos, kā vienīgi sirds, - "sirds stāv kā cilvēces Svētnīca". Vienmēr jāatceras: "Sirds domā, sirds apstiprina, sirds apvieno"! Sirds pirmā jūties gaidāmo notikumu diženumu, pirms saprāts vispār būs ko aptvēris. Sirds pieder Bezrobežībai, tāpēc vienīgi caur to, tā ir iepazīstama. Sirds jūtas un nevis prāta apsvērumi ir nosacījums jaunradei – "Saprāts nespēj radīt, ja sirds tam nedod sēklu. Tālab, kad runājam par sirdi, runājam par Daili". Smadzenēm ir sava darba rūķa vieta Sirds paspārnē. Ieklausīšanās sirdī ļauj aptvert to, cik tālu esam novirzījušies no likteņa noteiktā ceļa, kā arī sajust prieka trīsas, kad esam uz tā un darām to, kas likteņa grāmatā ierakstīts.

Kā jau tika pausts 1.d. sirds ir izšķiroši vienojošā – tā vieno cilvēkus, vieno skolnieku ar Skolotāju, cilvēku ar citām sirdīm bezrobežīgajā un daudzslāņainajā kosmosā. Sirds ir centrālais un svarīgākais orgāns ne tikai fiziskajā plānā, bet arī smalkajā. Caur sirds sajūtām cilvēks realizē Kalpošanu. Sirds atpazīst savējos. Tā ir kā Patiesības, Mīlestības un Nākamības svētnīca. Arī Patiesība atklājas caur to, kas sapratnē nonāk atbilstoši katra apziņas stāvoklim. Kā jau minēts, šaubas nav ceļa rādītājs – tās ir "sirds kaps". Ja esi uz ceļa, šaubas gaist – šis jēdziens ar visu savu semantisko būtību pazūd. Vērojam, vai mūsu šaubas, ja tādas ir, nav prāta piespēlētas, sepeļjiet apjēgsmi, pieslēdziet Neatkarīgo vērotāju! Vērojiet vai kaut kur

nav paslēpusies viltība, vai neesat pārdevies, vai neslēpjat dusmas – tās ir sirds nebrīves pazīmes.

Patiesa labestība ir iekšēja un tā nāk no sirds un nevis “labie darbi”, kuri, nereti, ir kādu labumu gaidās darīti. Sirdi nav viegli attīrīt no bieza pašlabuma, patmīlības uzslāņojuma (*Krievu oriģinālā runā par “camocm” uzslāņojumu, kas latviski tiek tulkota kā “patība”. Tas nav pareizi, jo latviski “Patība” ir pašas apzinātas personas būtiskāko, nozīmīgāko psihes, rakstura, personības īpašību kopums; personības kodols, būtība, kas ietver sevī indivīda dzīves jēgas patiesību, kas patiesībā ir saistīta ar sabiedrības vajadzībām, tātad nav kaut kas egocentrisks, egoistisks. Tāpēc es to tulkoju kā “patmīlību” – kas ir pārspīlēta pašcieņa, ar viegla aizvainojuma brīžos, kad tiek aizskartas personiskās intereses, apšaubīts pašvērtējums; ar egoisms - no Ped.term.vārdnīcas).*

Ja sirds ir nomākta, apaugusi ar patmīlības sūnām, sākusi trūdēt, maz vairs ko var līdzēt.

Atvērtas sirds vienotība ar pasauli, liek tai pārdzīvot visus satricinājumus. Par sirdi ir jā rūpējas, jā sargā no pārpūles, no pārlietu lielām enerģijām – jāievēro samērība. Enerģija ir taupāma arī tās vērtīguma dēļ. Taupot enerģiju, mēs vienlaicīgi taupām arī citu enerģijas. Enerģija nepieciešama ne tikai “lieliem” darbiem, bieži vien sīkās darbības paņem daudz vairāk, taču avots ir viens. Neapšaubāmi, ka mūsu garīgā un fiziskā pilnīgošanās saistāma ar sirdi, tā zaudē daudz enerģijas – ir nepieciešam taupīga tieksme. Mūsu morāle veido un arī raksturo mūsu sirdi, morāle ir pilnīgošanās pamats. Jau teikts, ka tiekšanos pretī Gaismai neiedvesmo bailes, “baiļu disciplīna” ir tumšo, postošo spēku saliedētāja, vienotāja. Bailes rada verdzisku pakļaušanos, tā nav sadarbība, sadarbība ir sirds prerogatīva, “sadarbības apziņa desmitkā ršo visu vienojošo strāvu vareno spēku”. Un vēl jā saka, ka likums ir tāds, ka katram cilvēkam savas bailes ir jāizdzīvo, “līdz savas bailes viņš nebūs izsmēlis”, bumerangs, kuru esi izsviedis, atgriežas, - pat nodevējs pats tiks reiz nodots. Kosmiskā mērogā sadarbība nozīmē kopdarbu arī šķietamos sīkumos, - pat “katrs skatiens, rokasspiediens, katra doma ir sadarbības zīme, ja tā nākusi apzināti”. Augšupejas ceļā katram sīkumam ir nozīmē, uz tiem nereti balstās lieli darbi (mazs ciniētis, gāž visu vezumu). Ir nozīmīgas savstarpējās saskaņas jūtas, tās daudzkā ršo enerģiju sadarbībā. Sa-

skaņotība nenāk no prāta, - tā nāk "no sirds, no Gaismas", jo kā gan citādi iespējama sadarbība ar Dabas spēkiem?

Sirdī rodamas visas cilvēka dabas raksturojošās kvalitātes, kā jau teikts, tā ir visu cilvēka īpašību mērs. Ļoti svarīga ir tāda īpašība kā *pacietība* (un ar to saistītā *ieciētība*), - tas ir nosacījums, lai stiprinātos sudraba pavediens uz Augstāko Pasauli. Un kā ar lepnību? – tas "ir akmens pie kājām". Sirdi "aptumšo patmīlība un nežēlība".

Domai, kas saistīta ar sirdi ir milzīgs radīšanas spēks. Sirds smeldze "norāda uz spriegumu un sadarbību ar Pirmatnējo Domu pamatni", kuras uzkrājums ir neizsmeļams, "ir tikai cieši jānotur sudraba pavediens".

"Saule ir sistēmas sirds - tāpat kā cilvēka sirds ir organisma saule. Daudz ir siržu - sauļu, un Visums ir siržu sistēma, tāpēc Gaismas kults ir sirds kults. Saprast to abstrakti nozīmē atstāt sirdi aukstumā... Sirds ritmu var uzskatīt par dzīves ritmu. Mācība par sirdi ir gaiša kā saule, un sirds siltums ir tikpat steidzīgs kā saules stars. Ikviens ir brīnījies, kā uzlecošas saules stars vienā mirklī visu sasilda. Tāpat to spēj sirds! ...sirds siltums ir kā pastāvīgs pavards. Sirds siltumā mīt vīrišķība - tas ir jāiegaumē!" Šī siržu vienotība ļauj tām savās starpā sasaukties, daudzkārstot spēku, kurš ir spējīgs pārvarēt tāles, aptvert tās dziļumu, plašumu, radot iespēju aptvert notikumu jēgu. Tā ir kā izkāpšana no fiziskā auguma un došanās Bezrobežībā.

Labestīgu sirds starojumu jūt visi ap to, tā vairo veselību, prieku un garīgo labklājību, - "Sirds Mācība nav šķirama no labestības".

Sirds lūgsna ir klusa, bet izplatījuma piepildoša, kad "personīgās vēlmes pārtop Pasaules Gribā".

Sirds zina, kas ir kas, - tā spēj atšķirt augstāko no zemākā, "bet vājināta, aptumšota tā pati nonāk zemākajā līmenī, un tad pat zemākais liksies augsts" – saglabājiet sirds skaidrību!

Vēlreiz ir jārunā par nevēlamo iegremdēšanos pagātnē. Tā var rosināt tur snaudošus, nelabvēlīgus spēkus. Jebkurai darbībai ir nepieciešama enerģija, - no kurienes tā tiks ņemta, ja ne no tagadnes uzkrājumiem?! – Kāpēc jāiet atpakaļ, - "nevajag atjaunot izdzīvotās vibrācijas"! Pilnība sasniedzama tikai neatturami tiecoties uz nākotni un nevis iegremdējoties pagātnē.

Tagad nedaudz par to, kas būtu darāms savas sirds izglītošanas labā.

Sirds audzināšana jāsāk jau agrā bērnībā. Vislabākais ir mātes piens, jo tas jau satur sirds enerģijas daļiņas.

Ir pacietīgi jāuzklausā bērniņa pirmās vēlmes, bet skolotājam jābūt iecietīgam pret skolēna pirmajiem soļiem. Ir jācenšas izprast skolēna ceļu, jāpasargā skolēna sirds no jebkuras apspiešanas. Skolēnam nav jāiemāca noteiktas atbildes, bet jāļauj tam pašam atklāties, pašam atrast atbildes.

Ieteicams runāt par garīgām lietām, šādas sarunas vingrina sirdi, “pasargā no netīrumiem” un uzlabo auru.

Ieteicams attīstīt vērīgumu un domāšanu – skolā būtu jāievieš tam īpašas nodarbības. Vērtīgi pievērst uzmanību sīkām parādībām, pievērst uzmanību “nejaušībām”. Vērīgums attīstāms dažādiem paņēmieniem, piemēram, daudzskanīgā simfonijā kāda noteikta mūzikas instrumenta vai balss izsekošanai, klausoties klusumā, uztverot vissmalkākos ritmus, krāsu, skaņu, smaržu nianses, - “nav mirkļa bez smaržas, jo pat vistīrākais gaiss ir aromātu pilns; nav redzes tukšuma, jo Smalkās Pasaules gaismas redz gan atvērta, gan aizvērta acs”. Ir svarīgi vērot savas sajūtas. “Novērošanas spēju attīstīšanas rezultātā zūd bailes. Nedrīkst baidīties no tā, kas ir ap mums”.

Svarīgi būtu eksperimentēt un pētīt, piemēram, miega novērojumus, acs starojumu, neapzinātās domas darbību, domu raksturu, iemācīties atšķirt dažādās domu plūsmas, noskaņoties (koncentrēties) uz kādu no domu avotiem. Var, piemēram, veikt eksperimentus ar augiem, kukaiņiem, dzīvniekiem, pavēlot tiem ar acīm. “Ar katru skatienu, ar katru pieskārienu ir jāsēj labais, un šajā labestības vingrināšanā attīstīsies sirds”.

Pētāmas cilvēka domas, skatiens, noskaņojuma, labvēlīguma, klātesamības, pieskāriena, utt. iespaids uz augiem, minerāliem, ūdeni; pieskāriena starojuma spēka atkarība no domas spēka.

Var pētīt auras. Sekmes šajā jomā nosaka ne filma vai fotoaparāts, bet dalībnieka un aculiecinieka kvalitāte. Ļoti svarīgs šajos pētījumos ir iekšēja miera uzturēšana. Fotogrāfs nedrīkst skatīties uz to, ko viņš uzņem.

Galvenais sirds audzēšanas un nostiprināšanas nosacījums ir darbs jau no pirmajiem dzīves gadiem, - “kā fiziskais, tā garīgais”,

darbs vispārības labā. Darbs, kā dabisks cilvēka dzīves piepildījums, piesaista enerģijas no izplatījuma. Darbs ir svētība!

Jāaudzina *pateicības* jūtas, - jājūt pateicību pat par "sīkumiem".

Ugunskurs, svecītes liesma utt. attīra izplatījumu, tā ir ārstētāja, sargātāja. Elektriība ir "ieslodzīta enerģija", tā nes slimības.

Runājam sarunu biedra valodā: viņa vārdiem, izteicieniem, - tā viņš viegli uztvers un sapratīs izteikto domu.

Neturiet mājās, dzīvojamās telpās cilvēkēdāju dzīvnieku daļas un citus nekromantijas priekšmetus, - līdzīgais piesaista līdzīgo. Smalkās Pasaules zemāko slāņu ķermeņi īpaši tiecas uz nekromantiju;

Audzinojot sirdi, atvērsies jūtziņa caur gaišredzi, gaišdzirdi un gaišožu.

Praktizējam izplatījumā labestīgas domas raidīšanu. Praktizējam domāšanu par pasauli.

Ir prātīgi veidot grupas ar saskanīgu apziņu.

Ir nesaprātīgi ieturēt maltīti uztraukumā (jālieto baldriāns, jādzēr piens ar sodu – jāpadara sirds stāvoklis vieglāks) vai dusmās, - paliekat izsalcis, bet vesels. "Klusēšana ēšanas laikā ir svēta lieta".

"Kas mīl puķes, tas jau ir uz sirds ceļa. Kas pazīst augšūptiekmi, tas ir uz sirds ceļa. Kas šķīsti domā, tas ir uz sirds ceļa. Kas zina par augstākajām pasaulēm, tas ir uz sirds ceļa. Kas nobriedis Bezrobežībai, tas ir uz sirds ceļa. Tā aicināsim sirdis izzināt Avotu. Pareiza ir izpratne, ka sirds būtība pieder tiklab Smalkajai, kā arī Ugūnīgajai Pasaulei. Pasaules iespējams apzināt ar sirdi, nevis ar prātu".

Ir jāiemācās dot. Došanas mērs ir gan mīlestībā, gan atbildībā rodams: "Maz dot ir pretrunā ar mīlestību, bet pārāk daudz dot - arī nav labi. Cieņu nepelna skopums, taču nav lietderīga arī došana, kas noved pie nodevības. Kā nepietiekams uzturs izraisa bada sajūtu, tā pārmērīgs rada saindēšanos. Bez pārspilējuma var teikt, ka pārmērīgs dāsnums novedis pie nodevību skaita palielināšanās. Skolotājam, kas dod un uzticas, ir jāievēro ļoti daudzi apstākļi. Viņam jārēķinās ne vien ar saņēmēja īpašībām, bet arī ar viņa tuvinieku īpašībām, astroloģiskajiem apstākļiem. Izsmalcināta sirds pateiks, kā tikt skaidrībā šajā sarežģītajā apstākļu plūsmā".

Esam sirsnīgi, draudzīgi un patiesi!

Šalvas Amonašvili uz Dzīvās Ētikas atziņu pamata attīstītā humānā pedagoģija

Kā jau reiz rakstīju, pats reiz biju ļoti aktīvs Šalvas Amonašvili rīkoto kursu, konferenču apmeklētājs, pat līdzdalībnieks ar savām publikācijām gan Maskavā, gan tepat Latvijā. Tā kā varu teikt, esmu šo pedagoģijas virzienu visai labi iepazīnis.

Šalva Amonašvili, dzimis Gruzijā, studējis Tbilisi universitātes Orientālistikas fakultātē, 20. gs. 60.- 70. gados vadīja eksperimentu Gruzijas skolās, un šis eksperiments guva plašu ievērību visā pasaulē, jo pamatoja jaunu zinātnisku virzienu, kas saistīts ar humānu un personisku pieeju bērna izglītošanas procesā. Jau vairākus gadu desmitus Šalva

Šodien ieskatīsimies tajā, kā Šalva Amonašvili izvērš humānās pedagoģijas stūrakmeņus, priekšstats par to, kas ir bērns, kādam būtu jābūt skolotājam, kādai - audzināšanas videi jeb skolai.

Humānās pedagoģijas pamatā ir likti šādi pieņēmumi:

- Augstākā Garīgā Pasaule ir realitāte.
- Katra cilvēka dvēsele ir nemirstīga, un tā tiecas pilnveidoties līdz dievcilvēka stāvoklim un Zemes dzīve ir nogriezis pilnveidošanās ceļā.
- Bērns ir parādība mūsu zemes dzīvē. Bērns ir sava uzdevuma, vai savādāk, savas Misijas nesējs. Bērns sevī nes milzīgu Gara enerģiju, kura ir neizmērojama.

Nav pat svarīgi vai ticam Dieva eksistencei vai nē, būtiska ir Dzīvās Ētikas atziņas par Kosmisko Hierarhiju un to, ka bez mums ierastās fiziskās telpas, pastāv *Smalkā*, neredzamā telpa. Kā jau Dzīvā Ētika māca, ir jāsasniedz augsts apziņas stāvoklis, jāiededzina sirds uguns, lai varētu sākt aptvert Bezrobežību. Un tam gatavi šobrīd ir tikai daži, kuri, tad arī prasa attīstītas sirds uzticēšanos. Kaut kas līdzīgs ir stāstījumā par relativitātes atklāšanu – to atklāja viens planētas cilvēks. Mēs ieklausījāmies šajā cilvēkā un apjēgsme par pasauli guva strauju attīstību. Līdzīgi, kā to darījis Š.Amonašvili, būtu jāieklausās Garīgās pasaules esamības atziņās.

Lūk, daži Dzīvajā Ētikā mācībā paustie likumi:

- Jebkurai uz Zemes notiekoša parādībai ir otra puse – kosmiskā, garīgā;
- Zemākais nevar pareizi attīstīties bez Augstākā (hierarhijas pastāvēšana);
- Pastāv atbildības likums jeb karmas (likteņa) likums – neviena darbība, pat doma nepastāv bez sekām; katra nelietība atgriežas pie tās radītājā, tāpat kā labestība un mīlestība domās un darbos. Nekas nezūd no viena iemiesojuma otrā! Tas ir revolucionārs priekšstats par pasauli materiālistiski domājošam zinātniekam, demokrātam. Inkarnācijas ideja caurvij Dzīvās Ētikas mācību.

Š. Amonašvili priekšstatos bērns ir ģeozā parādība mūsu Zemes dzīvē ar savu uzdevumu vai Misiju. Bērns sevī nes milzīgu Gara enerģiju, kura ir neizmērojama.

Ko Š. Amonašvili saka par to, kas ir humāns. Humāns cilvēks nav vienkārši labsirdīgs, cilvēcisks, taisnīgs un tamlīdzīgi, jo visas šīs īpašības ir viņa būtības izpausme, bet ne pati būtība. „Būtība ir tā, ka „human” nozīmē – mirstīgais, kas sevī iepazīst nemirstību, mirstīgais, kas sevī meklē saikni ar Visaugstāko. Šie meklējumi, šis izziņas process tad arī ir gara attīstība, garīgums, gara dzīve. Cilvēks, kas meklē Dievu sevī, kas izziņa savu nemirstīgo būtību, pauž to tādejādi, ka mīl, rada labo, iepazīst pasauli un cilvēkus, visu sev apkārt, viņš ir labsirdīgs, taisnīgs. Viņš ir nepārtraukta bezbailīgā ceļā uz Augstākām pasaulēm. Šī tiekšanās izsmalcina, pilnīgo, attīsta garu, cilvēks kļūst patiesi brīvs, garīgi bagāts”.

Kā redzams, Š. Amonašvili nekautrējas, atbilstoši Mācībai pacelt cilvēka dzīves jēgas „latiņu” ļoti augstu. Viņam cilvēks nav skrūvēte vai uzgrieznis tirgus mehānisma ekonomikas mašīnā.

Bērns, Šalvas izpratnē, spēj visu, tikai jāaudzina to pienācīgi. Lietodams citus vārdus, ne reti tēlaini dzejiskās frāzes, Šalva apraksta pausto Dzīvās Ētikas Mācībā. Bērns, viņš saka, “ir kosmiska būtne, ir mikrokosmos, kurš sevī nes makro pasaules varenību un bezgalīgos spēkus. Bērns, tiecas apņemt visu Kosmosu, kā izzināto, tā neizzināto. Bērnā ir ielikts potenciāls kļūt par dievcilvēku, jo ir radīts pēc Dieva tēla un līdzības”. Pat tie, kuriem ir “karmiskie parādi”, pēc to nokārtošanas, ir ar iespēju kāpt pa gara kāpnēm jeb izkopjot savu sirdi, doties pretī Gaismai. Pedagogi nedrīkst pievērt, saka Šalva, izglītošanas procesam jāaptver “visu bērnam esošo Dabas un Gara harmoniju.”

Šie Šalvas spriedumi sakrīt ar „Dzīvās ētikas”, jeb teosofijas principiem, kuri māca, ka tautu izglītot nepieciešams, apmācot bērnus pēc iespējas agrāk. Tiek teikts: jo agrāk, jo labāk – bērnība tiek pazaudēta ne darbā, bet bezdarbībā - smadzeņu pārpūle rodas tikai no nekustīguma. Māte ir pirmā audzinātāja un viņas attieksmei pret bērnu jābūt tādai, ka bērns var visu. Gaidot sešus, septiņus gadus, jau daudz kas ir zaudēts. Audzinātājam “jau pie pirmajiem soļiem jāpievērš uzmanība un jānorāda uz tālajām pasaulēm. Jaunajai acij jāsamana neierobežotība.” Atbilstoši „Dzīvās ētikas” principiem bērnu izglītošana mazotnē nav vardarbība, jo tie mazi būdami, ir gatavi iepazīt Augstās pasaules. Mazo sirdis vēl nav aplipušas ar necaurisāmām bruņām, noliegsmi, skepsi, neticību, bērniem vēl joprojām ir “cieša saite ar to telpu, no kurienes tie ieradušies un mums būtu jāgādā, lai šī saite nepārtrūktu”. Šalvas priekšstatos „...katrs bērns Zemes dzīvē ienāk jau ar saliktu raksturu. Var padarīt cēlāku vai pacelts cilvēka būtību, bet nevar to mainīt. ...jāatzīst, ka cilvēka būtība tiek noteikta Smalkajā pasaulē. Visi radnieciskie, zemes uzkrājumi būs tikai ārējas piedevas, bet būtības grauds jau ienests smalkajā plānā.” Šalva, es teiktu, dzīvo jau nākotnē, realizēdams vienu no Gaismas ceļa gājēja iezīmēm. Jaunā paaudze ir gatava šim ceļam. To apstiprina ne viena vien publikācija pasaulē (arī mūsu tautskolas bērnu vērošana), piemēram, Šalvas dombiedrs Dagestānas Valsts Pedagoģiskās universitātes rektors D.Mallajevs, raksta: „Šiem bērniem raksturīga tīra Dievišķās mīlestības izpausme. Īsta mīlestība rodas sirds dziļumos, tur atrodas arī patiesība, tāpēc jaunās apziņas bērni zina ar sirdi. Viņiem pārsvarā ir intuitīvās zināšanas un nevis vārdiski loģiskās. Bērni savas iespējas atklāj neordināri, viņi atklāj patiesību mirklī. Viņi redz jaunu jēgu tradicionālām zinātnēm. Tiem vajag metazinātni, Dzīvo Ētiku, patiesību, kosmisko pedagoģiju, jaunu psiholoģiju...”

Šalvas priekšstatos skola būs humāna tad, ja tā rādīs skolēniem ceļu uz pašapziņu, uz Patiesības izpratni sevī, ja tā virzīs pretī labiem darbiem, mācīs, kā to darīt; iemācīs labi domāt, skaisti runāt un „audzēs” skolēnos mīlestību. Viņa vārdiem sakot, skola būs atbilstīga laikmetam, ja pieeja bērnam būs atbilstīga viņa būtībai, atbilstīga personībai un, ja netiks lietoti vardarbīgi līdzekļi. Viņš raksta: „Skolas mūžīgie pamati: vispārcilvēciskas vērtības, kas nosaka dzīves normu un tās kvalitāti, - Ticība, Taisnprātīgums, Mīlestība, Humānisms, Taisnīgums, Kultūra, Sirdsapziņa. To, ko izglītība modina

cilvēkā uz šo vērtību pamatiem, var dēvēt par garīgumu un garīgo dzīvi ...Skolai savos audzēkņos ir jāieaudzina savas tautas nacionālais gars.”

Lai to veiktu, ir nepieciešami Skolotāji. Lūk, Šalvas definētie trīs audzināšanas principi darbā ar bērniem:

- Apgarot vidi ap bērnu;
- Stiprināt bērnam viņa personību;
- Paust radošu pacietību, palīdzot bērnam izzināt sevi.

Bet savā raksturā pašam skolotājam nepieciešams rast trīs īpašības: Labestību, Patiesumu, Uzticību.

Mūs laikmeta bērnu galvenie dzīvotspējas faktori saistāmi ar garīgumu, tikumību, mīlestību. Pārejas periodā līdz jaunas paaudzes izaugšanai, kas paši būdami Gaismas bērni, audzinās savus bērnus, ir nepieciešama masveidīga tautas apmācības programma. Pat vairums pedagogu nezina kā rīkoties, kur nu vēl vienkāršo ļaužu ģimenes – tās ne reti pat nav informētas par jauno stāvokli. Skolotāju izglītošanas uzsvāri Šalvas dotajos ieteikumos, būtu jāpārorientē no priekšmeta profesionālās pilnveides uz viņu sagatavošanu jauniem apstākļiem. Un galvenais te būtu skolotāju garīga atvēršana. Skolotājiem jānodrošina izpratne par notiekošo, par mūsu laikmeta bērnu īpatnībām, jāveido prasme veidot radošu, mīlestības piesātinātu gaisotni, līdzsvarotu un sadarbības pamatiem balstītu attieksmi, spēju veidot bērniem viņu garīgām un fiziskām aktivitātēm piemērotu vidi. Galvenā uzmanība skolotājam būtu jāvērš “uz savas sirds atvēršanu tīrai dievišķai Mīlestībai – vienīgam komunikācijas līdzeklim ar bērniem”.

Šalva un viņa domubiedri ir pārliecināti, ka šobrīd bērni nāk ar dvēselē iesētiem dievišķīguma gaudiem, tātad iespēju potenciālu. Šim potenciālam ir jāļauj atbrīvoties, izpausties un tas ir skolas, pedagogu uzdevums. Nākotnes skolu viņš redz kā jaunas sabiedrības veidotāju. Bērni būs tie, kas norādīs uz jaunām skolās iezīmēm un ar kuriem sadarbojoties tā veidosies. Šalva sadarbībai dod sekojošus padomus:

- Bērniem nedrīkst uzstiept mūsu domas un centienus un apmānīt viņus tā, lai viņi ietu mūsu pēdās.
- Ir jātic, ka viņi ir ieradusies šai pasaulē ar savām domām, kas ir cildenākas par mūsējām;

- Viņos ir jāsaskata glābēji, kuru priekšā mēs kā pazudušie tēvi patiesi nožēlojam grēkus.

Lūk, vien nākotnes skolas, humānās pedagoģijas skolas Šalvas idejas popularizētājas Latvijā Irmīnes Pogrebņakas redzējumā: “Skolās būs bērni, kas mācīsies mērķtiecīgi un tik ilgi, līdz kļūs par labiem kādas nozares speciālistiem. Daži savukārt būs plašāk orientēti, iedziļināsies vairākās nozarēs un meklēs saikni starp tām. Citi pievērsīsies praktiskām lietām... Vēl citus interesēs daiļrade. Nākotnes skola apvienos visus šos virzienus. Skolēnam nevajadzēs pret paša gribu darīt to, ko dara citi. Ikviens varēs pēc saviem ieskatiem izvēlēties atbilstošu darbības jomu, mācoties sev ērtā un izdevīgā laikā... Klase būs vieta, kur nepārtraukti tiek audzinātas jūtas. ..viņiem pašiem jābūt atbildīgiem par savas klases iekārtojumu. ...Skolas ēkai ir jāatspoguļo skolas ideja – būt gaismas, zināšanu, gudrības, cerības, apgarotības templi... pagalmi ar kokiem, puķu dobēm, dzīvniekiem, kas prot draudzēties ar bērniem...”.

To, ka skolai jāmainās, nevar noliegt. Man pašam pēdējo gadu laikā ir nācies iepazīt bērnus, kas ar savām spējām, mani ir šokējuši – viena lieta ir kaut ko izlasīt par „brīnumiem”, bet otra - sadurties ar tiem pašam. Šoks radās no apziņas, ka viņiem blakus esmu nezinītis – kā ar viņiem strādāt? Nu esmu apradis un pārdomājis jauno situāciju. Man ir palīdzējuši attapties paši bērni un līdzīgi, kā Šalva Amonašvili, esmu, tieši sadarbībā ar viņiem, ieraudzījis skolas nākotni.

Nobeigšu ieskatu humānajā pedagoģijā ar sekojošiem Šalvas Amonašvili vārdiem: „Pedagoģija ir planetāra un arī Visuma apziņas forma, domāšanas augstākā kultūra....Aiz reliģiskās Apziņas formas, Pedagoģiskā Apziņa ir visaugstākā apziņas forma no visām citām apziņas formām... Pedagoģijas būtība: gādība un rūpes par katra bērna likteni, par cilvēces likteni. Pedagoģija ir Gara, Gudrības, Jūtziņas, Intuīcijas, Pieredzes, Mākslas un Zinātnes sfēra. Atšķirībā no *ēnu* pedagoģijas, kura arī saucas Pedagoģija, es nosaucu Burvīgo, Skaisto, Augstāko Dimensijas Pedagoģiju – par Gaismas pedagoģiju vai Humāno pedagoģiju. Humānā pedagoģija balstās uz Ticību..., kura ir zināšanu priekšnojauta, Sirds Gudrība. ... Humānās pedagoģijas pieņēmumu avots ir ticība, kura ir jūtziņa, kas ir personīga iekšēja Patiesība, Ticība radītājam, Ticība Radīšanas Idejai, tam, ka *Iesākumā bija Vārds*”.

Gan šo pedagoģijas virzienu, gan iepriekš aprakstītiem, gan vēl tiem, kurus vēl skatīsim, varētu ne vienu vien grāmatu sarakstīt – tik plaši tie ir. Dodu tikai ieskatu rosinājumam pētīt to.

Nākamajā reizē apskatīsim dažas skolas, kurās cenšas realizēt humāno pedagoģiju.

Literatūras avoti tikko veiktam ieskatam Šalvas Amonašvili pedagoģijas filozofijā:

- Šalva Amonašvili, Bērna plaukstā mirdz Kultūras sēklas dīglis, Almanahs humānisms, pedagoģija, „Librum”, 2007.;
- Šalva Amonašvili, Kāpēc dzīvi nenodzīvot kā gara varoņiem, Šalvas Amonašvili izdevniecība nams, 2003.;
- Šalva Amonašvili, Rīgas konference humānajā pedagoģijā, Rīgā, 2007.05.06.;
- Šalva Amonašvili, Skolas patiesība, „Dizaina un Drukas Divīzija Citrons”, 2007.;
- Šalva Amonašvili, Kāpēc dzīvi nenodzīvot kā gara varoņiem, Šalvas Amonašvili izdevniecība nams, 2003.;
- D.Mallajevs, Mīlestība jaunās apziņas bērnu komunikācijas pamats, Almanahs - humānisms pedagoģija, „Librum”, 2007.,I;
- Šalva Amonašvili, Skolas patiesība, izd.„Dizaina un Drukas Divīzija Citrons”, 2007.;
- Šalva Amonašvili, Bērna plaukstā mirdz Kultūras sēklas dīglis, Almanahs humānisms, pedagoģija, „Librum”, 2007.;
- Irmīne Pogrebņaka, Mācību vides problēmas, Almanahs - humānisms pedagoģija, „Librum”, 2007.

ieskats mēģinājumos realizēt praksē humāno pedagoģiju

Šodien ieskatīsimies humānās pedagoģijas “iziešanā dzīvē”. Ieskatīsimies dažās skolās un citās humānās pedagoģijas fanu aktivitātēs. Kā pirmo, kurā vispilnīgāk tika realizētas humānās pedagoģijas idejās, aplūkosim skolu Krievijā – “Šķetiņina skolu”

Mihails Šķetiņins eksperimentus izglītībā aizsāka vēl PS laikā – astoņdesmitajos gados. Viņa ieviestie jaunumi, piemēram, bija: mācību stundas garuma samazināšana, mājas darbu atcelšana, atzīmju nelikšana. Sākotnēji viņš eksperimentēja skolā, kurā paralēli notika mācības tradicionāli pieņemtā stilā. Jau kā patstāvīga vispārējās izglītības skola Tekosas ciemā tika nodibināta 1994. gadā. Tās bija vecas kazarmas, kuras vietējā, vēl padomju lielsaimniecība, atvēlēja skolas izveidei. Skolas teritorijas plānošanu, projektēšanu un celtnie-

cību veica paši skolēni, atveltot tam noteiktu laiku no dienas. Bērni dzīvoja kopmītnēs un tikai retas reizes tikās ar saviem vecākiem. Ziedu laikos tur vienlaicīgi mācījās ap 350 skolēnu, kuri tika atlasīti no visai liela skaita skolā mācīties gribētāju (runāja par ap 3000 gribētājiem katru gadu). Šķetiņins bija stipras gribas cilvēks, kurš īstenoja savas ieceres nepakļaujoties ārējām ietekmēm, tajā skaitā valsts iestāžu prasībām. No 2010. gada (laiks, kad aktivizējas skolas kritiķi) skola pakļūst zem Krievijas Izglītības Akadēmijas spārna, kur atrada zināmu drošību savai patstāvībai līdz pat 2018. gadam, tad to ar valdības lēmumu piesaistīja Krievijas Izglītības ministrijai.

Šķetiņina Pamatnostādnes līdzīgas Amonašvili apstiprinātājām:

-visu kosmisko procesu jēga ir visu tās pušu savstarpējā harmonijā – Mīlestībā un Patiesībā; Visam jābūt harmoniskā līdzsvarā, arī materiālam ar garīgo, līdz ar to ir jāstrādā pie bērna garīgās un fiziskās attīstības, un arī te tikai tik daudz cik tas ir viņa dzīvei vajadzīgs un nepieciešams.

-veseluma esamība bērņā – tā atrašana; Ir jāatbrīvojas no aizspriedumiem un jāieklaušās bērņā, ir jājūt to, ko viņš jūt, kādas ir viņa vēlmes un tad jāiet kopā ar viņu pa viņam izredzēto ceļu.

-cilvēks – Mūžības bērņs un tāpēc cilvēks sevī ietver bezgalīgi daudz savu priekšteču;

Skolai svarīgi ir: atrast kā Veselai parādās bērņā; Cilvēka mūžam ir jābūt kā mūžīgai bērņībai. Viņam visa mūža garumā jāsalabā izzināšanas alkas, atklāsmes prieks radīšanā. Cilvēkam nav izaugsmes griesti, jo vienmēr var augt. Mācīties un zināšanas uzreiz arī radoši pielietot dzīvē! - jo kāda gan jēga zināšanām, ja tās nevar nekavējoties izmantot? Neradoša domāšana nomērdē cilvēku viņam vēl dzīvam esot.

-bērņam jāklūst par skolotāju, pētnieku, skolas radītāju; Skolotājs – bērņs. Bērņs ir gatavs kādam, kurš vēl kaut ko nav apguvis, ieskaidrot labāk nekā pieaugušais profesionālis, jo bērņi labāk ieklausās viens otrā, runā "līdzīgās valodās". Skolā līdz ar to nevalda izteikta vai apslēpta skolotāju augstprātība, kas rada neiespējamu sadarbību. Bērņam – pētniekam nekas netiek iedots gatavs – ir tikai "spēles" noteikumi, bērņam pašam jānoskaidro pareizais, nepareizais, pētot un meklējot. Bērņs – skolas radītājs rada pats savas izglītošanās telpu tieši tādu, kādu ir iztēlojies.

Uz šīm pamatnostādņēm tad arī veidota skola, un galvenie principi ir sekojošie:

-Bezvecuma princips; Mācīšanās notiek dažāda vecuma bērnu grupās (nav vienaudžu klašu sistēma). Tas arī paver iespēju jaunākajiem, mazāk zinošajiem mācīties no vecākiem bērniem. Visa skola ir veidota uz ģimeniskām attiecībām, kurā vienmēr un visur bērni ir kopā ar pieaugušajiem skolas darbiniekiem (kas kritiķiem šķita sanitāro normu pārkāpums). Grupas tika veidotas pa trim klašu mācību programmām kopus: 1.-3., 4.-7. un 8.-11.klases.

-harmoniska sadarbšanās kā pa vertikāli tā pa horizontāli; Līdzvērtīgi savā starpā, vienoti vienam mērķim, kopīga sadarbībā ejot uz to. Arī dienas kārtība veidota harmoniski iekļaujoties dabīgajā dienas ritmā.

-iespēju izpausties katra individuālām īpatnībām un radošam potenciālam; Katram ir dota iespēja, skolas piedāvājuma ietvaros, izvēlēties sev interesējošu virzienu. Piemēram, iespēju mācīties uzņēmējdarbību, radīja iespēju bērniem realizēt biznesa projektus skolā. Tas it sevišķi palīdzēja laikā, kad valsts atteica skolai finansējumu (3 gadus). Bez uzņēmējdarbības savu interesi varēja piepildīt pastiprināti studējot vēsturi, literatūru, matemātiku, bioloģiju-ķīmiju, mehāniku, arhitektūru.

Mācību gads skolā sākās augusta vidū, beidzas maija beigās. Brīvlaikā dzīve "izdzīvošanas skolā" kalnos, dzīvojot dabas apstākļiem padotos apstākļos.

Dienas sākās ar "gaiļiem" sākot ar 4:30 un vēl bija citi celšanās laiki līdz pat 7:00. Aktīvas skolas teritorijas iekārtošanas un celtniecības laikā, rīta stundas bija atvēlētas darbam. Te bērni, atbilstoši savām spējām, apguva kādu no celtniecības darba iemaņām: mūrnieka, apmetēja, krāsotāja utt. Ap deviņiem brokastu laiks un mācības. Mācību stundu saraksts veidots tā, lai puse no mācībām būtu saistītas ar emocijām un kustībām, bet otra puse – akadēmiskiem mācību priekšmetiem. Katru dienu 6 obligātās mācību stundas pa 35 minūtēm. Mācību dienas stundu piemērs: 1. matemātika, 2. māksla, 3. matemātika, 4. sports, 5. Matemātika un 6. Horeogrāfija. Nedēļa izskatījās šādi: 6 stundas mākslai; 5 stundas sportam; 4 stundas darbam; 3 stundas mūzikai; 8 stundas valodai un literatūrai. Ik pēc 6 darba dienām brīvdiena, sestdiena – ieskaišu diena; Ik pēc 6 darba nedēļā - brīvlaiks; 6 periodi gadā.

Mācību darba ritms tika veidots uz "iegremdēšanās ideju" katrā mācību priekšmetā. Koncentrēšanās novērš skolēna uzmanību no visa kā cita, - tā tiek pievērsta tikai galvenajam. Pēc skolas beigšanas, pieraduši koncentrēties uz galveno, viņi prot risināt problēmas dzīvē, ir līdzsvaroti un par sevi pārliecinoši (tā tiek apgalvots). Bērni uzsākot mācības, izteica savas intereses un atbilstoši tām, tad arī bērnus sadalīja grupās, piemēram, matemātiķu grupa, valodnieku grupa utt. Katra no šīm grupām iedziļinājās "savā" mācību priekšmetā veselas 6 nedēļas. Pirmajā nedēļā ar grupu strādā skolotājs; 2. nedēļā norit skolēnam strādājot patstāvīgi (individuāli vai pāri) un skolotājs tikai konsultē; 3. nedēļā skolēni apgūst mācīšanas pedagoģiskos paņēmienus, jo tūlīt pat būs jā māca citi bērni no paralēlām interešu grupām; 4. nedēļā skolēni kopā ar skolotāju uzsāk mācīt paralēlo grupu skolēnus, piemēram "matemātiķi" māca "valodniekus" un 5. nedēļā bērni mainās lomām, t.i., piemēram, - "valodnieki" māca "matemātiķus"; 6. nedēļa līdzīgo interešu grupu integrācija.

Mācību stundas tiek rūpīgi plānotas – katra minūte mērķtiecīgi piepildīta. Plānošanu veic skolotājs, vecāko skolēni vai bijušo izlaiduma skolēni. Piemēram, darbs "matemātiķu" grupā izskatās sekojoši: 1. stundā 9 min saruna par tēmu vispār, tad 4 min emocionālā izlāde; seko 9 minūtes iedziļināšanās tēmas daļās, tad atkal 4 minūtes emocionālā izlāde un stundu nobeidz ar tēmas kopsavilkumu. 2. Stunda tiek atvēlēta individuālām darbām, 3 stundā notiek dienas zināšanu nostiprināšana (darbs pāros, didaktiskas spēles un tamlīdzīgi).

Dienas vidū ir "brīvais" laiks – vienīgā dienas daļa sev pašam, bet ne reti arī tā ir jāpiepilda ar mācīšanos (nosacīti "mājas" darbu, ja kaut kas nav pagūts).

Skola sadarbojās ar vairākām universitātēm – tika slēgti līgumi par universitāšu mācībspēku piesaisti skolai. Respektīvi, bērni, kuri bija beiguši vispārīglītojošās programmas, varēja, neatkarīgi no vecuma, jau uzsākt neklātienē studēt augstskolās. Rezultātā bija gadījumi, kad īpaši talantīgi to veiksmīgi darīja, jau vienpadsmit gadu vecumā.

Bez fiziskā un mācību darba aktīvi tiek praktizētas vēl divu veidu nodarbības: horeogrāfija meitenēm un tuvcīņa zēniem un uzturēts stiprs nacionālais gars – bērni apzinās savus pienākumus pret

dzimteni un tiek audzināti, kā tās patrioti. Bērniem ir liela pašapziņa, tie skolā tiek audzināti, kā tautas vadītāji, organizētāji nākotnē.

Kā sokas ar humānās pedagoģijas ieviešanu praksē citur? Lielākie humānās pedagoģijas fani rodami Krievijā un postsovietikos. Domāju, ka krievu valodas zināšanas, kā arī vēl PS laikos iedibinātie kontakti veicināja Šalvas Amonašvili attīstītās humānās pedagoģijas izplatīšanos šajos reģionos. Viskrievijas "humānās pedagoģijas centrs" apvieno 45 reģionālos centrus. Kaut kādu informāciju izdevās iegūt tikai par 24 centriem. Interneta meklētājā netiek zem frāzes "Humānās pedagoģijas skolas" krievu valodā atrodamas tikai divas skolas: 200. skola Maskavā un 38. skola Pēterburgā. Nevienam centram man neizdevās atrast savu mājas lapu, izņemot ārpus Krievijas Ukrainā, Latvijā, Igaunijā – te arī ir nodibināti, humānās pedagoģijas centri. Visaktīvāk darbojas *Ukrainas humānās pedagoģijas asociācijas* entuziasti – viņu mājas lapas informācija regulāri tiek atjaunota. Asociācija apvieno 16 centrus Ukrainā, bet arī viņiem neizdevās atrast mājas lapas, ir tikai ziņas par centru vadītājiem. Visi centri ļoti aktīvi darbojušies līdz 2011., 2012. gadam – tiek uzskaitītas desmitiem skolu, bērnudārzu, kuros tiek ieviesta humānā pedagoģija. Pēc tam iestājas tādi, kā atplūdi. Vai tas saistīts ar to, ka Šalva Maskavā vairs neorganizēja konferences (arī pēdējais humānās pedagoģijas žurnāls "Trīs atslēgas" iznāk 2012. gadā), vai arī tāpēc, ka humānās pedagoģijas kustību kaut kādā mērā iespaidoja kritikas vilnis, kurš tieši šajā laikā bija visaktīvākais. Lai gan Šalva allaž visos lasījumos, kā lektoros uzaicināja arī pareizticīgās baznīcas popus, pareizticīgā baznīca izrādījās aktīvākā kritizētāja. Pats personīgi Maskavā sadūros ar lielkrievu šovinismu, kas sludināja: krievs ir pareizticīgais un otrādi – pareizticīgais ir krievs. Sākot ar 2003. gadu internetā varam sameklēt informāciju par humānās pedagoģijas centru dibinātām humānās pedagoģijas ievirzes skolām, bet šodien tikai reti kurai izdodas atrast norādes uz to, ka skolā tiek īstenota humānā pedagoģija un pat tās skolu mājas lapās ir jāatrok. Šodien humānā pedagoģija galvenokārt paliek, kā teorētisks diskusiju objekts dažādos semināros, lasījumos, konferencēs utt. Labākā gadījumā tiek aprakstītas īpaši izstrādātu, atsevišķu mācību stundu aprobācija vai īstenotas tematiskas nodarbības ar bērniem. Katrā ziņas tādas skolas, kā Šķetiņina skolas, kura konsekventi realizētu humānās pedagoģijas princi-

pus, man neizdevās atrast. Kā iet 200. Maskavas un 38. Pēterburgas skolā? Vislabāk skolas raksturo atsauksmes, ja tādas izdodas iegūt. Par 200. skolu atradu tikai 2008., 2009. gadā rakstītās par Pēterburgas un nevienu citu skolu Krievijā vai kur citur neizdevās atrast. Tas bija laiks, kad skolā praktizēja arī Šalvas Amonašvili sieva, Šalvas līdzgaitniece V.G.Nioradze. Viņas ieguldījumu ne tikai humānās pedagoģijas popularizēšanā, bet praktisku paraugstundu izstrādē krievu valodai ir vienreizējs autordarbs (esmu tās redzējis). Kā minēts kādā no bērnu vecāku atsauksmēm, tās esot patīkami pārsteigušas ar spēju rosināt bērnos tēlainību, valodas skaituma izjūtu. 200. skolā humānās pedagoģijas elementi ieviesti tikai sākumskolā – līdz 4. klasei. Bērni labprāt apmeklējuši skolu un kā viena māte raksta: bērns esot bijis vilkšus jāvelk prom pēc stundām. Atmosfēra skolā bijusi neierasti brīva, bērni ar varu neesot spiesti ko darīt, valdījusi mīlestība, labvēlīga attieksme - nav ne “balto, ne melno vārnu”. Arī savstarpēji bērni ir bijuši draudzīgi izpalīdzīgi. Bērni nav rāti par nespēju tikt galā ar saviem darbiem, bet skolotāji centušies uzturēt interesi par mācībā. Kāda māte apraksta gadījumu, kad viņai licies, ka skolā neko nemāca un viņa izņēmusi savu bērnu no skolās un ielikusi to citā skolā, kur lielākas prasības. Drīzi vien bērns nav vairs gribējis iet uz skolu, - psihiski kļuvusi nelīdzsvarota, un uz nervu pamata bērnam piemeties gastrīts. Bijusi spiesta atgriezties 200. skolā, - bērns drīz vien psihiski atlabis, arī gastrīts pazudis; bērns ar prieku esot atkal devies uz skolu, jo tur esot interesanti. Aktīvi, dažādu pasākumu organizēšanā, skolā iesaistīti vecāki. Daudzās atsauksmēs atzīmē to, ka bērni regulāru un bieži vesti uz muzejiem. Atzīmes nav liktas. Ar katru gadu arvien vairāk vecāki ir saviem bērniem izvēlējušies 200.skolu, lai gan pēc sākumskolas bērni vesti uz citu skolu, jo uzskatīts, ka kļūstot, tiem vecākiem, ir vajadzīga “dzelžaināka” disciplīna. Nodarbības skolā ilgušas līdz pat sešiem, septiņiem vakarā. Pēcpusdienas bērni bijuši aizņemti dažādos radošās studijās, šaha spēli, sporta dejām, lego pulciņā, spēlēm un mūziku.

Kā jau rakstīju, internetā neizdevās nevienu citu no skolām atrast, kur oficiāli īstenotos humānā pedagoģija, izņemot vēl vienu skolu te pat Latvijā: Anniņmuižas skolu. Te 2009. gadā Irmīnes Pogrebņakas vadībā nodibināts Humānās pedagoģijas centrs. Centra atklāšanā piedalījās arī Šalva Amonašvili. Centra iecerēs bija darbs ar

skolēniem atsevišķu stundu ietvaros; darbs ar skolotājiem un vecākiem.

Par skolas galveno vērtību definēts “humāni orientēts cilvēks”. Līdz ar to skolas vīzijā apraksta “atmosfēru, kur humāni izturas pret bērniem”. Diemžēl skolas dokumentos es neatradu, kas norādītu uz skolas vispārēju konsekvenci humānās pedagoģijas principu realizācijā. Droši vien, vislabāk būtu turp aizbraukt un uz vietas visu apskatīt - to noteikti var darīt, ja tāda ir interese.

Ar šo arī beigsim ieskatu humānās pedagoģijas īstenošanas apskatā. Nedomāju, ka konstatētā ne visai lielā praktiska rakstura aktivitāte (vairs nav zināmas skolas kur praktiski konsekventi realizētu humāno pedagoģiju) ir paliecinājums par idejas bezvērtīgumu, drīzāk par sabiedrības negatīvību.

Šķetiņina skola Krievijā likvidēta 2020. gada martā. Likvidēšanas formālie iemesli: netiek izpildītas sanitāro normu prasības, nepietiek mācīgbgrāmatu, nodarbības notiek celtnēs, kuras nelikumīgi uzceltas, netiek ievēroti ugunsdrošības noteikumi. Taču ir zināma pret skolu izvērsta kampaņa jau vismaz 10 gadu garumā, kā pret skolas filozofiju, tā pret praktisku darbību vispār. Drīzāk likvidēšanas iemesls ir laika gaitā uzkrājušās kritikas spiediens. Kritika būvēta uz puspatiesībām un absolūtas neizpratnes par pozitīvo skolā. Piemēram, vienam bērnam tika jautāts, kāpēc viņš te mācās? Bērns atbildēja: lai taptu par cilvēku. Šāda atbilde tika kritiķu izsmieta, nemaz jau nerunājot par mums nu kaut cik iepazītās Dzīvās Ētikas principiem, kurus Šķetiņins centās īstenot skolā. Tos nespēja pieņemt pareizticīgā Krievija un nodēvēja Šķetiņina skolu par vardarbīgas sekas iestādījumu. Šķetiņins bija celmlauzis izglītībā, mēģinot to pacelt citā kvalitātē, iecelt to citā filozofijā – Gaismas filozofijā un, protams, kā jau ko pirmo reizi ko darot, pieļāva arī kļūdas. Reti kāda garīga kopa spēj ieturēt Skolotāja uzsākto kursu, kad pats Skolotājs aiziet citā plānā. Tas ir dabīgi un atbilst Dzīvās Ētikas mācībai par hierarhiju – ne katrs var būt par Vadoni. Šoreiz nerunāsim par Vadonim nepieciešamām kvalitātēm, bet Šķetiņina pakāpeniska attālināšanās (veselība, gadu nasta) no skolas, nojauc ierasto kārtību, kad pats Šķetiņins ievadīja ikdienas darbos, bija visām norisēm blakus, iedvesmoja. Un rezultātā savstarpējās attiecības starp skolniekiem, starp skolniekiem un skolotājiem kļuva raupjākas, sāka aptrūkt labestības. No atālumā grūti izsvērt, kādi tam bija galvenie iemesli. Man bija laba pa-

zīšanās ar vienu no skolas skolotājiem un reizē arī ar Amonašvili rīkoto pasākumu galveno sponsoru. Viņš Šķetiņina skolā redzēja vienu būtisku trūkumu: bērni auga atrauti no mīlestības pieredzes (vispār attiecību veidošanas) ģimenēs. Viņa vērojums bija tāds, ka bērni, paaugušies, nemācēja veidot saskanīgas dzīves ar dzīves biedriem (jautājums par viņu bērniem). Es pieļauju, ka arī skolā, īpaši pēc tam, kad skolā ienāca par skolotājiem bijušie skolas audzēkņi, mīlestības varēja pietrūkt. Atslābumu labestīgās attiecībās, iespējams (tas ir mans minējums), pastiprināja visai skarbie skolas (es teiktu "izdzīvošanas" skolas – tiešā un netieša nozīmē) sadzīves un izglītošanās, dažkārt arī ļoti smagie finansiālie apstākļi.

Integrālā izglītība

levads

Integrālās izglītības pamatlicējs ir Šri Aurobindo. Tiem, kuri pirmo reizi dzirda par Šri Aurobindo, var pacelties jautājums: kas tas

tāds un kāda ir viņa saistība ar pedagoģiju. Šri Aurobindo ir vīrs, kurš radījis ne tikai jaunu jogu – integrālo jogu, bet viņš, varētu teikt, integrēja zinātnē, filozofijā savu, īpašos eksperimentos gūto, garīgo pieredzi un iedibināja integrālo pedagoģiju. Šri Aurobindo apziņas pētīšanas darbu, pēc viņa aiziešanas viņšaulē, turpināja Māte – tā Šri iesauca savu līdzstrādnieci Mirru Alfassu. Šri darbi apkopoti 35 sējumos, kuros sīki aprakstīta viņa garīgā pieredze, viņa pasaules skatījums. Mēs to visu negrasāmieš aptvert, bet ceru, ka kādam būšu modinājis interesi dziļākām studijām. Aurobindo ir nosaukts par *vispilnīgāko Rietumu cilvēku* (varbūt tas, mums, Rietumniekiem palīdzēs viņu labāk saprast), kurā, tanī pašā laikā, iemiesojusies (Rabindrana-ta Tagores vārdiem sakot) Indijas dvēsele. Man, iepazīstot viņa pasaules izjūtu, tā šķita ļoti līdzīga tai, kāda tā ir Dainu latvietim.

Šis ieskats būs interesants tiem, kuri sapņo par domubiedru kopienu veidošanu tepat Latvijā (arī mums Drustēniešiem) - Māte nodibināja Aurovillu (par to sarunā būs vēlāk) – ideālas sabiedrības veidošanai (tas nav Aurobindo ašrams) Aurobindo sekotājiem, integrālās jogas kopējiem, tiem, kuri gatavi mācīties visas mūža garumā un dzīvot draudzīgā saskaņā. Ar to iepazīsimies izglītības organizēšanas kontekstā kopienā. Paši varat ieskatīties pilsētas mājas lapā: <https://www.auroville.org/> .

Kā parasti sākumā iepazīsim pedagoģiskā virziena iedibinātāja (pedagoģijas zinību literatūrā viņš par tādu netiek godāts) Šri Aurobindo tapšanas vidi.

Pavisam īsa Šri Aurobindo biogrāfija.

Šri Aurobindo dzimis Kalkutā 1872.g. 15. augustā. Viņa tēvs (guvis izglītību Anglijā), būdams tipisks “kārklis anglis”, bija pārliecināts, ka Indijas misticisma piesātinātais gaiss dēlam var būt tikai kaitīgs un tāpēc lika to audzināt, skolot angļu skolās, neļaujot dēlam pat dzimto valodu iepazīt... Lai pilnīgi viņu un brāļus izolētu no Indijas sabiedrības, kultūras, tēvs aizsūta savus dēlus uz Eiropu - Angliju. Tur Aurobindo kopā ar saviem brāļiem tiek nodoti kāda Mančestras garīdznieka aprūpē. Drīz atklājas Aurobindo spējas - viņš ātri apgūst vairākas valodas - franču, latīņu, grieķu un trīs gadu laikā jau paspēj apgūt pusi no klosterskolas programmas. Tas ļauj viņam pietiekami daudz laika veltīt mīļākajai nodarbībai - lasīšanai. Viņš pakāpeniski iepazīst daudzu izcilāko Rietumu domātāju, rakstnieku, dzejnieku

darbus un pat sāk rakstīt dzeju. Pēc sv. Pāvula skolas beigšanas, centības un labo zināšanu dēļ, saņemtā stipendija ļauj viņam turpināt izglītību Kembridžas universitātē.

Neko nezinādams par indiešiem, indusiem, bet caur literatūru iepazīties ar revolucionāriem notikumiem Eiropā, Aurobindo sāka lopot sapni par savas dzimtenes atbrīvošanu. Kad viņš kļuva divdesmit gadu vecs, nomirst viņa tēvs un nav vairs šķēršļu tam, lai Aurobindo varētu atgriezties dzimtenē, kuru viņš nebija redzējis četrpadsmit gadus.

Viņš atrada dīvainu zemi un dīvainus cilvēkus.

Lai nodrošinātu savu eksistenci, Aurobindo sāka strādāt par franču valodas skolotāju, vēlāk arī angļu valodas un veica vēl citus darbus, taču visvairāk Aurobindo bija aizņemts ar savas tautas neatkarības problēmu. Viņš pievērsās politiskai darbībai, rakstīja rakstus, aicinādams neiziet ne uz kādiem kompromisiem ar Anglijas valdību, bet iestāties par pilnīgu neatkarību. Tobrīd (1893.g.) tā bija liela uzdrīkstēšanās, varonība - Anglijai piederēja trīs ceturtdaļas pasaules zemju.

Aurobindo sāka apgūt savas tautas valodu un turpināja Eiropā aizsākto intelektuālo izglītošanos, ārkārtīgi daudz laika pavadot pie grāmatām. Viņš lasīja angļu, krievu, vācu, franču rakstnieku darbus. Reiz draugu pārbaudīts, atklājās, ka Aurobindo bez kļūdām no izlasītā atceras jebkuru rindiņu, lapaspusi. Aurobindo neapmierinās ar svēto rakstu tulkojumiem - viņš pats sāk mācīties sanskritu. Sanskrita zināšanas viņam vēlāk ļauj atklāt Vēdu patieso saturu.

Taču reiz pienāca brīdis, kad Aurobindo nonāca pie pārlicēbas, ka intelektuālie vingrinājumi viņam vairs neko nedod. Viņš saprata, ka ar zināšanām vien nepietiek, lai notiktu garīgā attīstībā. Šo atziņu nostiprināja kāds gadījums viņa dzīvē. Aurobindo brālis bija ļoti smagi slims ar drudzi. Mājās, kur gulēja brālis, pārtiku meklēdams, ieklīda klaiņojošs mūks. Mūks ievēroja slimo un nekā neteikdams, palūdza glāzi ūdens, pārvilcis tai pāri kaut kādas zīmes un nodziedājis mantru, viņš iedeva to izdzert brālim. Pēc minūtēm piecām brālis bija vesels, bet mūks pazudis. Protams, ka Aurobindo bija dzirdējis par klaiņojošo mūku-askētu varēšanu, bet nu savām acīm pārliecinājās par viņu prasmī. Aurobindo sāka patstāvīgi un ļoti cītīgi praktizēt jogu neatkarīgi no tā, kur un kādos apstākļos tai brīdi atradās: kole-

džā lasot lekcijas, mācoties bengāļu vai sanskritu vai uzstājoties mītiņos.

Divdesmit deviņu gadu vecumā Aurobindo apprecas, cerēdams rast ceļa biedru savos garīgajos meklējumos, bet viņam nepaveicās - viņš netiek sievas saprasts un paliek viens. Soli pa solim virzīdamies savas patstāvīgās jogas praksē, viņš atklāj jaunu vienkāršu, dabīgu jogu, kas vēlāk tiek nosaukta pa *integrālo jogu*. Šī joga palīdz viņam aktīvi risināt revolucionāra problēmas: sastādīt optimālas darbības programmas, atrast īstos vārdus mītiņos, publikācijās, pārdzīvot arestu un tiesu, izturēt ieslodzījuma gadus cietumā. Pēc neatkarības iegūšanas Aurobindo ar saviem palīgiem un skolniekiem pilnīgi nodevās garīgās un fiziskās pasaules pamatu pētījumiem, lai rastu *patiesību* jaunas cilvēku sabiedrības izveidošanai. Par šiem pētījumiem un gūtajām atziņām arī būs runa.

Dabā novērojamas divas tendences - dalīšanās un apvienošanās. Tās rodamas arī jebkurā cilvēka darbības jomā: vai tā ir parasta darbošanās ap zemes lietām - materiāliem objektiem vai dievišķām, garīgām lietām. Parasti dalīšana vai dalīšanās notiek, lai beigu beigās apvienotu jeb apvienotos daudz plašākā un stabilākā vienībā. Tātad dalīšanās un apvienošanās ir vispārējas evolūcijas nepieciešams nosacījums.

Cilvēks pasauli šodien ir sadalījis tūkstošdaļās un veic simtiem eksperimentu šo daļu, kombinēšanā, savienošanā. Visa savienošana sola jaunu, pilnīgāku vienību, jaunu eksistences periodu.

Cilvēka dzīve ir apzinīga vai neapzinīga joga. Zem šī termina Aurobindo saprot pašattīstības sistēmu, kura daļēji atklājas cilvēka dzīvē, Kosmosā un tās galvenā jēga, caur individuā aplēptiem potenciāliem, savienoties ar universālo un transcendentu esamību .

Visa cilvēka dzīve, pat tad, ja viņš to neapzinās ir *Dabas Joga* un vai nu to viņš grib vai nē, tā realizējas, lai arī lēnā, nepārtrauktā kustībā uz savienošanas ar dievišķo realitāti. Cilvēks - domātājs, apbruņojies ar gribu, var lielo mērķi sasniegt daudz ātrāk un enerģiskāk. Jogu var uzskatīt par paņēmienu, kā saspiest individuālo evolūciju līdz vienas dzīves izmēriem. Jogiskās metodes iespaido psiholoģiskos procesus kā spēks, kas līdzīgs daudziem citiem dabas zinātnēs izpētītiem spēkiem (mehāniskiem, elektriskiem u.t.t.). Jogiskās metodes ir radītas, balstoties uz zināšanām un pārbaudītas pētījumos - analizējot pieredzi atkārtotos eksperimentos.

Kā raksta Šri Aurobindo, patiesais mērķis Jogā tiks sasniegts tikai tad, *kad cilvēka apzinīgā Joga sakrītīs ar Dabas neapzinīgo Jogu* t.i., *kad tā ārēji sakrītīs ar pašu dzīvi, kad visa dzīve būs Joga*. Citiem vārdiem sakot, tad, kad cilvēks apzinājis likumsakarības Dabā, apzināti izmantos savu īpašo varēšanu, saskanīgi (rezonējot) iesaistīsies dabas norisēs, apzinīgi centīsies iekļauties visos Esības plānos.

Evolūcijas pamatā rodamas trīs pavisam vienkāršas lietas, trīs sākotnes. Tās ir it kā novietotas viena aiz otras, bet, tajā pašā laikā, arī pārklājas: 1. - viss tas, kas jau ir attīstījies; 2. - viss tas, kas pašreiz atrodas attīstībā un 3. - tas, kam nākotnē vēl tikai būs jāattīstās. Pārklājas tāpēc, ka pēdējā liek manīt sevi jau laikus un, jo tuvāk brīdis jaunā sākumam, jo biežāk tas sevi atklāj - Daba it kā cenšas apsteigt pati sevi.

Sākotne, kas mūsos jau ir pietiekami labi attīstīta un kalpo par stipru pamatu ir ķermeņa dzīve. Pirmkārt, tā ir matērija, kas ir kā nosacījums mūsu enerģijai un sasniegumu realizācijai; otrkārt - dzīvības enerģija, kā līdzeklis mūsu eksistencei materiālajā ķermenī, kā pamats mūsu garīgajām aktivitātēm. Šo sākotni Daba izveidojusi pietiekami stabilu un izturīgu, un, tanī pašā laikā, pietiekami elastīgu, lai cilvēkā pakāpeniski varētu atklāties Dievišķais.

Cilvēka ķermeņi Aurobindo uzlūko kā darba rīku, kas paredzēts, lai varētu izpildīt mūsu (kā cilvēku) patiesās dabas likumus un tāpēc jebkura bēgšana no fiziskās dzīves nav attaisnojama un uzlūkojama kā bēgšana no dievišķas gudrības. Kā tēlaini saka Aurobindo: tieši otrādi - ķermeņa fiziskā pilnība ir Gara darba triumsfs, bet dievišķā dzīve ķermenī pēdējais Dieva zīmogs uz Viņa darba universā.

Otra sākotne - attīstībā esošā, ir mūsu prāta dzīve. Tās attīstība ir mūsu tuvākais mērķis. Tikai cilvēkam piemīt trīs mentalitātes: materiālais prāts, kurš bāzējas uz nervu refleksiem; tīrais intelekts, kas atbrīvo sevi no ķermeņa un jūtu ilūzijas un dievišķais prāts, kurš, savukārt, atbrīvojas no saprāta nepilnīgiem ieradumiem (aizspriedumiem).

Dievišķais prāts atzīst savu pamatu - dzīvi, ne tikai kā svarīgu, bet par vienīgo nosacījumu savai aktivitātei un tāpēc kalpo tā vajadzībām. Taču cilvēka ķermeniskā dzīve ir pamats, bet ne mērķis; pirmais nosacījums, bet ne augstākais noteicošais faktors.

Cilvēka esība īsti atklājas tikai tad, kad no materiālās mentalitātes ir attīstījusies intelektuālā mentalitāte un cilvēks ir sācis dzīvot prāta sfērā (tīrā intelekta) neatkarīgi no nervu un fiziskām ierosmēm, un pakāpeniski, atbilstoši arvien jaunai brīvības pakāpei, top arvien spējīgāks pareizāk saprast un izmantot sava ķermeņa dzīvi. Jo brīvība, bet ne pakļaušanās, ir līdzeklis tam, lai sasniegtu apvienošanās pilnību jeb brīdi, kad visi plāni sakļāvušies vienam darbam.

Un tā, mūs nodarbina trīs Dabas evolūcijas pakāpieni:

- ķermeņa dzīve kā pamats mūsu eksistencei materiālajā pasaulē;*
- mentālā dzīve, kurā mēs ieejam šodien un ar kuras palīdzību mēs paceļam ķermenisko līdz augstam, garīgam lietojumam un attīstām līdz augstākai pilnībai;*
- un beidzot: dievišķa dzīve, kura ir pirmās un otrās mērķis.*

Kāpjot pa šiem evolūcijas pakāpieniem, iepriekšējie nav jāizjauca, bet uz tiem jāatsperas.

Tātad Daba tikai cilvēkā, Zemes valdniekā, ir ielikusi trīs formas: ķermenisko dzīvi, mentālo eksistenci un garīgo esību, kurās atklājas evolūcija jeb mūžīgi progresējoša pašatklāšanās. Taču, tā kā Dabā šīs formas veidotas nodalīti, cilvēkam rodas iespēja izvēlēties starp šīm trim formām: 1.- parastu materiālu eksistenci; 2.-mentāli aktīvu, kuru pavada prāta attīstība un 3. - garīgi svētīlaimīgu. Cilvēks, atbilstoši savai attīstībai, liekot tām savstarpēji rezonēt, var sapludināt visas trīs eksistences formas, kas arī ir nepieciešams nosacījums dievcilvēka attīstībai.

Katrai formai raksturīga sava enerģija. Enerģija, kas raksturīga ķermeniskai dzīvei, atklājas ne tik daudz attīstībā, cik nemainībā; ne tik daudz īpatņa paplašināšanās aspektā, cik tās pašatkārtošanās. Protams, ka materiālajā pasaulē notiek virzība no viena tipa uz otru (no auga uz dzīvnieku, no dzīvnieka uz cilvēku), taču tiklīdz viens vai otrs tips ir guvis fizisku nobeigtību, noformētību, tad galvenā un neatliekamā Zemes mātes darba daļa kļūst vienīgi to saglabāšana, nepārtraukti tos atražojot, kas arī ir vienīgā iespēja materiālajai nemirstībai. Tāpēc materiālās dzīves dominējošie instinkti ir pašsaglabāšanās, pašvairošanās.

Enerģija, kas raksturīga tīram prātam, atklājas izmaiņā un jo augstāka līmeņa organizētāks prāts, jo vairāk tas realizē nepārtrauktu paplašināšanos, labāku tā attīstības programmu, ejot uz arvien lielāku pilnību. Prāts, pretēji ķermeniskai dzīvei, ir bezgalīgs savā esī-

bas sfērā (plānā), elastīgs savā ekspansijā, spējīgs viegli izmainīt savu aktivitāšu formas. Tāpēc prāta galvenie jeb pamata instinkti ir pašpaplašināšanās, pašuzlabošanās. Tā "reliģija" - pašattīstības, pašpilnīgošanās spēja, tā lozungs - mūžīgs progress.

Gara galvenās īpašības ir tā pašeksistējoša pilnība un ne-mainīgi piederošā esības bezgalība. Tam vienmēr no aizlaikiem pieredējusi nemirstība, kura ir mūsu Prāta un Dzīves mērķis. Cilvēka garīgās dzīves augstākā ideja ir iemantot Mūžīgo un apjaust to, ka tas ir visās lietās un ārpus tām un to, ka *Patiesība* netiek aptraipīta, lai kādās nepilnīgās formās tā neatrastos.

Fiziskā cilvēka dzīves mērķis ir dzīvot, noiet no dzimšanas līdz nāvei ar tādu komfortu un baudām, kādas tam ceļā gadījušās, taču jebkurā gadījumā dzīvot. Viņš šo mērķi var pakļaut tikai Dabas fiziskajiem instinktiem. Personīgās intereses, ģimenes dzīve, ierastā kārtība sabiedrībā, nācijas būtiskie elementi ir tie, no kuriem veidojas visa dzīve. Šīs dzīves nozīmi nedrīkst novērtēt par zemu. Tā nodrošina radīto struktūru, sasniegumu saglabāšanos, taču reizē tas noved arī pie nesaprātīga konservatīvisma, piesaisti zemei.

Materiālais cilvēks pielaiž sev tik daudz garīguma, cik tam, pāri viņa parastām idejām, uzspieda reliģijas. Taču materiālajam cilvēkam un viņa dzīvei var piešķirt mērenu materiālā prāta attīstību caur progresa ideju kā dzīves likumu. Tāpat to var darīt, radot viņam ieradumu aktivitātes caurskatīt caur reliģijas prizmu.

Mentālā dzīve koncentrējas uz estētiskām, ētiskām un intelektuālām aktivitātēm. Pēc būtības mentalitāte ir ideālistiska un aizņemta ar pilnīgošanās meklējumiem. Sapnis par ideālu skaistumu, saturīgu darbību, absolūtu Patiesību, jaunu formu meklēšana Mūžīgajā vai veco atjaunināšana - lūk tīras mentalitātes dvēsele. Taču šī mentalitāte nezina, kā rīkoties ar materiālā pretestību. Vai nu tā rīkojas nemākulīgi, vai atsakās no cīņas un samierinās ar pelēcīgo ikdienu.

Ir pavisam nedaudz tādi *sapņotāju* sasniegumi, kurus ar prieku pieņēmusi pasaule. Parasti tai ir visai skeptiska attieksme pret viņu atzinumiem, ne reti pat naidīga. Kad bezdibenis starp patieso dzīvi un domātāja temperamentu ir pārāk liels, tad vērojama prāta izraušanās no dzīves, lai tas varētu pilnīgi brīvi atdoties savai sfērai. Taču šāda norobežošanās attaisnojas tikai īpašā gadījumā, kad pats sevi veltī kādai īpašai darbībai. Prāts pilnīgi iegūst savu spēku un

tam raksturīgu darbību tikai tad, kad tas ielaužas dzīvē un vienlīdzīgi pieņem kā tās iespējas, tā arī tās pretdarbību, redzot tajās līdzekli daudz intensīvākai pašattīstībai, pašpilnīgošanai. Tikai saskarsmē ar dzīvi māksla sasniedz savu dzīvotspēju; domāšanai jāpārbauda savas abstrakcijas, filozofa vingrinājumiem jābalstās uz zinātnes un pieredzes stingro pamatu. Progresīvs saprāts atklāj sevi, cenšoties pacelt visu cilti līdz paša līmenim vai nu izplatot savu domāšanas veidu, vai mainot materiālo dzīvi, ievedot jaunas reliģiozas formas intelektuālajā, sociālā vai politiskajā dzīvē. Pēdējo nozīme ir pilnīgāk izteikt patiesības ideālus, skaistumu, tiesības, taisnību, kura izgaismojusi progresīvā domātāja dvēseli.

Garīgās dzīves misija ir izmainīt materiālo dzīvi pēc savas līdztības - dievišķot to. Blakus dižajiem vientuļniekiem, kuri ir atraduši personīgo atbrīvošanu, ir zināmi tādi garīgie skolotāji, kuri atbrīvojuši arī citus. Mums vēlreiz jāapstājas pie domas, ka *indivīds nedzīvo pats par sevi*, bet sabiedrībā un ka individuāla pilnīgošanās un atbrīvošanās nepiepilda dievišķo ieceri attiecībā pret pasauli. Brīva brīvības izmantošana nav iespējama neatbrīvojot pārējos un visu cilvēci kopumā; īstais labums mūsu pilnīgošanai ir tad, ja mēs realizējuši sevī dievības tēlu, to atražojam, vairojam un maksimāli izplatām citos.

Gars ir Universuma vaiņags; Matērija - pamats; Prāts - saite starp Garu un Matēriju. Gars ir mūžīgs; Prāts un Matērija tās veidojumi. Gars ir apslēpts, bet tas ir rodams; Prāts un ķermenis - līdzekļi, ar kuru palīdzību gars cenšas atklāt pats sevi.

Visa Dabas dzīves jēga ir mēģinājumā atklāt apslēpto *Patiesību* un arvien veiksmīgākā dievišķā tēla radīšanā. Bet Dabas mērķi, kurai viņa tuvojas lēnā evolūcijas procesā, Joga indivīdā realizē ļoti strauji. Joga darbojas, stimulējot visas dabas enerģijas, visas dotības. Joga ļauj ātri attīstīt prātu un arī (pēc vēlēšanās) ķermeni. Daba meklē dievišķo, izteiktu tās pašas simbolos; Joga iziet ārā no dabas robežām, pie viņas Valdnieka, aiz Universa - pie Transcendentā un viņa tāpat var arī atgriezties ar Transcendentu gaismu, enerģiju un Visuvarenā pavēli. Bet mērķis, kā Dabai tā Jogai beigu beigās ir viens un tas pats. Vispārēja Jogas izplatīšana cilvēcē, par ko ir pārliecināts Šri Aurobindo, vajadzētu kļūt par galīgo Dabas uzvaru pār sevi; līdzīgi kā līdz šim prāta dzīve izmanto un uzlabo materiālo, tā

garīgā izmantošana uzlabos kā materiālo, tā prāta dzīvi vienlaicīgi un tiem integrējoties, kļūstot par Dievišķā izteikšanās ieroci.

Jaunā joga

Lai varētu realizēties Joga, vajadzīgi trīs dalībnieki: *Dievs, Daba un Cilvēka dvēsele*; vai abstraktā valodā runājot - *transcendentais, kosmiskais un imanentais*. Transcendentā nepieciešamība atklājas indivīda tieksmes priekšmetā. *Cilvēka individuālās apziņas kontakts ar dievišķo ir pati Jogas būtība*. Joga nozīmē savienot to, kas universa spēles gaitā kļuvis atsevišķs. Kontakts var veidoties jebkurā punktā. Tas var rasties materiālajā sfērā caur ķermeni; dzīvības sfērā caur tās funkcijām, kuras nosaka stāvokli un mūsu nervu būtnes pārdzīvojumus; caur mentalitāti - caur jūtīgu sirdi, aktīvu gribu vai saprotošu prātu; vai, daudz plašākā mērā - pārveidojot mentālo apziņu visās tās aktivitātēs.

Šodien dažādās jogu skolas atšķiras viena no otras, kopumā aptverdamas visas cilvēka dažādās puses, taču nevar tikt mehāniski apvienotas vienā, *integrālā Jogā*. Lai kāda nebūtu mācība, tās visas ir tikai dažādas formas, fragmenti integrālai patiesībai un visi garīgās prakses ceļi noved pie vienas un tās pašas augstākās pieredzes. Zināt, pārvaldīt dievišķo, būt dievišķam - tas ir vienīgais nepieciešamais, kas arī satur visu pārējo.

Tāpēc realizējot sintēzi nav jāievēro ārējās formas un jogisko metožu ārējās puses, sastāvdaļas, bet galveno principu, kurš kopīgs visām skolām, kurš ietver sevī un nepieciešamajās proporcijās izmantos atsevišķos principus, kā arī galveno dinamisko spēku, kurš ir noslēgums un, kurš ir kopīgs visām metodēm.

Aizsākām tēmu "Integrālā joga". Neceriet, - te nebūs jogas mācību materiāls, bet tikai pavisam īss ieskats tajā. Mūsu nolūks: labāk izprast Aurobindo izglītības filozofiju. Droši vien, Šri Aurobindo labi apjēdza to, kāpēc jaunai jogai viņš devis šādu nosaukumu – mazliet jau par to runājām iepriekš. Man gan gribētos to nosaukt par Veseluma jogu, jo kā jau teikts, tā nav vienkārši jau zināmo jogu

“summa”, bet pavisam kvalitatīvi kaut kas cits – bet, lai par to spriež dažādo jogu praktizētāji. Galvenā atšķirība ir tā, ka Integrālā jogā enerģijas kustību (kundalini) caur čakrām tiek ierosināta nevis virzienā no apakšas uz augšu (sākot no zemākām čakrām), bet no augšas uz leju – sākot ar augstākām čakrām. Priekšrocība ir tāda, ka nav vajadzīga Skolotāja aizsardzība, jo spēks un atklāsmes, kas ieplūst jau pašā sākumā, pasargā “meklētāju”, palīdz. Protams, ka viss ir nosacīti – Skolotāja klātbūtne kā tāda vien jau palīdz koncentrēties, labāk izprast jaunās sajūtas; palīdz disciplinēties; Skolotājs var dot padomu, norādīt uz skolēna kļūdām un vēl citādi veicināt izaugsmi...

Metodes ir līdzīgas – galvenā ir meditācija. Taču arī tai ir savas īpatnības. Jāsāk ar “vispārēja klusuma” iedibināšanu. Kamēr nav apjausts ko īsti nozīmē “vispārējs klusums”, rīkojas tradicionāli, t.i., pasīvā meditācijā cenšas aplūstināt prātu. Kad ir jau zināms progress, tad pāriet uz aktīvo meditāciju. Tas ir, “vispārējo klusumu” cenšas panākt jebkurā dzīves momentā, lai ko arī nedarītu – ietu pa ielu, strādātu kādu darbu, atpūstos utt. *Aktivitāte* ir integrālās jogas vispārējās filozofijas stūrakmens: ne aiziet no sabiedrības vientulībā, meklējot nirvānu, bet būt dzīvē, sabiedrībā, būt dzīves aktīvajā vidē un vienlaicīgi klusumā ne nirvānas dēļ, bet, lai saņemot tīru padomu no augstākām svērām, pieņemtu pareizus lēmumus, darītu nekļūdīgi to, kas nu mums katram jādara un, lai spētu palīdzēt saviem līdzcilvēkiem. Tātad Integrālā joga ir aktīvas dzīves pozīcijas joga (tajā Aurobindo it kā savieto Austrumu un Rietumu dzīves pozīcijas, patiesības). “Joga, kura prasa atteikšanos no pasaules, nav priekš manis”- raksta Aurobindo Indijas brīvēstības cīņu laikā, kad viņš jūt vitālu nepieciešamību pēc spēka un padoma, savas nācijai modināšanas darbā, lai strādātu tai, kuru viņš karsti mīlēja. Pacietīgi un regulāri atdotot sevi mērķtiecīgam *klusuma* iedibināšanas darbam, cilvēks izjūt dažādas pārvērtības (par kurām nav domāts te runāt) līdz sāk izjust lejup plūstošu spēka strāvu. Ļaujoties tam, nepretojoties, tas pakāpeniski, sākotnēji neregulāri, pārņem visu cilvēka būtni no galvas līdz pēdām. Ar laiku šis spēks kļūst patstāvīgs. Tas apņem, apskalo, apgaiso un piešķir noturīgumu. Kad ķermenis piepildīts, strāvas plūsmas izjūta pazūd, smalkā redze visu iekrāso debess zilā. Spēka nolaišanās notiek pakāpeniski: vispirms tā apņem galvu un atbrīvo iekšējos saprāta centrus, pēc tam sirds centru un tā pamazām virzoties uz leju, arī visus citus vitālos centrus (čakras). Spēks gan pilnveido,

gan atbrīvo. Aurobindo šī spēka rosinātā atklāsmē, tad arī kalpoja savai tautai, cīnījās par tās neatkarību.

Aurobindo savu jomu sauca arī par dabas jomu. Respektīvi, viņa atklājumi liecina, ka dabā neatkarīgi no mūsu gribas norit joga – kaut arī lēni, bet notiek vispārēja pacelšanās uz aizvien augstākām virsotnēm. Izzinot dabas jogas likumsakarības un tās apzināti, aktīvi realizējot dzīvē ir iespējams paātrināt dabas jogai raksturīgos procesus cilvēkā un cilvēks jau viena mūža laikā var sasniegt parastam prātam nepatveramo, t.i., joga ir pašatklāšanas māksla, kas soli pa solim atklāj bezgalību, bezrobežību mūsos, atklāj jaunas pasaules: Superapziņas, Supermentalitātes jeb Dievu cilvēkā (Aurobindo termini); spēju šo jauno pasauli nonest te lejā, uz Zemes. Aurobindo paredzēja jauna posma iestāšanos cilvēka evolūcijā – apziņas maiņa, mainīs fizisko pasauli un viņš cerēja, - ka uz labāku. Integrālā joga ir Aurobindo piedāvātais evolucionēšanas ceļš. Viņš cerēja, ka katrs cilvēks atradīs sev tādas nianse Jogā, kuras vislabāk būs piemērotas tieši viņa personīgajam ceļam, jo katram ir sava vieta kosmosā. Tas, kā rāda laika tecējums un cilvēces vērojums, nebūt nav tik vienkārši – cilvēkam ir “dabīgā kārtā” jāsasniedz noteikts apziņas stāvoklis, kurā viņš rod motivāciju Integrālai jogai un tad arī velta tai sevi. Kā raksta Māte, cilvēkam ir tieksme ietiepīgi kavēties pagātnē, nest to uz “saviem pleciem”, lai cik smaga tā arī nebūtu. Katrs dzīves etaps ir kaut kā veicinājis cilvēka attīstību, bet līdz noteiktai robežai un nav svarīgi vai tā ir kristietība, budisms vai kas cits, tā sāk bromzēt un kļūst nepanesami smaga – ir jāpieliek punkts, tai ir drosmīgi “jāļauj aiziet” un cilvēkam ir jāiet tālāk brīvā un vieglā solī. Kā norāda Māte, tas ir mūžīgās attīstības likums.

Kā jau rakstīts iepriekš, Aurobindo (un viņa sekotāji – īpaši Māte) bija apziņas pētnieki. Viņi atklāja, ka pat vissīkākām materiālajām daļiņām piemīt apziņa. Apziņas līmeņu ir daudz un dažādi. Apziņa ir spēks. Primitīvākie līmeņi nodrošina pilnīgi noteiktus, precīzus procesus tās nesējā (piemēram, atomā), nodrošina pilnīgi noteiktas attiecības ar vidi, kurā tie atrodas. Augstākie apziņas stāvokļi, kuri ir potenciāli pieejami arī cilvēkam, dod radīšanas iespējas. Lielākā daļa cilvēku uz Zemes dzīvo pārliecībā, ka katru dienu tie kaut ko rada, bet tā ir tikai radīšanas ilūzija. Patiesa radīšana sākas tad, kad cilvēka apziņa spēj sadarboties ar citām apziņas formām (līmeņiem) tā, ka to nesēji, piemēram, iemanto citas īpašības, t.i., pārtop cilvēka ap-

ziņas ietekmēti vai tiek sakombinēti noteiktu mērķu realizēšanai. Ja spējam iedomāties šāda veida radīšanas procesu, tad arī sapratīsim, ka ne katram apziņas līmenim šādu iespēju drīkst dot (ko tik cilvēks, tad nesastrādātu!?). Varbūt kaut kur par to Aurobindo arī raksta, bet, vai sasniedzot radīšanas apziņu, cilvēks vairs ir cilvēks? – mūsu pašu Raudupe (Nīče u.c.) runā par kaut ko tādu, kad “cilvēks pārāudzis pats sevi”. Dotajā brīdī, “iluzorajā” apziņas stadijā cilvēki faktiski ir ārpus esošu spēku marionete un pakļauts to gribai. Katrs no mums, atbilstoši savam garīgām izaugsmes stāvoklim, piesaista vienas vai citas domformas un pieķeras tām, liekot prātam apcerēt un kombinēt, radot “radošuma” šķietamību. Tie, kuri ir izmēģinājuši “klusuma iedibināšanu” un panākuši, ka sācis strādāt “neatkarīgais vērotājs” vai kā Aurobindo to nosaucis - “liecinieks” (kas ķermeniski sajūtams, kā kaut kas atsevišķs un kurš pieslēdzas vērošanā), ir atklājuši, ka visapkārt mums peld domformas, kas aizslīd garām kā zibšņi ar izšķiramu saturu, kas atklājas vai nu vizuāli vai audiāli, vai kā abi kopā. Aurobindo tos nosauca par “virpulīšiem”. Ja, šie “virpulīši” mūsu prātā norezonē ar kaut ko tur līdzīgu, tie vienā mirklī ir tur. Parasti cilvēks nemaz nepamana, kā domas pieķeras te vienai lietai un te pēkšņi citai, ne reti pat savstarpēji nesaistītām lietām. Cilvēkiem, kuri vispār nespēj prātā kādu domu noturēt, koncentrēties uz kaut ko, domas šaudās kā atspoles. “Virpulīšus” ģenerē ne tikai augstākas vai smalkās pasaules būtnes, bet arī mēs cilvēki paši. Tāpēc jau ir lasīts: es tikai padomāju, bet Zemes otrajā pusē kāds jau manu domu noķēris un realizējis (nav svarīgi sliktu vai labu). Cilvēku domām, emocijām “sabiezējot” rodas pat ar dzīvības instinktu apveltītas būtnes, kuras ir gatavas uz visu, lai tikai izdzīvotu, liekot par tām domāt, uztraukties un atbilstoši rīkoties (labi vai slikti). Nezinu kāpēc Dieviņš nav paredzējis visiem cilvēciņiem pieeju visam, - redzēdams, ko pats “savārijis” varbūt cilvēciņš vairāk strādātu savai izaugsmei un nodotos kalpošanai. Varbūt tā ir audzināšanas metode: aizej tur, nezin kur, atnes to, nezin ko?

Klusuma iedibināšanas process var būt ilgstošs ar “kāpumiem un kritumiem”. Aurobindo grāmatās var atrast padomus, novērojumu skaidrojumu katrā atsevišķā gadījumā, jo tajā atradīsim atbildes uz reālu “meklētāju” jautājumiem. Īstenojot Integrālo jogu, pakāpeniski atklāsies, ka nav nepieciešamība domāt – šo darbu veic kāds “nekuriens”, kaut kur ārpus mums, virs mums. Nav nepieciešams at-

cerēties, jo vajadzīgā informācija atnāk tajā mirklī, kad tā ir vajadzīga. Nav nekādas nepieciešamības ko plānot, jo apslēptais avots ierosina visus nepieciešamos notikumus ārpus mūsu gribas, mūsu domām par to, liekot mums darboties tādā gudrībā, uz kuru prāts pats nav spējīgs. Jo vairāk uzticamies norādēm “no nekurienes”, jo biežākas, skaidrākas un dabīgākas tās kļūst, atgādinot intuīciju. Atšķirība ir tikai tajā, ka intuīcija parasti nav tik skaidra, kā gribētos. Prāts pakāpeniski pārtop no izzinātāja organizatorā – zināšanas atnāk no cita avota ar pārsteidzošu precizitāti un ātrumu.

Ar to arī beigsim ieskatu Aurobindo Integrālajā jogā. Ja ir radusies interese, varat pastudēt Aurobindo, Mātes vai viņu sekotāju darbus (M. P. Pandit; Sri Chinmoy ; Satprem u.c.), tā iegūstot daudzkārt pilnīgāku informāciju nekā es to dodu šeit. Pats ar Aurobindo mācību iepazīnos pusgadsimtu atpakaļ. Man joprojām ir simpātiska viņa joga, kuru, gan ne visai konsekventi, esmu mēģinājis realizēt. Esmu ticis vismaz līdz tādām līmenim, ka saprotu to, par ko Aurobindo runā.

Aurovilla

Šī sarunas pirmajā daļā sniegšu Īsu ieskatu Aurovillā un dažās izglītības pamatnostādņēs un otrajā, kādas ir skolas Aurovillā un ko tur māca. Uz reizi gan jāsaka, ka konkrētas mācību dienas apraksts nebūs (neatradu), bet tikai vispārējas nostādnes. Nav atrodams arī tas, ko un kā aurovillieši māca konkrētus mācību priekšmetus.

Un tā, jau 1966. gadā UNESCO pieņēma vienprātīgu atbalsta rezolūciju nākotnes pilsētas projektam Indijā. Aurovilla dibināta 28.februārī 1968.gadā. Dibināšanas akts pulcēja ap 5000 cilvēku, tajā skaitā pārstāvjus no visiem Indijas štatiem un 124 tautām. To nodibināja Māte ar domu radīt pasaulē tādu vietu, kurā būtu realizētas nākotnes cilvēkattiecības, kurā varētu pārliecināties, ka cilvēki var dzīvot citādāk un kā.

Aurovillas Harta:

1. Aurovilla nav kāda īpašums. Aurovilla pieder visai cilvēcei. Tomēr, lai dzīvotu Aurovillā, jābūt brīvprātīgam Dievišķās apziņas kalpotājam;
2. Aurovilla ir nepārtrauktas izglītošanās, nenogurdināma progresa un nevīstošas jaunības vieta;
3. Aurovilla ir tilts starp pagātni un nākotni. Galvenā ir tiekšanās uz nākotni, izmantojot visus iekšējās un ārējās dzīves atklājumus;
4. Aurovilla ir materiālās un garīgās pasaules pētījumu centrs, gatava iedzīvināt cilvēces Vienotību.

Auroville atrodas starp lauku ciematiem Villipuram apgabalā gleznainā Koromandelas Indijas okeāna krastā, Indijas dienvidos, apmēram 10 km uz ziemeļiem no Pondiĉerijas pilsētas. Šobrīd te uz dzīvi apmetušies ap 2500 cilvēku, pārstāvēt 59 tautas ar dažādiem sociāliem slāņiem, viena trešdaļa ir indieši.

Pilsēta iedalīta 6 zonās:

Miera zona. Kura ietver sevī dārzu un būves kopsaietiem, ceremonijām;

Industriālā zona. Tā aizņem ap 109 hektāriem zemes, kur notiek centieni pašpietiekamības nodrošināšanai. Te atradīsies darbnīcas, mācību centri, pilsētas administrācija;

Dzīvojamā zona. Tai atvēlēts 189 hektāri zemes. Te attīstās ideja par kolektīvās un individuālās dzīves saskaņošanu. 55% šīs teritorijas iecerētas dabai, pārējā mītnēm.

Starptautiskā zona. Te 74 hektāros iecerēti dažādu valstu kultūras paviljoni – mērķis: vienotības demonstrēšana daudzveidībā;

Kultūras zona. 93 hektāru platībā būs izvietotas kultūras, izglītības, mākslas un sporta aktivitāšu telpas;

Zaļā josta. Pilsētas plaušas. 405 hektāri zemes (iecere paplašināt līdz 800 ha) ieskauj pilsētu, kur iecere nodarboties ar bioloģisko lauksaimniecību, piensaimniecību, augļkopību utt., kā arī kā savvaļas dzīvnieku uzturēšanās vieta. Tai jākalpo par barības nodrošinājuma vietu, kokmateriālu iegūšanas, zāļu audzēšanas avotu un tamlīdzīgi. Šī teritorija ir šobrīd tuksnešaina un gaida apūdeņošanas projektu īstenošanu.

Mūs interesē izglītības jautājumu risināšana Aurovillā, tāpēc galvenokārt pievērsīsimies tiem. Tie ir saistīti ar pētniecību – ko un kā mācīt. Jumta iestāde visām kultūras un izglītības programmām ir

Šri Aurobindo Internacionālais Izglītības Pētniecības Institūts. Tas koordinē un kontrolē, lai visas darbības Aurovillā būtu saskaņotas ar Aurovillas mērķiem un ideāliem. Institūts administrē arī finanšu piesaisti un sadali (pasaules izglītības fonda, Indijas Izglītības ministrijas u.c. naudas). Tas koordinē un attīsta pētījumus daudzās eksperimentālajās jomās. Šim nolūkam Aurovillā 1968.gadā ir izveidota eksperimentālā pētījumu pilsētiņa. Galvenais uzdevums pētniekiem ir izstrādāt praktiskas formas, saturu mācībām Šri Aurobindo un Mātes cilvēces attīstības redzējumam. Kāds tas ir, mēs kaut ko no tā jau zinām. Galvenā problēma ir tā, ka Skolotāju ļoti augstā apziņas stāvokļa nākotnes redzējumu, ir jātransformē šobrīd valdošajam cilvēku apziņas līmenim, ne tikai, lai to visi saprastu un pieņemtu, bet, lai uz transformēto apziņu, veidotu atbilstošu izglītības modeli mieram un vispārējai harmonijai. Šis uzdevums aurovilliešiem ir īpaši svarīgs un reizē grūts tāpēc, ka viņi pretendē uz dažādu tautu mentalitāšu saskaņošanu vienotībai un mieram. Viena no būtiskākām problēmām – *mūžizglītība*: izglītības uztveršana, kā nebeidzams, unikālas un brīvas personības, pilnīgošanās process.

Institūtā pāri par 200 pētniekiem strādā pie sekojošām tēmām:

- Eksperimenti jaunās izglītības sistēmas mērķos, saturā un metodēs;
Eksperimenti tēlotājmākslā;
- Eksperimenti ciemata paplašināšanas darbā;
- Eksperimenti fiziskajā izglītībā;
- Pētījumi par īpašām tēmām, piemēram, Indijas kultūru, evolūciju u.c.

Institūtā ir īpaša Aurovillas skolu padome, kura saskaņo skolu un institūta pētnieku darbību.

Dažas izglītības pamatnostādnes

Māte un Aurobindo:

Cilvēka izglītībai vajadzētu sākties dzimšanas brīdī un turpināties visu viņa dzīvi.

Pilnīgai izglītībai jāaptver pieci galvenie aspekti: fiziskais, vitālais, garīgais, psihiski-garīgais.

Vitālajai izglītībai ir divi galvenie aspekti, kas ļoti atšķiras pēc to mērķiem un metodēm, bet abi ir vienlīdz svarīgi. Pirmais attiecas uz jutekļu orgānu attīstību un izmantošanu. Otrais - izaugsmes progresa izpratne un kontrole, kura kulminācija ir transformācija.

Ar psihisko izglītību mēs nonākam pie patiesā eksistences mērķa uz Zemes, atklājuma, uz kuru šai dzīvei jānovied, un šī atklājuma rezultāta problēmas.

Supratmentālā izglītība novedīs pie pašas dabas pārveidošanas, būtnes pārvērtības visā tās kopumā, no uzkāpšanas savas sugas virspusē, ārpus cilvēka uz supercilvēku, kas galu galā rada priekšnoteikumus, lai uz Zemes parādītos dievišķā rase.

Līdz septiņu gadu vecumam bērniem vajadzētu izbaudīt sevi. Skolai vajadzētu būt kā spēlei, un viņi mācās spēlējot. Spēlējot viņi attīsta dzīvei nepieciešamās iemaņas, zināšanas un izpratni.

Testi ir novecojies un neefektīvs veids, kā uzzināt, vai studenti ir inteligenti, labestīgi un uzmanīgi. Muļķīgs, mehānisks prāts var ļoti labi atbildēt uz pārbaudi, ja atmiņa ir laba, un tās noteikti nav īpašības, kas vajadzīgas nākotnes cilvēkam.

Pirmais patiesās mācīšanas princips ir tāds, ka neko nevar iemācīt. Skolotājs nav instruktors vai uzdevumu izpildītājs, viņš ir palīgs un ceļvedis. Viņa uzdevums ir ieteikt un neuzspiest.

Otrais princips ir tāds, ka ar prātu jākonsultējas paša izaugsmē. Ideja iespiest bērnu tādā formā, kādu vēlas vecāks vai skolotājs, ir barbariska un nezinoša māņticība.

Trešais izglītības princips ir strādāt no tuvākā uz tālāko, - no tā, kas ir, līdz tam, kam jābūt (par principiem vēl būs saruna zemāk).

Cilvēki ir izstrādājuši valodu, dzeju, vēsturi, filozofiju kā svarīgus veidus intelektuālai izglītībai, nenovērtējot mūzikas, glezniecības un tēlniecības milzīgo audzinošo spēku. Tiek uzskatīts, ka tie ir cilvēka prāta apvedceļi, skaisti un interesanti, bet nav nepieciešami, tāpēc paredzēti mazajiem.

Ideāls bērns:

Nekļūst dusmīgs, kad šķiet, ka lietas notiek pret viņu vai lēmumi nav viņa labā.

Lai arī ko viņš darītu, viņš to dara pēc iespējas labāk un turpina rīkoties pat neveiksmju gadījumā.

Viņš vienmēr domā taisni un rīkojas taisni.

Viņš nekad nebaidās pateikt patiesību, lai kādas būtu tā sekas.

Viņš nežēlojas, ja ilgi jāgaida, lai redzētu savu centienu rezultātus.

Viņš saskaras ar neizbēgamajām grūtībām un ciešanām bez raižēm.

Viņš nekad neatslābina centienus, lai cik ilgi tie ilgst.

Viņš saglabā panākumu, kā arī neveiksmju vienlīdzību.

Viņš vienmēr cīnās par galīgo uzvaru, lai arī var sastapties ar daudzām sakāvēm.

Viņš zina, kā visos apstākļos smaidīt un saglabāt laimīgu sirdi.

Viņš nekļūst iedomīgs par saviem panākumiem, kā arī nejūtas pārāks par saviem biedriem.

Viņš novērtē citu cilvēku nopelnus un vienmēr ir gatavs palīdzēt citam gūt panākumus.

Viņš ievēro disciplīnu un vienmēr ir godīgs.

... Patīk mācīties, kad ir skolā,

... Viņam patīk spēlēt, atrodoties rotaļu laukumā,

... Viņam patīk ēst ēdienreizēs,

... Viņam patīk gulēt,

... Un vienmēr viņš ir mīlestības pilns pret visiem apkārtējiem,

... Pilnīga pārlicība par dievišķo žēlastību, dziļa cieņa pret dievišķo.

Šri Činmojs:

Ir trīs veida izglītības: *cilvēciskā, dievišķā un izglītība Dievā. Cilvēciskā* nozīmē uzmanīgu vērošanu, atbrīvošanās no tumsonības; *Dievišķā* – pašatdeve, apzināšanās, ka Dievs ir vienīgā eksistences realitāte te uz Zemes un tur Debesīs;

Izglītība Dievā – pilnveidošanās apmierinājums, - nevar būt lielākas laimes, kā tikai padarīt laimīgu pašu Dievu.

Ir daudz īpašību jārosina bērņā, bet pati galvenā – pašatdeve.

Sen senos laikos skolotāji savus skolēnus uzskatīja par savas ģimenes locekļiem, tāpēc skolotāji nesavtīgi dalījās savā gudrībā, augstākajās zināšanās. Skolotāji ne tikai iedvesmoja, bet sapludinā-

jušies ar skolēniem palīdzēja viņiem ieraudzīt pašu iekšējās saules apžilbinošo mirdzumu.

Vecākiem, skolotājam un bērnam jābūt draugiem, tiem jājūtas kā no vienas ģimenes. Jo vairāk bērnam būs draugu, jo vieglāk viņa būs atbrīvoties no sava ienaidnieka - tumsonības.

Skolotājam caur bērniem ir jākalpo Visaugstākajam, izjūtot milzīgu pateicību Viņam par to, ka devis iespēju izglītot bērnus. Kad skolotājs patstāvīgi izjūt pateicību Dievam un, kad bērni tam atgādina par skolotāja paša mūžīgo bērntību, skolotājs ļoti strauji progresē.

Kad apmācat bērnus nedomājat par algu – ne to, ko jums maksā skolā, ne to, ka vēlaties kļūt par mūžīgo bērnu, kurš nepārtraukti progresē. Ja bērns jums dāvā smaidu – pieņemiet, ka tas nāk no Visaugstākā. Katrs bērna smaids – ir Dieva sapņa realizācijas apliecinājums uz Zemes.

Ir jājūt, ka jūs mācāties tāpēc, lai iepriecinātu Dievu, jo Dievs vēlas, lai jūs mācītos. Visu laiku ir jājūtas tā, ka ne sava, ne savas ģimenes priekam jūs mācāties, bet, lai iepriecinātu Dievu. Ir jāizjūt, ka Dievs, kā māte vēro sava bērna izglītošanos. Pricējot Dievu, jūs priecējat savus vecākus, tuviniekus un pats sevi. Mācīšanos jāuzlūko, kā kalpošanu Dievam.

Mācības nav šķērslis garīgai izaugsmei. Mācoties jūs disciplinējat sevi un pēc dažiem gadiem iekšējā disciplinētība palīdzēs garīgajā dzīvē. Disciplīnu ir augsti jāvērtē jebkurā dzīves sfērā, jo tas ir spēks.

Dr. Ketaki Modaka darba *“Integrālās izglītības principi un tās iespējamā ieviešana esošajā izglītības sistēmā”* konspekts

(“Principles of Integral Education and its possible implementation in existing educational system” by Dr.Ketaki Modak, Assistant Professor Department of Marathi MES Garware College of Commerce, Pune 411004, Maharashtra).

Iedomājieties, ka izglītības pieeja tiek nomainīta no tādas, kura rada stresu un pārgurumu, uz tādu, kura raisa ziņkāri un atklājumu azartu; nomainīta no mācīšanās līdz priekšmeta izpratnei; kurā no sausas, svešzemju mācību programmas nomainītas ar priecīgu izpēti. Mācībām jābūt priecīgām. Bērnam būtībā vajadzētu ļoti vēlēties pašam izzināt apkārtējo un iekšējo pasauli. Izglītībai vajadzētu iedegt bērna iekšējo izzināšanas dzirksti.

Cerības uz studentu izglītošanu standartizētas testēšanas un striktu mācību programmu realizēšanas ietvaros, neīstenojas, - tās pārtop skolotāju un studentu izdegšanā. Abi ir saspringti un satraukti. Pedagoģi ar vislabākajiem nodomiem bieži vien ir neizpratnē par to, kā iedvesmot bērnus ar mīlestību mācīties vidē, kas ir sausa, regulēta un kaisles neradoša. Pārāk bieži mācību procesu izjūt drīzāk kā nepatīkamu darbu, nevis prieku.

Ko var teikt par pašreizējo izglītības sistēmu? Tajā ir iesaistīts liels laika, resursu un cilvēkresursu daudzums. Kā ar produkciju? Vai mēs esam apmierināti ar visā sistēmā ielikta darba iznākumu? Visi zina atbildi, un tomēr mēs esam spiesti iesaistīties vecajā sistēmā. Kāpēc tā ir? Kāpēc mēs neuzdodam sev jautājumus? Vai mēs baidāmies to nosaukt par neveiksmi?

Pašreizējā izglītības sistēma

Mūsu pašreizējā izglītības sistēmā galvenā uzmanība tiek pievērsta intelektuālai attīstībai un arī atmiņai, un informācijas iegūšanai no dažādiem avotiem. Pašreizējā izglītības sistēma lielā mērā ir pakļauta informācijai. Tie daži fiziskās audzināšanas un estētiskās audzināšanas aspekti, kas ir iekļauti pašreizējā izglītības sistēmā, ir nenozīmīgi. Personības iekšējiem aspektiem mācību programmā netiek piešķirta nekāda nozīme. Un kāda ir vērtībuzglītības situācija? "Mēs dažreiz runājam par *vērtību* izglītību, taču situācija ir tik mulsinoša, ka ir ļoti nepieciešams precizēt visu morālo un garīgo vērtību jomu....."

Uz ko ir spējīgs students pēc tam, kad mācībās ir pavadīti ļoti daudzi vērtīgi gadi? Vai viņš tiešām ir kļuvis nodarbināms? Vai viņš ir sevi atklājis? Vai viņš tiešām iet savas psihiskās būtnes atrašanas ceļu? Pašreizējā izglītības sistēma nespēj nodrošināt ikviena materiālo bagātību, kā arī nespēj nodrošināt garīgu mieru. Ko mēs studentiem nodrošinām? Mēs viņiem liekam mācīties to, kas mums, vecākiem, šķiet vajadzīgs! Pēc eksāmenu nolikšanas aptuveni 90% informācijas vispār nav nepieciešams. Tad kāpēc mēs piespiežam bērnus to visu darīt? Kāpēc mēs piespiežam viņus tērēt svarīgo dzīves laiku šajā sistēmā, ko sauc par "izglītību"? Ja viņš saņem labus vērtējumus eksāmenā, mēs domājam, ka viņš ir iemācījies. Bet pašreizējo izglītības sistēmu patiesībā nemaz neuztrauc, vai students patiešām kaut ko ir iemācījies vai nē! Viņa zinātkārei, iztēlei, domu provocēšanai,

sajūtu zināšanām, radošumam, attieksmei, piemērotībai nav vietas, un mēs joprojām domājam, ka mēs mācām, un viņš mācās. Vai tas nav ironiski? Vai nav pienācis laiks pārdomāt un pārorientēt visu izglītības procesu? (Šeit būtu lietderīgi izlasīt Šri Aurobindo teikto par pašreizējo izglītības sistēmu)

... Mēs Indijā esam kļuvuši tik barbariski, ka sūtam savus bērnus izklaidēties ar visgrūtākajiem utilitārajiem motīviem, kas nav sajaukti ar neieinteresētu vēlmi pēc zināšanām. Nav ko cerēt uz neieinteresētu entuziasmu iegūt sliktu izglītību. Bet padariet izglītību labu, pamatīgu un interesantu, un mīlestība uz zināšanām pati par sevi pamodīsies prātā un tā saplūdis ar personīgiem mērķiem.

Tāpēc patiesais ļaunuma avots ir nožēlojama kļūda: mēs šajā valstī esam sajaukuši *izglītību ar zināšanu iegūšanu* un paši interpretējuši zināšanas šauri un neliberāli. Sniegt studentam zināšanas ir nepieciešams, taču ir nepieciešams viņā veidot arī spēku izmantot savas zināšanas.

Diez vai būtu laba tehniskā izglītība, ja galdniekam mācītu, kā gāzt kokus, lai apgādātu sevi ar koku, un nekad neiemācītu pagatavot galdus, krēslus un skapjus vai pat rīkus, kas nepieciešami viņa amatam. Tomēr tieši to dara mūsu izglītības sistēma. Tā trenē atmiņu un nodrošina studentu ar faktu un lietoju ideju krājumu. Kad viņš (galdnieks) to ir izdarījis, universitāte viņam saka: "Mēs tagad pasludinām jūs par galdniecības bakalauru; iesākumam mēs jums esam devuši labu un asu cirvi un taisnīgu koka kodolu. Turpiniet, mans dēls, pasaule ir pilna mežu un, ja mežsargs neiebilst, jūs varat nocirst kokus un apgādāt sevi ar koksni pēc sirds patikas. Tagad students, kurš iet šādi aprīkots, var kļūt par lielisku kokmateriālu tirgotāju, bet, ja vien viņš nav izcils ģēnijs, viņš nekad nebūs pat mērens galdnieks. Vai arī, lai atgrieztos no līdzības, mūsu koledžas absolvents var būt labs ierēdnis, taču, ja vien viņš nav sevišķs ģēnijs, viņš nekad nebūs lielisks administrators vai lielisks advokāts. Vai izcils medicīnas speciālists

... Bet, lai arī cik spēcīgi tie būtu attīstīti, ir nepieciešama dabisko spēju izcelšanu, kas ir izglītības patiesā būtība. Ja jaunībā tas nav izcelts, cilvēks ierūsē un aplīp ar neīstumiem....

...Lai ko mēs zaudējam kā tauta, mēs vienmēr esam centušies saglabāt savu intelektuālo modrību, ātrumu un oriģinalitāti; taču pat šīs

pēdējās dāvanas ir apdraudētas... un, ja tā notiks, tas būs neatgriezeniskas degradācijas un galīgas izzušanas sākums. “

Ir dziļš satraukums par vairākiem mūsu izglītības sistēmas aspektiem, jo īpaši par skolu sistēmu. Satraukums izriet no dažādiem faktoriem, piemēram: (a) skolas sistēma ir raksturojama ar sava veida neelastību, kas (b) noved pie tā, ka mācīšanās bērniem ir kļuvusi par sava veida bezjēdzīgu darbību, kuru viņi nespēj nekādā organizkā vai vitālā veidā savienot ar pārējo savu dzīvi; (c) izglītība arvien vairāk tiek uztverta kā līdzeklis studentu nākotnes “labsajūtas” nodrošināšanai (t.i., viņu vietas sabiedrībā un viņu ekonomisko stāvokli); d) tas, ko skolās pasniedz nav izšķiroši svarīgas cilvēka dzīves sastāvdaļas; un e) skolas veicina domāšanas režīmu, kas attur no domāšanas un izslēdz jaunas un pārsteidzošas atziņas.

Ņemot vērā iepriekš minētās domas, mums ir jāpārdomā izglītības modelis. Un jā, nepietiek tikai ar pārdomāšanu! Tikai ar teorētiskām un ideālistiskām domām nepietiek. Vai tie ir praktiski izpildāmi? Vai tos var īstenot? Šis ir vissvarīgākais jautājums, kas mums jāuzdod. Tātad šajā skatījumā šī pētījuma nosaukums ir šāds: “*Integrētās izglītības* principi un tā iespējamā ieviešana esošajā izglītības sistēmā”.

Tēmu, kas attiecas uz “Integral Education”, ierosina Šrī Aurobindo un Māte no Pondicherry. Šrī Aurobindo (Yogi Aurobindo Ghosh) ir labi pazīstams kā politiskais revolucionārs, nacionālists un globālists, filozofs, sociālais domātājs, psihologs, dzejnieks un, galvenokārt, kā jogs. Viņš pats un viņa garīgā līdzstrādniece Māte (Pondicherry) izstrādāja *integrētas izglītības* sistēmu. Šis pētījums ir galvenokārt par viņu idejām izglītībā un tās iespējamo ieviešanu esošajā izglītības sistēmā. *Integrālā izglītība* sastāv no piecām būtiskām personības daļām: *fiziskās, vitālās, mentālās, psihiskās un garīgās*.

Izglītība nākotnei

Saskaņā ar Šrī Aurobindo filozofiju, cilvēks nav pēdējais evolūcijas pakāpiens. Cilvēks ir pārejas būtne. Blakus cilvēkam būs vēl viena suga, jauna rase, ko dēvē par “virsotni”. Šrī Aurobindo ir arī ieraudzījis evolūcijas posmus starp cilvēku un augstāko būtni. Viņa filozofija saka, ka cilvēks var piedalīties dabas evolūcijas procesā, lai padarītu to ātrāku. Ko tad viņš sagaida no studentiem un izglītības? Izglītībai nav jābūt kā pašreizējo problēmu risinātājam. Tai jābūt

vērstai uz *tālāko nākotni*. Visi nebūt nav vienisprātis ar šo filozofiju. Šie cilvēki uzdos jautājumu, ja izglītība nenodrošina nekādu risinājumu pašreizējām situācijām, tad kāda ir tā izmantošana? Kāpēc tērēt savu laiku, kas nosaka tā mērķi tālākā nākotnē?

Nav šaubu, ka mērķim ir jābūt šodienas elites pārveidošana jaunā rasē, kas uz zemes izpaustu jaunu (virslīgu) gaismu, spēku un dzīvību. Bet šim procesam ir jāpakārto tas, kas noderētu cilvēka Zemes dzīvei tagad. *Augstākais* ietver sevī arī *zemāko*. *Integrālās izglītības* idejas ir tik būtiskas, ka, ja mēs mēģinātu tās īstenot, viegli tiktu atrisināti pašreizējās, ar šodien saistītās problēmas, ar kurām saskaras tradicionālā izglītība.

Terminu “integrālā izglītība” izdomājuši Šrī Aurobindo un ašrama Māte. Sistēmu, kas nodrošina *neatņemamu* (mēs ne reti izmantojam terminu – ilgtspējīgu) izglītību, sauc par “*brīvā progresā sistēmu*”.

Integrālās izglītības sistēma, no vienas puses, dod iespēju bērņus nodrošināt ar visām nepieciešamajām dzīves prasmēm, pilnveidot viņu spējas un piešķirt viņiem iespējas ieviest vēlamās pārmaiņas, bet, no otras puses, tā var dot viņiem iespēju sevi kontrolēt, izmantot zināšanas, spējas, prasmes savai labklājībai un visas sabiedrības uzlabošanai. Tādējādi *integrālās izglītības* sistēmas pieņemšana ļautu sasniegt divus pretējus mērķus – materiālo izaugsmi, cilvēku labklājību un apmierinātību.

Visā pasaulē notiek zināšanu un kultūras sintēzes meklējumi. Senās zināšanas tiek no jauna atklātas mūsdienu zināšanu kontekstā. Humānists un tehnologs arvien vairāk pacieš viens otru, zinātnieks un mistiķis gatavojas viens otru apskaut.

Integrālās izglītības parādīšanās atspoguļo pieaugošo neapmierinātību, ko daudzi studenti un skolotāji pauduši par izglītības sistēmu, kuras pamatā ir vērtības un pieņēmumi par realitāti, kas balstīta uz “mehāniku”. Kāda šobrīd ir *integrālās izglītības* situācija? *Integrālā izglītība* parādās saistībā ar pieaugošo vēlmi mācīties, integrējot personas *fiziskos, vitālos, mentālos, psihiskos un garīgos aspektus*.

Ir novērots, ka *Integrālā izglītība* pēdējās laikā ir spērusi platu soli un ir iedzinusi dziļas saknes Indijā. Lai iepazīstinātu skolotājus ar sistēmas teoriju un praksi, tiek īstenotas skolotāju apmācības programmas gan vidējā, gan pamatskolas līmenī. Šrī Aurobindo Starptautiskais izglītības centrs, Pondičerī, Indijas valdība ir pasludinājusi par

vienu no piecām augstākās izglītības iestādēm, kurām ir īpaši svarīga nozīme. Šrī Aurobindo Starptautiskais izglītības centrs rūpējas par izglītojamo un pedagogu iekšējās un ārējās būtības *neatņemamu* attīstību un pārveidošanu, tas eksperimentē *integrālās izglītības* sistēmas ietvaros.

Integrālās izglītības bāze ir integrālā jogā. Tāpēc ir nepieciešams zināt mazliet vairāk par Integrālo jogu. Integrālā joga ir pazīstama arī kā Supramentālā joga, jo tās mērķis ir jauna rase, kura nosaukta par supramentālo.

Dabā notiek augšupejoša evolūcija, kas iet no akmens uz augu, no auga uz dzīvnieku, no dzīvnieka līdz cilvēkam. Tā kā cilvēks šobrīd ir pēdējais pakāpiens augšupejošās evolūcijas virsotnē, viņš uzskata sevi par šī pacelšanās pēdējo posmu un uzskata, ka uz Zemes nekas pilnīgāks nevar būt. Nenoraidot nevienu no jogām, Šrī Aurobindo pārceļ jogas ideju uz nākamo līmeni – sevis pilnveidošanas jogu.

Šobrīd intelektuālā, gribas, ētiskā, emocionālā, estētiskā un fiziskā pilnveidošana ir tikai nemiļīga kustība pa riņķi bez mērķa atvērt sevi Gara spēkam un klātbūtnei, un atzīt tā tiešo darbību. Šis tiešais darbs ... ieaukt par Gara patiesību un spēkā un ar šīs varas tiešu darbību padarīt piemērotu ... cilvēka dzīvošanu dievišķajā. Prāts, dzīve un ķermenis ir šīs izaugsmes līdzeklis, taču ne cilvēka pilnības rādītāji. Tajā viņš kļūdās. Savā fiziskajā dabā, viņš joprojām ir gandrīz pilnībā dzīvnieks, domājošs un runājošs dzīvnieks, arī materiālajos ieradumos un instinktos joprojām viņš ir dzīvnieks. Neapšaubāmi, dabu nevar apmierināt ar tik nepilnīgu rezultātu; viņa cenšas tā apziņu izcelt no nezināšanas verdzības. "Šrī Aurobindo nāca uz Zemi, lai mācītu cilvēkiem šo patiesību. Viņš viņiem teica, ka cilvēks ir tikai pārejas būtne, kas dzīvo garīgā apziņā, bet ar iespēju iegūt jaunu apziņu, Patiesības apziņu un spēj dzīvot pilnīgi harmonisku, labu un skaistu, laimīgu un pilnīgi apzinātu dzīvi ...".

Lai sasniegtu Augstākās jogas mērķi, tradicionālie ceļi nav pietiekami. Viņi nodarbojas tikai ar vienu no indivīda aspektiem, bet cilvēks nav tikai galva, tikai sirds, tikai uz rokas. Tas, galvenokārt, ir visu šo lietu apvienojums. Jogā ir sintezētas visas būtnes daļas – fiziskā, vitālā, mentālā, psihiskā un garīgā. Harmoniskai personībai ir nepieciešams, lai visas daļas būtu pienācīgi sagatavotas un attīstītas. Uzsvars tiek likts uz pilnīgu attīstību, nevis uz vienu vai diviem

personības aspektiem. Integrālā jogā visas būtnes daļas uzskata par vienlīdz svarīgām, tāpēc tām nepieciešama integrācija, sintēze. Tātad *integrālā joga ir visu iepriekš minēto jogu sintēze*. Nākotnes izglītība jāveido tā, lai palīdzētu cilvēkam īstenot šo *neatņemamās* pilnības ideālu

Neatņemamā joga un izglītība

Integrālā izglītība, kas šobrīd ir galvenais alternatīvais ideāls, ir balstīta Integrālās Evolūcijas teorijā: cilvēka tapšana līdz Supermenam un Dievišķās dzīves nodibināšanu uz Zemes. Tā arī ir nākotnes cilvēces izglītība pilnīgas pilnības realizēšanai individuāli un sociāli.

Šrī Aurobindo un Mātes doma un redzējums bija vērsts uz cilvēka atklāšanu. Tās mērķis bija pārveidot mūsu cilvēcisko nezināšanu un ciešanām esamību dievišķā dzīvē, kas iekšēji apvienota ar Visaugstāko. ... Šajā plašākajā cilvēces pacelšanas ceļā uz tās dievišķajām iespējām un pārveidošanu, izglītībai ir svarīga loma, - agrīnie dzīves gadi ir svarīgi rakstura veidošanā, nepareiza izglītība var iznīcināt indivīda dievišķo iespēju īstenošanos. *Integrālā izglītība* nodrošina brīvu un labvēlīgu mācību vidi studentiem, lai viņi varētu atklāt savu patieso es, dabas dāvētās dāvanas, kā tās izmantot sevis un sabiedrības uzlabošanai. Šajā vidē studenti mēdz kļūt radošāki, izdomas bagātāki un kontemplatīvāki. Studenti kļūst ziņkārīgāki, novatoriskāki, mērķtiecīgāki un iesaistītāki. Viņi ir atvērtāki iekšējai pasaulei. Viņu ceļojums šajā pasaulē kļūst mērķtiecīgāks un labāk noorientēts, labāk vadāms. Īsāk sakot, tiek teikts, ka *integrālā izglītība* ir dzīvespriecīga, jēgpilna dzīves pieredze, kurā mācīšanās, attīstīšanās, saistīšana un pārveidošana kļūst dziļi aizraujoša.

Šrī Aurobindo uzsver, ka izglītības galvenā funkcija ir atvieglot izglītojamā psihiskās būtnes atklāšanu. Tā visu progresu ņemtu savās rokās. Ir vajadzīga visa dzīve vai pat dzīves, lai ap to apvienotu visu būtnei. Tāpēc labāk sākt agri. Un šeit izglītībai var būt izšķiroša loma. Bērnam ir jāapzinās visas savas būtības dažādās daļas un to darbība, un viņa ceļš uz psihe atrašanu sāksies agrāk. Tāpēc ir pareizi teikts, ka *neatņemama* izglītība ir dabisks līdzinieks Šrī Aurobindo *Integrālajai jogai*. Psihiskajai būtnei ir svarīga vieta Šrī Aurobindo izglītības filozofijā. Cilvēks nav prāts plus ķermenis. Cilvēks, kā saka Gīta, ir ķermenis, dzīve, prāts un dvēsele. Indija vienmēr cilvēkā ir redzējusi ne tikai ķermeni, emocijas un estētisku būtnei, racionālu un do-

mājošu prātu, bet, kas daudz būtiskāk - dvēseli, kas pakāpeniski attīstās augstākā apziņā. Tieši šī koncepcija ir padarījusi Indiju par atšķirīgu nāciju no citām, un tas ir arī mūsu izglītībai jāatspoguļo. *Integrālā izglītība*, kuras pamatā ir Indijas jogas zinātne, ir vērsta uz pilnīgu indivīda attīstību: spēcīgu, elastīgu, labi izveidotu un veselīgu ķermeni; jūtīgu nesavtīgu un emocionāli nobriedušu raksturu, pozitīvi enerģiski vitālu, apgaismotu prātu, plašu un spilgtu inteligenci, stipru gribu, līdzsvarotu un patīkamu personību; ar izsmalcinātām garīgām īpašības, kas var saskaņot un virzīt visa indivīda dzīvi. *Integrālā izglītība* neaprobežojas tikai ar domu par indivīda un sabiedrības integrāciju. Integrālās izglītības jēdziens ietver arī matērijas un gara integrāciju.

Mērķis ir cilvēce kopumā, *neatņemamā* izglītība nedrīkst aprobežoties tikai ar kādu konkrētu reģionu vai pasaules daļu. Integrālās izglītības sistēmai ir jābūt vispārpieņemtai. Šāda izglītība būtībā balstīsies uz garīgumu un acīmredzami veicinās brālību, mīlestību un mieru tautu vidū. Saskaņā ar Mātes teikto: "*Neatņemamai* izglītībai ir jāatgriež Gara likumīgā autoritāte...". Ir nepieciešams integrēt Rietumu materiālās zināšanas ar Indijas garīgajām zināšanām. *Integrālā izglītība*, ar dažām variācijām, var tikt pielāgota visām pasaules tautām. Matērijā ir dzīvība. Efektīva izglītība veidotu matērijas un gara sintēzi. Rietumiem ir zināšanas par matēriju, bet Gars ir noraidīts; un Austrumos ir zināšanas par Garu, bet matērija ir atstāta novārtā. Abu sintēze ir nepieciešama, lai abiem būtu izdevīgi. Ir skaidrs: Gara zināšanas un Matērijas zināšanas ir jāsavienoj un jāsintezē pilnīgā vienotībā. Tas viss ir jādara gan kolektīvajā, gan individuālajā līmenī, un tāpēc mums ir nepieciešams attīstīt *integrālo izglītību*.

Integrālā izglītība nozīmē, ka bērni tiek izglītoti tā, lai mūsdienā zināšanu par pasauli integrētu ar sevis izzināšanu. Izglītība *sevis izzināšanā* ļaus studentiem patiesi atklāt, kas viņi ir, iepazīt savas iekšējās garīgās būtnes, kā arī palīdzēs viņiem atklāt savu dzīves mērķi. Tajā pašā laikā, viņi attīstīs arī zināšanas par pasauli, attīstot savas garīgās, emocionālās un fiziskās prasmes. Tas viņus sagatavos mīļdarbībai ar apkārtējo pasauli radošā un jēgpilnā veidā. *Integrālā izglītība* ļauj attīstīt visu būtņi, ļauj bērniem iemācīties ne tikai to, ko tradicionāli uzskata par akadēmisko, bet arī iemācīties būt atbildīgiem par savu laimi un emocijām. Viņi mācās pārvarēt garastāvokli, attīsta konfliktu risināšanas iemaņas un draudzības mākslu, kā

arī iejūtību un komandas veidošanas prasmes. “Integrālie” bērni attīstīs cieņu, neatkarīgas reakcijas, saistību ar citiem, identitātes izjūtu, spēju domāt, risināt problēmas, spriest, iegūt un organizēt informāciju. Apkopojo to visu, bērni mācās ne tikai to, kā materiāli dzīvot pasaulē, bet arī to, kā kļūt par izturīgiem, laimīgiem cilvēkiem ar stabilu iekšējo spēku un mērķtiecību.

Termins – integrālā izglītība

Šrī Aurobindo savos rakstos nekur nav izmantojis terminu „*integrālā izglītība*”; viņš runā tikai par *neatņemamo* jogu. Viņš runā tikai par “Nacionālo izglītību” vai izglītību. Māte pirmo reizi ir izmantojusi terminu “*Integrālā izglītība*” savā ziņojumā Kotari Nacionālās attīstības izglītības komisijai. Vārds *integrācija* nozīmē daļu vienotību veselumā tādā veidā, ka pašas daļas tiek sajauktas un pārveidotas par ko jaunu. Cilvēka fiziskās, vitālās, psihiskās, mentālās un garīgās daļas integrācija radīs Jaunu cilvēku. Šobrīd daba tos sajauc nejauši. Paredzams, ka integrētajai izglītībai būs katalizatora loma, kas tos apvienos visā psihiskajā būtnē un tā būs gatava jaunajam pārveidotajam raksturam. Šrī Aurobindo saka: “Tikai tā būs patiesa un dzīva izglītība, kas palīdz pilnā mērā izmantot visas cilvēka būtības puses dzīves mērķim”.

Pēc Šrī Aurobindo domām, trīs lietas, kas jāņem vērā jebkurā patiesajā un dzīvajā izglītībā, ir: (a) cilvēks, indivīds savā kopībā un unikalitātē, (b) tauta vai nācija un (c)) universālā cilvēce.

Trīs Šrī Aurobindo principi

Šrī Aurobindo runā par trim izglītības principiem (jau pieskāriem), un tie visi ir pilnībā jāīsteno *integrālās izglītības* praksē.

Pirmais patiesās mācīšanas princips ir tāds, ka *neko nevar iemācīt*. Skolotājs nav instruktors vai uzdevumu meistars; viņš ir palīgs un ceļvedis. Viņa daļa ir ieteikt un neuzspiest. Viņš reāli nevar apmācīt skolēnu, viņš var tikai parādīt kā ko pilnveidot un mudināt viņu šajā procesā. Viņš nepiešķir viņam zināšanas; viņš parāda, kā iegūt zināšanas. Viņš neizsauc zināšanas, kas atrodas iekšienē; viņš tikai parāda viņam, kur tā slēpjas un kā tās var iemantot, pacelt virspusē. Prāta mācīšana ir konservatīva un nesaprātīga doktrīna. Vecuma atšķirība tikai samazina vai palielina nepieciešamās palīdzības un vadības apjomu; tas nemaina tā būtību.

Otrais princips ir tāds, ka *izaugsme meklējama savā būtībā*. Ideja bērnu iemest vecāku vai skolotāju vēlamajā formā ir barbariska un nezinoša māņticība. Ir jānodrošina bērnu paplašināties pašam atbilstoši savai būtībai. Nevar būt lielāka kļūda par vecāku iepriekšēju vienošanos, ka viņa dēlam būtu jāattīsta tādas un tādas īpašības, spējas, idejas, tikumi vai jābūt gatavam vecāku iepriekš norunātai karjerai. Piespiest dabu pamest savu dharmu, nozīmē nodarīt neatgriezenisku kaitējumu, samaitāt tās augšanu un mazināt pilnību. Tā ir egoistiska tirānija pār cilvēka dvēseli un brūce tautai, kas zaudē labumu no labākā, ko cilvēks tai varēja dot, un ir spiests tā vietā pieņemt kaut ko nepilnīgu un mākslīgu, otršķirīgu. Katrā cilvēkā ir kaut kas dievišķs, kaut kas savs, pilnības un spēka iespēja, lai cik mazā sfērā tas arī nebūtu. Uzdevums ir to atrast, attīstīt un izmantot. Izglītības galvenajam mērķim jābūt palīdzībai augošajai dvēselei uzzināt to, kas tai ir vislabākais, un padarīt to perfektu izcilai lietošanai.

Patiesais izglītības pamats ir cilvēka - zīdaiņa, pusaudža un pieaugušā cilvēka prāta izpēte. Izglītības darbiniekam ir jāstrādā nevis ar mirušu materiālu, kā to dara, piemēram, mākslinieks vai tēlnieks, bet ar bezgalīgi smalku un jutīgu organismu. Viņš nevar veidot izglītības šedevru no cilvēka līdzīgi kā no koka vai akmens; viņam ir jāstrādā netveramā prāta substancē un jāievēro trauslā cilvēka ķermeņa noteiktās robežas.

Parastajā izglītības sistēmā mēs izturamies pret visiem vienlīdzīgi, taču katram ir atšķirīga spēja attiecībā uz kādu lietu. Nav vienādu būtņu. To, kura potenciāls ir kļūt par labu amatnieku, mēs piespiežam kļūt par ārstu. Kāpēc? Tas ir tāpēc, ka tas dod statusu, naudu un visu pasaulīgo laimi. Tas ir tāpat kā lūgt banānu sēklai kļūt par mango; un lūgt no mango iegūt cukurniedres. Kāpēc? Mēs pasmiesimies par šīm vēlmēm, ja skatāmies uz to objektīvi. Taču mēs turpinām darīt šo pašu kļūdu ar saviem bērniem. Vai mums nevajadzētu par to domāt? Mēs nodarām bērnam neatgriezenisku kaitējumu. Mēs lūdzam un piespiežam viņu kļūt par to, kas nav viņa un lamājam viņu par to, ka viņš nepilda mūsu cerības. Vai mēs rīkojamies taisnīgi? - Ļaujiet bērnam atritināties atbilstoši savai "sēklai".

Trešais izglītības princips ir *strādāt no tuva uz tāla, no tā, kas bija līdz šim, līdz tam, kas būs*. Cilvēka dabas pamatā gandrīz vienmēr ir kaut kas no vakardienas: apkārtnē, tautība, valsts, augsne, no kuras viņš saņem uzturu, gaiss, ko viņš elpo, skati, skaņas, iera-

dumi pie kā viņš ir pieradis. Tie viņu veido ne mazāk spēcīgi un tāpēc no tā mums ir jāsāk. Mēs nedrīkstam cilvēku izraut ar saknēm no zemes, kurā tam jāaug vai pārņemt tā prātu ar tādas dzīves attēliem un idejām, kas ir svešas no tās, kurā tai jādzīvo. Ja kaut kas jāieved no ārpuses, tas ir jāpiedāvā, nevis jāuzspiež. Brīva un dabiska izaugsme ir patiesas attīstības nosacījums. Ir dvēseles, kuras dabiskā kārtā izeļas no apkārtnes un, šķiet, pieder citam laikmetam. Ļaujiet tām brīvi sekot viņu īpatnībām; pretējā gadījumā – vairākuma uzspiesti veidotie nīkuļo, kļūst tukši, kļūst mākslīgi. Tā ir Dieva kārtība, ka *viņiem jāpieder pie noteiktas tautas*, laikmeta, sabiedrības, ka viņiem jābūt pagātnes bērniem, tagadnes īpašniekiem, nākotnes veidotājiem. Pagātne ir mūsu pamats, tagadne mūsu materiāls, nākotne – mūsu mērķis. Katram ir jābūt savai dabiskajai vietai valsts izglītības sistēmā

Indija vienmēr cilvēkā ir redzējusi dvēseli, prātā un ķermenī ietītu dievišķības daļu, apzinātu universālā sevis un gara izpausmi Dabā. Vienmēr viņa ir atšķīrusi un izkopusi cilvēkā mentālo, intelektuālo, ētisko, dinamisko un praktisko, estētisko un hedonistisko, vitālo un fizisko būtņi, - tas viss tiek uzskatīts par dvēseles spēku, kas izeļas caur cilvēkiem un aug kopā ar viņiem. Izglītībai jābūt tādai, kas indivīdu padara par savu centrālo objektu, par dvēseles un spēka izaugsmes iespēju. Tauta vispirms paturēs prātā nacionālās dvēseles un tās dharmas saglabāšanu, stiprināšanu un bagātināšanu caur cilvēka augšupejošā prāta un dvēseles spēka izaugsmi, paturot redzeslokā cilvēka augstāko objektu, - garīgās būtnes pamodināšanu un attīstību.

Šrī Aurobindo rakstā par “Nacionālo universitāti” raksta: “Nacionālo izglītību nevar īsi definēt vienā vai divos teikumos, bet mēs to varam aprakstīt provizoriski kā izglītību, kas sākas ar pagātni un pilnībā izmanto tagadni. Tāpēc mums Indijai jā saglabā viss, ko viņa savās senatnīgajā pagātnē ir uzkrājusi zināšanās, raksturā un cildenās domās. Mums jāiegūst vislabākās zināšanas, ko Eiropa var dot un asimilēt tās savdabīgajā Indijas nacionālā temperamentā. Mums jāievieš labākās cilvēces mācīšanas metodes, neatkarīgi no tā vai tās ir modernas vai senas. Un tas viss mums ir jāapvieno sistēmā, kas būs piesūcināta ar pašpaļāvības garu, lai veidotu cilvēkus, nevis mašīnas – nacionālus, spējīgus cilvēkus, kuri ir spēj veidot savu karjeru ar savu smadzeņu spēku un resursiem, kas ir piemēroti, lai pārvarētu

dzīves izaicinājumus. Tādejādi Indijas tauta pamodīsies un atkal kļūst par varoņu, patriotu, aizsācēju tautu, tā kļūs par nāciju, nevis vairs par neorganizētu cilvēku masu. Nacionālo izglītību jārealizē valsts līmenī un valsts kontrolē.

Pirmā lieta, kas ir jādara valsts izglītības sistēmā, ir sniegt cilvēkiem tikpat visaptverošu izglītību kā to dara eiropieši, un pamatīgu, bez sasprindzinājuma un pārbļvēšanas. To var izdarīt, tikai studējot zināšanu instrumentus un atrodot dabisku, vieglu un efektīvu mācību sistēmu. Tikai nostiprinot un asinot šos instrumentus pēc iespējas labāk, tos var padarīt efektīvus. Prāta muskuļi ir rūpīgi jāapmāca ar vienkāršiem un viegliem līdzekļiem, tikai tad no tiem var prasīt lielus intelektuālā spēka varoņdarbus.

Pedagoga "Intelektuālā izglītība, kas šķirta no morālās un emocionālās dabas pilnības, kaitē cilvēka progresam," norāda Šrī Aurobindo. Viņš arī saka: "Ir trīs lietas, kurām ir vislielākā nozīme, risinot cilvēka morālo būtību: emocijas, *samskārus* vai ieradumus un asociācijas, kā arī *svabhāvu* jeb dabu. Vienīgais veids, kā cilvēks var sevi apmācīt, ir *pieradināt sevi pie pareizajām emocijām, cildenākajām asociācijām, labākajiem garīgajiem, emocionālajiem un fiziskajiem ieradumiem*, kā arī pareizā rīcībā ievērot savas būtības būtiskos impulsus.

Aurobindo uzskata, ka "vecā guru sistēma, kas ar savām zināšanām un svētumu pavēlēja studentam *netiešo* paklausību, pilnīgu apbrīnu, godbijīgu atdarināšanu, reiz bija morālās disciplīnas metode". Morālās apmācības pirmais noteikums ir ieteikt un aicināt, nevis pavēlēt vai uzspiest. Vislabākā metode ir *personisks piemērs*, ikdienas sarunas un grāmatas, kas lasītas. Viņš arī saka: "Ir trīs lietas, kurām ir vislielākā nozīme, risinot cilvēka morālo būtību, emocijas, ieradumi un asociācijas. Vienīgais veids, kā cilvēks var sevi apmācīt, ir *pieradināt sevi pie pareizajām emocijām, cildenākajām asociācijām, labākajiem garīgajiem, emocionālajiem un fiziskajiem ieradumiem*, metodes piemērojot katram vecumam. Instruments ir prāts jeb "*antahkarana*", kas sastāv no četriem slāņiem. Skolotājam jāzina, kā rīkoties, attīstīt un vadīt studentos tā spēkus un darbību. Četri prāta slāņi ir a) *Čīta* jeb atmiņas pamatkrātuve b) *Manas* vai pareizais prāts c) *Buda* vai intelekts d) *Bodhi* vai gēnija spējas. Šrī Aurobindo uzsvēra četru prāta slāņu darbības pilnveidošanu.

Savā rakstā “Vienlaicīga un secīga mācīšana” Šrī Aurobindo ir norādījis, ka jāiznīcina izglītībā izplatītā prakse mācīt fragmentus. Un tas būtu jāaizstāj ar vienlaicīgu un secīgu mācīšanu. Pirmais darbs ir bērna interese par dzīvi, darbu un zināšanām, ar vislielāko rūpību jāattīsta viņa zināšanu instrumenti, darba paņēmieni. Aurobindo ir izdomājis iekšējo īpašību attīstīšanu, izmantojot noteiktus priekšmetus, kas novestu pie paša priekšmeta pamatiem. Viņš ierosina pievērsties to īpašībām un ļaut studentam iegūt zināšanas, neziņot, ka viņš mācās.

Integrālā izglītību Mātes atziņās

Ašrama skola tika atklāta 1943. gada 2. decembrī, ko tagad sauc par SAICE (Šrī Aurobindo Starptautiskais izglītības centrs) . Māte mēdza sniegt detalizētus norādījumus. Viņa pavadīja vakarus kopā ar bērniem, pati apmeklēja nodarbības, stāstīja stāstus un darīja vēl daudz ko citu. Tāpēc viņa zināja un izjūta ikdienas mācību praktisko daļu. Skolotāji bieži ieradās pie viņas pēc ikdienišķas, praktiskas problēmas risinājuma. Tāda bija regulāra prakse Ašrama skolā. Šobrīd ir pieejami gan teorētiski, gan praktiski norādījumi par ikdienas dzīves problēmām - Māte uzrakstījusi 15 rakstus par izglītību un visām pārējām vadlīnijām.

Izglītības mērķi

1. Dzīvot Pareizi

“Izglītības mērķis nav sagatavot cilvēku panākumu gūšanai sabiedrībā, bet maksimāli palielināt viņa ideālās spējas”, - Māte.

Patiesas *neatņemamas* izglītības mērķim vajadzētu būt dot studentiem iespēju atšķirt parasto dzīvi no patiesības dzīves – redzēt lietas citādi, netradicionāli.

Atšķirībā no tā, ko parasti sagaida, naudas kāri un pasaulīgu atzīšanu vai aizrautību karjeras veidošanā, nevar būt *neatņemamas* izglītības mērķis. Studentiem ir jāpiedalās jaunas pasaules radīšanā. Māte paziņo: “...mēs vēlamies nevis izcilus studentus, bet gan dzīvas dvēseles.” Viņa vēlas studentus, kuri tiecas pēc augstākas un labākas dzīves, kuriem ir slāpes pēc zināšanām un

pilnības, kuri ar nepacietību gaida nākotni, kas būs pilnīgāka. Viņa skaidri paziņo, ka bērniem, kuri ir inficēti ar utilitārisma slimību, Ašrama Izglītības centrā nav vietas. Apgūt zināšanas, izglītot sevi, lai augtu apziņā; disciplinēt sevi, lai kļūtu par vadoni sev; pārvarēt savas vājās vietas, nespēju un neziņu; sagatavoties tam, lai dzīvē virzītos uz mērķi, kas ir cēlāks, dāsnāks un patiesāks. Vai es esmu tāds, kādam vajadzētu būt? Vai es daru to, kas man jādara? Vai es progresēju tik daudz, kā vajadzētu? Kas man jāmācās, lai gūtu progresu? Kādas nepilnības man jāpārvar? No kāda vājuma man jātiek vaļā? Kā es varu kļūt spējīgs kalpot Dievam? Paredzams, ka bērni, kas iet uz patiesu dzīvi, uzdos sev šāda veida jautājumus.

2. *legūt topošās apziņas veidni.*

Tiekšanās ir vēlme atrast Patiesību. Augstākā vai patiesākā tiekšanās nāk no psihiskās būtnes. Lai spētu progresēt, ir jābūt dzīvai tieksmei.

3. *Attīstīt dedzību mūžīgam progresam*

Saskaņā ar integrālās jogas teoriju, mēs esam šeit uz zemes, lai virzītos uz priekšu no tā "kur mēs pašlaik esam" uz "tur, kur mums vajadzētu būt". Ja šī attieksme ir, tad var iemācīties sevi sagatavot dievišķajam darbam, un viss kļūst interesants. Tās mērķis ir, attīstot apziņu, pacelties no patiesības uz augstāku patiesību.

4. *Iemācīties koncentrēties un aizmirst savu ego*

Personas vērtība ir atkarīga no prāta spējas koncentrēties uz konkrēto priekšmetu. "Ir labi zināms, ka cilvēka vērtība ir proporcionāla viņa koncentrētās uzmanības spējai; jo lielāka koncentrācija, jo labāks ir rezultāts... Ja jūs vēlaties kaut ko darīt labi, lai kas tas būtu, jebkura veida darbs, vismazākais, spēlēt spēli, rakstīt grāmatu, gleznot vai mūziku, vai vadīt sacensības, jebko, - ja jūs vēlaties to izdarīt labi, jums ir jākļūst par to, ko jūs darāt. Ja izdodas kļūt par to, ko darām, tas ir liels progress. Tas ir jāiemācās, - visa pamatā ir uzmanības koncentrēšanas spēja!" (Māte).

5. *Zināt sevi un izvēlēties savu likteni*

Pazīt sevi nozīmē zināt savas rīcības un reakcijas motīvus. Pārvaldīt sevi nozīmē darīt to, ko esi nolēmis darīt. Lai strā-

dātu savas pilnības labā, pirmais solis ir apzināties sevi, dažādas savas būtnes daļas un viņu attiecīgās darbības. Jāiemācās atšķirt šīs dažādās daļas viena no otras, lai skaidri apzinātos sevī notiekošo kustību izcelsmi, daudzus impulsus, reakcijas un pretrunīgās gribas, kas rosina darbībai. Tas ir rūpīgs pētījums, kas prasa lielu neatlaidību un sirsnību (Māte).

Lai būtu paties skolotājs, jābūt jogam. Skolotājam jāieaudzina bērnam mācīšanās prieku, sevis apgūšanas prieku. Māte ir teikusi: ...būtībā vienīgais, kas skolotājam rūpīgi jādara, ir jāiemāca bērniem pazīt sevi un izvēlēties savu likteni, ceļu, pa kuru tiem iet; iemācīt viņiem ielūkoties sevī, saprast sevi un gribēt to, kas viņi vēlas būt. Tas ir bezgala svarīgi...

6. *Lai pārvarētu zemāko vēlmju tirāniju*

Saskaņā ar Māti, vārdu kopā “*brīvais progress*” nozīmē progresu, kuru vada dvēsele un kurš nav pakļauts paradumiem, konvencijām vai iepriekš pieņemtiem priekšstatiem. Bet ir grūti atšķirt dvēseles gribu no iegribām, brīvībai vienmēr ir tendence realizēt zemāko vēlmju gribu. Bet tas ir ļoti bīstami, tiem, kuri vēlas progresēt. Māte skaidri un pārliecinoši apgalvo: “Mēs neesam uz Zemes, lai sekotu mūsu pašu saldajai gribai...”

Cilvēks vienmēr ir pilns ar sīkām, mazām vēlmītēm. Skolotāja pienākums ir palīdzēt skolēnam atšķirt un virzīties no zemākām vēlmēm uz augstākām. Māte parāda veidu, kā to var izdarīt, - pamodiniet vēlmi uzzināt, vēlmi mācīties, vēlmi kļūt par realizējušos cilvēku ... sāciet ar to.

7. *Lai padarītu apgaismotu*

Patiesā centrālā būtne ir dvēsele, taču tā stāv aizmugurē un ir kā konstitucionāls valdnieks, kurš ļauj ministriem valdīt, deleģē viņiem savu impēriju, klusējot piekrīt viņu lēmumiem. Psihe, prāts, - ir viņa ministri. Lai gan dvēsele ir augstākā autoritāte, nekad tā nemēģina uzspiest padotajiem savu gribu, tāpēc viņi mēdz kļūt dominējoši.

Personības evolūcijas augstākā posmā var valdīt prāta būtne. Tad veidojas intelektuālais cilvēks, kurš dzīvo galvenokārt prātā, kamēr citi dzīvo vitālajā vai fiziskajā dabā. Šāds cilvēks var sa-prāta spēkam pakārtot garīgo pašizpaušmi, garīgos mērķus, garīgās intereses vai garīgās idejas un panākt rakstura harmoniju.

8. *Būt pašdisciplinētām*

Disciplīna ir nepieciešama progresam. Tikai tad, kad cilvēks sev uzliek stingru un apgaismotu disciplīnu, cilvēks var būt brīvs no citu disciplīnas. Kad studenti ir iegrimuši mīļotajā darbā, viņi mēdz ievērot disciplīnu paši.

9. *Palīdzēt katram atsevišķam bērnam uzdziedēt*

Patiesai izglītībai būtu jāatver un jāatklāj tas, kas jau šajās jaunajās būtnēs ir. Tāpat kā ziedi atveras saulē, bērni paveras priekā. Prieks nenozīmē vājumu, nesakārtotību un apjukumu, bet gan spilgtu maigumu, kas iedrošina labajam un noraida slikto.

10. *Attīstīt Īstu individualitāti*

Tas, kurš neapzinās savu būtņi, ir gandrīz kā korķis jūrā. Tas viegli šūpojas šurp turp. Iemesls tam ir tas, ka viņš vēl nav attīstījis patieso individualitāti sevī. Tātad viņš ir iecienījis savas mazās vēlmes, ego, citu cilvēku ietekmi, viņu domas un tā tālāk. Tātad Māte iestājas par iegūstamās individualitātes patieso būtību. "Vispirms ir jākļūst par apzinātu, individualizētu būtņi, kas pastāv sevī, pats par sevi, neatkarīgi no apkārtnes. Viņš no ārpuses saņem tikai to, ko viņš vēlas saņemt; viņš automātiski atsakās no visa, kas neatbilst viņa plānam, un nekas viņam nevar atstāt nospiedumu, ja vien viņš nepiekrīt saņemt nospiedumu. Tāds cilvēks kļūst par individualitāti!

11. *Visu instrumentu visaptveroša attīstība*

Saskaņā ar Integrālās jogas teoriju prāts, vitālais, ķermenis ir psihiskās būtņes un dvēseles instrumenti. Ir nepieciešams divvirzienu process. Viens no tiem aicina psihisko būtņi, lai nāktu klajā, un otrs ir padarīt šos instrumentus pēc iespējas pilnīgākus, lai izteiktu viņu rīcībā esošās zināšanas. Roka, piemēram, ir jāapmāca, lai atveidotu to, ko acs redz un prāts sajūt. Runa ir jāapmāca, lai perfekti izteiktu zināšanas, kas piemīt visai "*antahkaranaī*".

Mātes vārdiem sakot – ja jūs sev, mani bērni, sakāt: "Mēs vēlamies būt pēc iespējas perfekti instrumenti, lai izteiktu dievišķo Gribu pasaulē", tad, lai šis instruments būtu ideāls, tas ir jākopj, jāizglīto, jāapmāca. To nedrīkst atstāt kā akmens gabalu. Kad jūs vēlaties būvēt no akmens, jūs to noslīpējat; kad jūs vēlaties pada-

rīt bezveidīgu akmeni par skaistu dimantu, jūs to noslīpējat. Nu, tas ir tas pats,- ja ar savām smadzenēm un ķermeni vēlaties izgatavot skaistu instrumentu, jums tas ir jākopj, jāasina, jāpilnveido, jāpabeidz trūkstošais, jāpapildina tur esošais.

Tas ir tas, ko sagaida no Integrālās izglītības studentiem: visaptverošu progresu un pastāvīgu tiekšanos pārsniegt sevi.

Integrālās izglītības koncepcija

Kopsavilkums visam iepriekš stāstītajam par Šri Aurobindo Integrālo izglītību.

Vienlaicīga attīstība

Svarīga integrālās izglītības iezīme, ir tās neatlaidīga zināšanu, gribas, harmonijas un prasmju, kā arī visu būtnes daļu vienlaicīga attīstīšana, ciktāl tas iespējams jau no agrīnajiem izglītības posmiem. Integrālā izglītība, tā praksē mēdz arvien vairāk individualizēties, jo katrs atsevišķais bērns ir unikāls spējās un iespējās, dominējošās tieksmēs un visādi citādi. Šī iemesla dēļ izglītības metodes kļūst arvien dinamiskākas, iesaistot bērnu paša izaugsmes aktīvā līdzdalībā.

Integrālās izglītības tēmas

Integrālo izglītību var raksturot kā tādu, kas ietver šādas tēmas:

1. Mūža un mūža prakse, izmantojot formālās un neformālās mācīšanās iespējas;
2. Visu cilvēka dimensiju un centienu dinamiska un harmoniska iesaistīšana ;
3. Iekšējo īpašību izkopšana un attīstības veicināšana (visiem vecumiem un visās dzīves jomās) ;
4. Saskaņa starp disciplinām: profesiju, kultūru, teoriju un praksi, privāto un publisko, daiļo, patiesību un labestību;
5. Iesaistīšanās konkrētā laikmeta izaicinājumos un iespējās (piemēram, pārvaldībā, tehnoloģijās, sociālā taisnīguma, ekoloģija)
6. Cieņa pret skolēnu brīvību un unikalitāti izglītībā, kas ir pašnoteikta indivīdam attīstoties;

7. Bez dogmatiskuma, kritiska, eksperimentālā un empīriska.

Četras Jaunās izglītības iezīmes

Var teikt, ka Jaunajai izglītībai būs četras iezīmes:

1. Sirsnīga Patiesības meklēšana, pastāvīga progresīvas saskaņas meklēšana un spontāna Brīvība, kas sevi piepilda ar pieaugošu kārtību un pilnību.
2. Neformalitāte mācībās, prieks mācīties, izteikta centība, stingrība apmācībā un visplašākā harmonija studentu un skolotāju attiecībās – tie noteiks jaunās izglītības metodes.
3. Nepārtraukta jauneklība, pastāvīga virzība uz iespējamo Jauno Nākotni un priecīga virzība uz nepārtrauktu progresu – dominējoša Jaunās izglītības atmosfēra.
4. Augstākā dzīves mērķa meklēšana.

Izglītībai, ko regulē šie principi, nepieciešama ļoti elastīga struktūra vai organizācija, kurā galvenā vieta tiek automātiski piešķirta studentu dažādajām izaugsmes vajadzībām. Šādā sistēmā nav svarīgi skaitīt tikai mācību "priekšmetus". Daudz lielāka nozīme būs jāpiešķir iekšējiem centieniem, brīvības pieredzei, iespējai sevi attīstīt, pašiem eksperimentēt, atklāt iekšējās vajadzības un to saistību ar studiju programmu un savas dzīves mērķa atklāšanu.

Mācīšanas-mācīšanās process

- A. Skolotājs var brīvi izmantot jebkuru metodi atbilstoši indivīda vajadzībām, priekšmetam un situācijai. Mācīšanās ir svarīgāka par mācīšanu;
- B. Mācīšanās ir saistīta ar uzvedības un visu mācību formu – izmēģināšanu, modificēšanu. Pētniecība ir labākā forma, kas jāiedrošina visos līmeņos;
- C. Pašmācība un pašattīstība, kas ved uz pašpilnīgošanos, ir mācību un mācību procesa pamatelementi;
- D. Svarīgākā lieta ir pamudināt izglītojamo mērķim un palīdzēt viņam pašam mācīties;
- E. *Brīvā progresa* sistēma ir vispiemērotākā šim mērķim;
- F. Klases darbs ir daļa no *brīvā progresa* sistēmas. Tas sastāv no kolektīvās mācīšanas, individuālā darba un komandas darba;
- G. Mācīšanās prieks ir procesa galvenā piezīme.

Mācību programma

No kā sastāv mācību programma?

Mūsu Integrālās izglītības programmai ir akadēmiskie standarti, un tā sagaida rezultātus, kas atbilst vai pārsniedz salīdzināmu akadēmisko institūtu rezultātus. Katram pakāpes līmenim būs tā sauktā "minimālā kopīgā mācību programma", kas iekļauj būtiskāko no tā, kas parasti tiek paveikts citās akadēmiskajās iestādēs, bet izlaižot dažus nevajadzīgus atkārtotānos un neatbilstošus pētījumus. Mācību programma ietver sociālās studijas, lasīšanu, valodas mākslu, matemātiku, dzīvības zinātnes un mākslu, tostarp mūziku, deju, drāmu un vizuālo mākslu. *Mācīšanās darot* nozīmē, ka bērni būs gatavi, rūpējas par dzīvniekiem, glezno, dzied, mācās spēlēt instrumentus, strādā dārzā, mācās citas valodas un piedzīvo dažādas kultūras.

"Evolūcijas" programmas

.... Bet izglītības procesa faktiskajā darbībā ir jābūt tā sauktajām "evolūcijas" mācību programmām. Mācību programmai vajadzētu pieaugt atbilstoši studentu iekšējās izaugsmes vajadzībām, un studentiem vajadzētu būt brīviem, lai veidotu un savītu dažādos viņu studiju elementus sarežģītā, harmoniskā veselumā, ņemot vērā viņu dziļāko meklējumu līnijas un ritmus.

Individuālās vajadzības tiek izpildītas praksē:

Vispirms jau klasei jābūt mazai - ar 12 : 1 vai labāku studentu un skolotāju attiecību. Katram skolotājam tiek uzdots padziļināti izprast katru studentu, lai veicinātu katra studenta iespējas un unikālītāti.

Katram skolēnam tiek izstrādāts individuāls mācību plāns (ILP), un visi skolotāji, skolēni un vecāki piedalās šī plāna izstrādē. Šāda pieeja ļauj studentiem mācīties viņu garīgās un emocionā-

lās attīstības līmenī, nevis piespiesti līdzināties viņu vienaudžu vispārējā kopsaucēja līmenim.

Skolas atmosfēra

Lai kļūtu par *neatņemamu* skolu, integrālās izglītības filozofija ir jāizsaka visos slāņos. Šrī Aurobindo savā grāmatā "Cilvēka cikls" informē mūs, ka iestādei ir arī ķermenis, vitālais, prāts un dvēsele, un tā, tāpat kā cilvēks meklē sevī papildījumu. Ja skola ir domāta kā *neatņemama* skola, integrālās izglītības būtībai vajadzētu izpausties, izmantojot skolas ēku, dārzus, rotaļu laukumus, cenšoties attīstīt skolotāju un skolēnu sirsnīgu savstarpējo mijiedarbību.

Vide, kas veicina integrētu izglītību

Vides veidi: psiholoģiskā, fiziskā un garīgā.

Nekonkurējoša psiholoģiskā vide mudina iztaujāt un uzņemt intelektuālu risku. Faktiski vidē, kur bērni nebaidās kļūdīties, bieži tiek atklāts, ka vislielākā mācīšanās un izpratne notiek mēģinājumu un kļūdu ceļā.

Fiziskā vide ir veidota tā, lai nodrošinātu radošu iedvesmu, kustības brīvību un ir pietiekami daudz iespēju, ko skolēni var izmantot visa mācību procesa laikā.

Garīgā vide tiek pilnveidota, pateicoties skolotāju, administratoru, studentu un viņu ģimenes apziņai un centieniem.

Ieinteresēto personu lomas

Studentu loma

Studentiem pakāpeniski jāsaprot, ka pašizziņa, paļaušanās uz sevi un paškontrolē ir visefektīvākais īstas pašizpildes līdzeklis. Skolotāji, vecāki un cilvēki no skolēniem varētu sagaidīt, ka viņi:

- (a) uzzinās pašizglītošanās, mācīšanās mācīties noslēpumu;

- b) mācās un strādā plaši un intensīvi, mācās un strādā ar prieku, nepārtraukti progresē un tādējādi mācās, kā saglabāt mūžīgi jaunību; un

- (c) kļūst bezbailīgi un varonīgi, meklējot Patiesību, Harmoniju un Brīvību, un vienmēr strādā pie sasniegumiem, lai tos pārspētu ar pastāvīgo tiekšanos pacelties arvien augstāk un augstāk.

Vecāku loma

No visiem sabiedrības slāņiem vecākiem ir vissarežģītākā loma. Un to var realizēt, izmantojot:

- a) nepārtrauktu apmācības programmu;
- b) ar dalību skolotāju un vecāku apvienībās;
- c) ar dalību bērnu attīstības procesos;
- d) ar padziļinātu izpratni par Indijas kultūras vērtībām un to, kā tās var aktivizēt pašreizējos grūtajos apstākļos; jāapstiprina viss, kas ir labs Rietumos, un viss, kas kaitē mūsu kultūrai un tās nākotnei, ir jānoraida; un
- e) pasargājot bērnus no saskares ar plūsmām, kas kaitē viņu vērtību orientētai attīstībai.

Administratoru loma

Izglītības administratoriem vienlaikus jābūt vadītājiem, dalībniekiem un kalpiem. Viņiem ir jācenšas vadīt vecākus, iedvesmot skolotājus un kalpot bērnu augstākajām interesēm.

Disciplīna

- Nerājjiet bērnu bez pamatota iemesla un tikai tad, kad tas tiešām ir nepieciešams.
- Vainas atzīšanai jābūt pašsaprotamai.
- Uzticēšanās;
- Bailes ir vissliktākais izglītības instruments;
- Apmācības stingrība, disciplīnas un paklausības ieradums nav pretrunā ar individuālo brīvību; tas bieži ir nepieciešams nosacījums brīvības pareizai lietošanai, tāpat kā kārtība nav pretrunā ar brīvību, bet gan nosacījums pareizai brīvības izmantošanai un pat tās saglabāšanai un izdzīvošanai.

Vērtēšana

Integrālā izglītība pieprasa novērtēšanas procedūras, kuru pamatā ir attīstības modelis. *Neatņemamās* skolās vērtējumam ir jābūt diagnosticējošam, un tam jārada pašapziņa.

Integrālai izglītībai ir nepieciešams novērtējums, kas ir saskaņā ar patiesas mācīšanas principiem un balstās uz attīstību, nevis uz rangū. Tāpēc diagnosticēšana ir

- līdzdalība tajā;
- pašvērtēšana;

- sniegtas pozitīvas atsauksmes;
- individualizēta;
- pašapziņas radoša un sevis atklājoša.

Eksāmenu bezjēdzība parastajā izglītībā

Mēs, protams, esam aizmirsuši jautāt, kā mums pārbaudīt sirsnības, patiesuma, dzīvespriecības, apdomības, neatlaidības, labestības, vienkāršības, taisnīguma, godīguma, drosmes, mīlestības un simtiem tādu īpašību izaugsmi. Tie patiešām stāv ārpus rakstisko testu vai citu testu kompetences. Un postošais rezultāts ir tāds, ka mums ir tendence padzīt šo īpašību attīstību no skolotāju redzesloka vispār.

Un kā ar vēl dziļākiem izglītības mērķiem? Kā ir ar personības psihiskajām un garīgajām dimensijām? Kā ir ar augstākajiem apziņas apgabaliem, un kas mums jādara, lai mudinātu bērnus tiekties un kāpt uz Augstāko zināšanu gaišo virsotņu kalniem? Vai mēs neliksimies ne zinīs par šīs augstākās izglītības iespējām, jo tās nevar iekļauties mūsu testu sistēmā? Kāds ir risinājums?

Testu vieta Brīvā progresā (Free Progress) sistēmā

Nav taisnība, ja apgalvo, ka *brīvā progresā* sistēmā nav testu un vērtējumu, rakstiski vai mutiski testi patiešām ir noderīgi attiecībā uz dažām intelektuālās attīstības jomām. Bet šiem testiem jābūt individuāliem un pielāgotiem katram studentam, nevis visiem vienādiem mehāniskiem testiem. Pārbaudēm jābūt spontānām un neparedzētām, neatstājot vietu izlikšanās un nepatiesībai. Ir intensīvas intereses un entuziasma periodi. Šajos periodos testi ļoti bieži mēdz mazināt entuziasmu un liktu studentam pievērsties mākslīgiem vai mehāniskiem mācīšanās procesiem. Ir truluma periodi, kuru laikā pārbaudījumi izaicinošu vai stimulējošu jautājumu veidā palīdzētu studentam izkļūt no garīgās inerces. Arī studentiem ir jābūt precīzam par lasīto vai izprasto. Tur vajadzētu būt jautājumiem, kas saistīti ar īsām un precīzām atbildēm. Tādējādi dažādos laikos ir dažādas vajadzības, un *Brīvā progresā* sistēma nodrošina iespējas skolotājiem sniegt katram indivīdam nepieciešamo pārbaudes veidu.

Studentu progresā novērtēšanas jautājumā liels uzsvars tiek likts uz uzvedību, koncentrēšanos, regularitāti, ātrumu saprast un in-

teliģences atvērtību. Skolotājus lūdz vairāk paļauties uz iekšēju kontaktu, precīzu novērošanu un objektīvu skatījumu.

Tiek reģistrēti katra studenta sasniegumi. Skolēni paši aizpilda savus progresu ierakstus, un skolotāji par šiem pierakstiem liecina vai sagatavo paši savus komentārus. Skolotāji, kas ir atbildīgi par visu studentu progresu, tiek un pārrunā studentu progresu un sniedz studentiem ieteikumus, kā un kādā virzienā viņiem vajadzētu attīstīties. Dažādu skolotāju piezīmes un komentāri, kas attiecas uz katru studentu, tiek salīdzināti un, kad nepieciešams, tiek pieņemts galīgais spriedums, ņemot vērā visus attiecīgos progresu datus.

Studenti var attīstībā pārvietoties ātri vai lēni atbilstoši savām spējām; dažās tēmās viņi var pārvietoties ātrāk, pārējās - lēnām. Viņi var pagaidām pārtraukt doto tēmu vai atteikties no tās, ja interese mazinājusies. Bet skolēni tiek novēroti, un skolotāji konsultē studentus, kad vien nepieciešams, cenšas viņus uzvest uz pareizā ceļa.

Pareiza testu izmantošana

Pārbaudes var izmantot galvenokārt:

- a) stimulēšanai;
- b) sniedzot studentiem iespēju skaidri domāt un atbilstoši formulēt idejas;
- c) panākt detaļu precizitāti un meistarību;
- d) panākt globālu skatījumu uz attiecīgajiem priekšmetiem vai darbiem;
- e) pašnovērtējumam;
- (f) pašapziņas iegūšanai. Ja mācību procesā tiek iekļauti testi, to biežums būs atkarīgs no iepriekšminētajiem mērķiem, kas jāizpilda mācību procesā.

Raksturu attīstības testi

Bieži tiek apgalvots, ka nevar izveidot testu sistēmu, lai novērtētu studentus pēc būtiskām īpašībām, uz kurām ir vērsta izglītība, lai sasniegtu izpaušmi, piemēram, patiesuma, sirsnības, dzīvespriecības, labestības, pareiza sprieduma, drosmes, pašatdeves vērtējuma, sadarbības un saskaņas jomās. Ja studenti saglabā progresu ziņojumus par tādām aktivitātēm kā kompozīcijām, esejām, mākslinieciskās jaunrades, kurās viņi ir piedalījušies vai producējuši un kuriem, pēc viņu pašu ieskatiem, ir augstas kvalitāte, un ja šie progresu ziņojumi

minimāli trīs gadus ir uzkrāti, ir iespējams novērtēt studentu sniegumu attiecībā uz rakstura attīstību.

Skolotāja atbildība integrālajā izglītībā

Kādu dienu kāds jautāja mātei: “Māte, kā tu iedomājies mūsu izglītības organizāciju, kas ļautu bērniem atklāt savas spējas un pēc tam ļautu tiem iet pa individuālās attīstības ceļu?”

Mātes atbilde: “... Man nav teorijas, ko varētu uzlikt uz papīra ... tas ir atkarīgs no skolotāja atbildības un no viņa psiholoģiskās izpratnes spēku. Skolotājam jāspēj atpazīt studenta raksturu un iespējas, lai viņš varētu pielāgot savu mācību katra indivīda vajadzībām.”

Kādam jābūt Skolotājam?

Pirmais, kas jādara, lai varētu izglītēt bērnu, ir jāizglīto sevi, jāapzinās sevi tā, lai nekad nerādītu savam bērnam sliktu piemēru. Izglītība kļūst efektīva galvenokārt ar piemēru. Kad jūsu bērns uzdod jums jautājumu, nesniedziet viņam stulbu vai dumju atbildi, aizbildinoties, ka viņš jūs nesaprot. Nekad neaizmirst, ka, lai būtu labs skolotājs, sevī ir jāatceļ viss egoisms. Jābūt pastāvīgai vēlmei progresēt ne tikai tāpēc, lai vienmēr labāk zinātu, ko vēlas iemācīt studentiem, bet galvenokārt, lai būtu dzīvs piemērs, lai parādītu viņiem to, par ko viņi var kļūt. Skolotājam ir jābūt draugam un ceļvedim, viņš nedrīkst uzspiest sevi, bet vajadzības gadījumā var iejaukties. Doto iespēju izšķērdēšanu nevajadzētu pieļaut bezgalīgi.

Bet kad un kā iejaukties, ir atkarīgs no skolotāja ieskatiem.

Skolotāja loma

Skolotāja lomu šajā izglītības procesā var apkopot šādi:

- Palīdzēt studentam atklāt iekšējo gribu augt un progresēt – tiem ir jābūt pastāvīgiem skolotāja centieniem;
- Izstrādāt izglītības programmu katram studentam atbilstoši jūtāmajām studenta izaugsmes vajadzībām;
- Skatīt studentus ar dziļu līdzjūtību, sapratni un pacietību, būt gatavam iejaukties un vadīt, kā un kad nepieciešams;

- Stimulēt studentu ar uzmundrinošiem vārdiem, idejām, jautājumiem, stāstiem, projektiem un programmām;
- Izstarot iekšēju mierīgu un dzīvespriecīgu dinamiku, lai radītu atmosfēru, kas veicina augstāku iekšējo zināšanu attīstību.

Trīs skolotāja instrumenti

Skolotājiem ir trīs instrumenti: instrukcijas, piemērs un ietekme. Labais skolotājs centīsies pamodināt daudz vairāk nekā pamācīt; viņš izmantos pieredzi, kas gūta dabiskā attīstības procesā. Viņš neuzspiedīs savu viedokli; viņš darīs tikai to, kas ir produktīvs un drošs, kā sēkla, kas augs zem labdabīgas audzēšanas. Viņš zinās, ka piemērs ir spēcīgāks par instrukciju.

Rīkojieties pareizi, *piemērs ir nevis ārēja darbība, bet gan dzīves iekšējā motivācija* un iekšējie stāvokļi un iekšējās darbības.

Visbeidzot, *ietekme* ir svarīgāka nekā piemērs. Jo *ietekme* rodas no skolotāja spēka vai kontakta ar savu skolu, no viņa dvēseles tuvuma līdz otra dvēselei, infūzijas skolēnā. Labs skolotājs pats ir pastāvīgs students. Viņš ir bērns, kurš vada bērnus, un gaismas radnieks.

Pedagoga uzdevums

- Skolotāja pirmais uzdevums ir uzturēt klases vidi, kas labi aprīkota ar interesējošiem priekšmetiem, kas piemēroti viņa skolēnu daudzveidīgajai vērtēšanai;
- Otrais uzdevums ir organizēt un uzturēt studentu labo gribu.
- Trešais skolotāja darba aspekts ir palīdzēt bērniem atrast iekšējo vadību.

Mācīšanās stilu praktiskā puse

Mācīšanās stili ir atšķirīgi. Formālā izglītība, izmantojot mācību grāmatas, galvenokārt paredzēta vizuāli izglītojamiem. Tas liedz dzirdes un kinestētikas audzēkņiem mācīties viņiem dabiskā veidā. Vispārizglītojošajā mācībā mēs rīkojamies tā, it kā mums visiem derētu vienāda izmēra apavi.

Darba lapas – mācību resurss

Integrālajā izglītībā apmācība ir diezgan individuāla, tāpēc mācību grāmatas aizstāj darba lapas. Darba lapa ir instrukciju kops, kas attiecas uz darbu, kas bērnam vai studentam pašam jāveic. Tai parasti ir 2 daļas – *didaktiskā un heirstiskā*.

Didaktiskā (domāta mācīšanai) - letver tēmas ievadu, jauno terminu definīcijas, vēsturisko vai biogrāfisko izcelsmi un dažus piemērus utt. Šīs daļas uzdevums ir palīdzēt skolēnam iegremdēties tekstā, saprast un asimilēt to. Ievadīšanai un skaidrojumam seko jautājumi un vingrinājumi, lai veicinātu izpratni un nodrošinātu praksi un apmācību. Tādām tēmām kā valodas, matemātika un vēsture, šī daļa ir prioritāra.

Heirstiskā - Sastāv no veicamā pētījumā izmantojamiem aparātiem, aprīkojumiem un instrukcijām. Pēc tam seko piemēroti jautājumi, lai pētnieka studenta uzmanība tiktu koncentrēta uz noteiktiem pētījuma aspektiem, un nobeiguma jautājumiem, lai izdrītu secinājumus. Tādi priekšmeti kā zinātne un ģeogrāfija šī ir prioritārā daļa.

Izglītības tehnoloģija

Izglītības tehnoloģiju mērķis ir padarīt efektīvāku mācīšanos. Tagad ir labi zināms fakts, ka bērns vispirms mācās, izmantojot maņu pieredzi, rīkojoties ar lietām. Pieredze pakāpeniski pieaug līdz ar vecumu un briedumu.

Brīvā progresa sistēmas pamatprincipi

- a) Zināšanas ir bērna vai indivīda iekšienē, nevis ārpusē;
- b) Viņu jāvirza uz šo zināšanu avotu un to, kā tās iegūt sev;
- c) Izstrādājot savas mācīšanās metodes, bērnam jāpalīdz apgūt prasmes, kā mācīties;
- d) Viņus nedrīkst pakļaut īpašiem priekšrakstiem, kā to vēlas vecāki, viņiem jāļauj brīvība augt atbilstoši savām interesēm un spējām un pašiem jāizvēlas savi priekšmeti un karjera;
- e) Visi iepriekš minētie ir balstīti uz atziņu, ka bērns būtībā ir psihiska vienība vai dvēsele ar savu likteni.

Brīvā progresa pieejas iezīmes

Paša temps un process.

Struktūra ir orientēta uz studentu daudzveidīgo vajadzību apmierināšanu, katram ir savs īpašs attīstības temps un process.

Organizācijas struktūra.

Tie nav tikai mācību "priekšmeti", kuriem vajadzētu būt izglītībā, - ir nepieciešamība tiekšanās pēc izaugsmes, brīvas pieredzes, iespēja sevi izglītēt, pašam sevi izpētīt, atklāt iekšējās vajadzības un to saistību ar studiju programmu, kā arī dzīves mērķa un dzīves mākslas atklāšanu.

Mācību programmu daudzkanālu sistēma.

Ir jāpielāgo evolucionējoša mācību programmu sistēma, kas nepārtraukti mainītos un pieaugtu atbilstoši studentu vajadzībām, laikam un kultūras videi. Studentam jāspēj iziet kursus jebkurā sev interesējošā priekšmetā un jebkurā līmenī *neatkarīgi no viņa pamata grādiem vai vecuma*. Tas būtībā būtu secīgs progress, kas būtu piemērots pašmācības un grupu mācīšanās procesam.

Brīvības palielināšana.

Kļūstot vecākam, studentam jābūt arvien lielākai brīvībai izvēlēties mācību priekšmetus un organizēt savu laiku, bet viņa brīvība ir uzmanīgi ir uzmanīgi, līdzjūtīgi un gudri jāuzrauga.

Individuāls darbs.

Individuālais darbs var būt paša studenta izvēles rezultāts – sekot noteiktai interesējošai tēmai; vai arī tas var būt skolotāja ieteikums. kuru students ir pieņēmis. Tas var būt turpinājums kaut kam paskaidrotam vai arī oriģināla pētīšana.

Individuālā darba veikšanas veidi.

- a) klusa pārdomas vai meditācija;
- b) atsauce uz skolotāja ieteiktajām grāmatām vai attiecīgajām grāmatu daļām;
- c) darbs pie konkrētiem vingrinājumiem / tekstiem, kurus skolēnam sagatavojis skolotājs;
- d) konsultācijas vai intervijas;
- e) eksperimentu veikšana.

Lekcijas un grupu nodarbības.

Papildus individuālajam darbam students piedalās grupas nodarbībās, jo tām arī ir sava vērtība. Turklāt tiek organizētas lekcijas; šādas lekcijas ievada studentu atklāsmē, iztēlē un radošumā, nevis noslogo viņu tikai ar informāciju.

Diskusiju periodi.

Ir arī diskusiju periodi starp skolotājiem un studentiem, kā arī starp studentiem un studentiem. Tomēr diskusijām nav jāattiecas tikai uz akadēmiskajiem priekšmetiem; tās var koncentrēt uz individuālajām izaugsmes vajadzībām, t.i., kā studenta vadīšanas veids, viņu iekšējos meklējumos.

Projekta sistēmas izmantošana.

Ir tēmas, kuras vieglāk padodas projekta sistēmai. Tāpēc skolotāji izsludina vairākus projektus kādos no mācību priekšmetiem, un skolēni pēc viņu individuālās vai grupas izvēles, izvēlas dažus, pie kuriem viņi strādā individuāli vai kolektīvi, un sagatavo diagrammas, aprakstus, dizainus utt.

Organizācija Brīvā progresā pareizai darbībai.

Lai nodrošinātu *brīvā progresā* pieejas pareizu darbību, būtu nepieciešama šāda organizācija:

- a) Klusuma telpa vai telpas, kur studenti, kuriem patīk strādāt nēpārtraukti vai, kuri vēlas klusējot pārdomāt vai meditēt, var iet, kad vien viņiem patīk;
- b) dokumentācijas telpas, kur studenti var atrast nepieciešamos materiālus, lai meklētu atbildes uz saviem jautājumiem;
- c) mācību telpas, grupu sanāksmēm, konsultācijām.

Apziņas progresējoša izaugsme.

Šajā izglītības pieejā dažādu zināšanu vai disciplīnu starpā *nav konkurences* vai tas ir relatīvā nenozīmīgs. Tiek veicināta visa vienotības sajūta, rasta dažādu zināšanu nozaru savstarpējā saderību. Kaut arī garīgo spēju apmācība sākas daudz agrāk, taču tikai pēc četrpadsmit gadu vecuma, bērns var gūt pilnīgu labumu no *brīvā progresā* pieejas. Pēc būtības *brīvā progresā* pieeja ir bezgalīgi atvērta un novatoriska, un iepriekš minēto nevajadzētu uzskatīt par stingri saistošu.

Brīvība arī kļūdzies.

Šrī Aurobindo apgalvo, ka "pieredze rāda, ka cilvēkam jādod zināma brīvība pakļupt darbībā, kā arī kļūdzies zināšanās, citādi viņš nevar izaugt ... Mūžīgās izvēles nepieciešamība ir šīs izglītības radošais elements; tās mērķis ir ieaudzināt studentā pašpaļāvības un atbildības garu. Mēs ļaujam viņam brīvi kļūdzies vai pakļupt, jo zinām, ka ar savām kļūdām un klupieniem viņš varēs staigāt taisni."

Brīvības un disciplīnas ritms.

Brīvā progresā sistēmā paredz, brīvību izvēlēties mācību priekšmetu, skolotāju, mācīšanās metodi un daudz ko citu. Mēs esam tik ļoti pieraduši pie piespiedu metodes, ka brīvības došana rada mums lielākas bailes no pārmaiņām, nekā brīvības priekšrocības. Prāts, kuru veido tradicionālā izglītības sistēma, uzreiz izraisa vaicājumu – vai brīvība netiks izmantota nepareizi. Jā, pastāv visas iespējas to ļaunprātīgi izmantot; bet, ja kāds patiešām apzinās, kāpēc viņam tiek piešķirta brīvība, tad iespējas ir mazākas.

Organizēt brīvību.

Bērniem ir jāsniedz viss, lai varētu mācīties. Mācībām vajadzētu būt viņu galvenajam uzdevumam, lai sagatavotos noderīgai un produktīvai dzīvei. Tajā pašā laikā, pieaugot, bērniem ir jāatklāj to, kas viņus visvairāk interesē un to, ko viņiem labi padodas. Ir *jāatīsta latentās spējas*. Bērniem jāiemāca patika pārvarēt grūtības, kā arī tas, ka tās piešķir dzīvei īpašu vērtību; kad cilvēks zina, kā to izdarīt, tas uz visiem laikiem iznīcina garlaicību, padarot dzīvi interesantāku.

Bet, kas galu galā ir brīvība? Bieži tiek nepareizi saprasts. Vai brīvība ir īstenot savas vēlmes, darīt pēc paša iegribām un kaprīzēm? - tā nav brīvība. Novēršanās no cilvēka vitālajām un garīgajām vajadzībām ir verdzība. Brīvība vienmēr paredz iepriekšēju disciplīnu.

Brīvs progress un skolotāja loma

Lielākā daļa bērnu vēl ir tikai ceļā - tiem nav kontakta ar savu iekšējo vadību, tāpēc, lai pareizi un efektīvi izmantotu brīvību, ir jāseko skolotāju norādījumiem.

Skolotāja lomu izglītības procesā var aprakstīt šādi:

- a) palīdzēt studentam atklāt iekšējo gribu augt un progresēt – skolotājam šajā virzienā jāizrāda īpaša centība;
- b) katram studentam veidot tādu izglītības programmu, kas atbilst jūtamajām studenta izaugsmes vajadzībām;
- c) vērot studentus ar dziļu līdzjūtību, sapratni un pacietību un būt gataviem iejaukties un vadīt, kad tas nepieciešams;
- d) Stimulēt studentu ar uzmundrinošiem vārdiem, idejām, jautājumiem, stāstiem, projektiem un programmām. Skolotājam jābūt draugam un ceļvedim, viņš nedrīkst uzspiest bērnam sevi, taču

vajadzības gadījumā var iejaukties. Bet kad un kā iejaukties, ir atkarīgs no skolotāja ieskatiem.

e) Izstarot iekšēju mierīgumu un dzīvesprieku, lai radītu atmosfēru, kas veicina iekšējo zināšanu attīstību – to var uzskatīt par skolotāja darba galveno uzdevumu.

Kad bērnam jādod brīvība?

Vecums, kurā bērniem var piešķirt brīvību, ir atkarīgs no situācijas. Tas pilnībā atkarīgs no bērna. Daži jau ir nomodā septiņu gadu vecumā, daži vēlāk. Svarīgi ir dot bērniem iespēju redzēt un spriest pašiem. Daži bērni ir pilnībā attīstījušies četrpadsmit vai piecpadsmit gadu vecumā. Katram tas ir atšķirīgi.

Kad sākotnējā psiholoģiskā apmācība (sevis pazīšana un sevis apgūšana) ir pamatota ar studenta psiholoģiju, skolotāji var riskēt un dot viņam pietiekamu brīvību, lai tas varētu sekojot saviem iekšējam mudinājumam, nākotnes redzējumam.

Vai brīvais progress ir paredzēts tikai īpašiem bērniem?

Kādu dienu Mātei jautāja: “Jūs esat rakstījusi:” *Ja pēc rūpīgas novērošanas skolotājs atklāj divus vai trīs īpašus bērnus, kuri vēlas mācīties un kuriem patīk progress, viņiem vajadzētu palīdzēt izmantot savu enerģiju, piešķirot bērniem izvēles brīvību. Tas veicinātu individuālu izaugsmi.*

” Vai jūs domājat, ka izvēles brīvība jāpiešķir tikai īpašiem bērniem? Kā ir ar pārējiem?

Māte atbild: “Es teicu, ka mums jādod izvēles brīvība īpašiem bērniem, jo viņiem tas ir *absolūti* nepieciešams, ja mēs patiešām vēlamies palīdzēt viņiem pilnvērtīgi attīstīties. Protams, šo izvēles brīvību var dot visiem bērniem (vismaz sākumā) un tas ir labs veids, kā noskaidrot viņu patieso būtību, bet lielākā daļa no viņiem izrādīsies slinki un ne pārāk interesēsies par studijām. Bet, no otras puses, viņi var būt prasmīgi ar rokām, arī tas būtu jāveicina. Tādā veidā bērni atradīs savu īsto vietu sabiedrībā un būs gatavi tai, kad izaugs. Katram vajadzētu iemācīt prieku labi darīt visu, ko viņš dara, neatkarīgi no tā vai tas ir intelektuāls, māksliniecisks, vai roku darbs, un visa cieņa tam, kas tiek darīts ar rūpību un prasmi.

Duālā izglītības sistēma

Tagad ir kļuvis skaidrs, ka pastāv divas bērnu kategorijas: tādi, kuri gūst labumu no brīvā progresā, un tādi, kuri izrādīsies slinki, kad viņam tiks dota brīvība. Otrā tipa bērni ir vairumā - *viņiem ir noderīga parastā izglītības metode.*

Nodarbības kopumā var tikt organizētas tā, lai apmierinātu vairākuma vajadzības, tas ir, to cilvēku vajadzības, kuri, ja nav ārēja spiediena vai uzlikta disciplīna, strādā slinki un nevirzās uz priekšu.

Skolas mērķis ir atklāt un iedrošināt tos, kuros vajadzība pēc progresā ir kļuvusi pietiekami apzināta, lai virzītu viņus dziļi. Tos vajadzētu uzņemt *brīvā progresā* nodarbību grupās. Regulāri (piemēram, katru mēnesi) jāveic atlase un tie, kuri nevar izmantot šīs speciālās izglītības priekšrocības, atkal jānosūta normālā plūsmā. Studentu atlase *brīvam progresam*, ir diezgan grūts uzdevums. Tas prasa skolotāja izpratni.

Brīvā progresā sistēmas iezīmes SAICE

Kā *Brīvā progresā* sistēma regulē visus pētījumus SAICE augstākajā kursā?

1. Nav piespiešanās attiecībā uz jebkuru no pētījuma temata;
2. Studiju priekšmetu izvēlas students atbilstoši savam patiesajam un nopietnajam meklējumam;
3. Katrs šādi izvēlētais priekšmets vai tēma ir īsāks vai garāks projekts, ņemot vērā tēmas būtību un studenta lēmumu;
4. Izpētot katru mācību priekšmetu, studenti izmanto skolotāja vai viņu izvēlēto skolotāju palīdzību;
5. Tiek sagaidīts, ka skolotāji paplašinās un pastiprinās izpēti jomu, lai izvairītos no šauras specializācijas vai plašas virspusības;
6. Katrai studenta studiju programmai jābūt elastīgai un evolucionārai;
7. Studiju tēmu izvēlē studenti neaprobežojas tikai ar vienu fakultāti, piemēram, mākslas, zinātnes vai inženiertehnoloģiju, pat ja viņi galvenokārt var piederēt kādai no šīm fakultātēm;
8. Mācību periods mākslas un zinātnes studentiem ir trīs gadi, bet inženiertehnoloģiju studentiem – pieci gadi;
9. *Brīvā progresā* sistēmā precīzu darba apjomu, kas katram studentam jāveic viņa izvēlētajam kursam, nevar noteikt, bet, lai pabeigtu

kursu, viņam vajag parādīt (i) ilgstošas pūles, (ii) uzrādīt attīstību (iii) priekšmetu izpratni un (iv) spēju skaidri un precīzi atbildēt uz mutiskiem un rakstiskiem jautājumiem. Veiktā darba kvalitāte ir svarīgāka par darba daudzumu, lai gan pēdējam jābūt samērīgam ar mūsu augstajiem standartiem.

SAICE studentu baudītā brīvība

SAICE augstākajā kursā, kur brīvā progresa sistēma pilnībā darbojas kopš 1968. gada, studentam ir pilnīga brīvība izvēlēties i) sava mācību priekšmetus, ii) skolotājus, kuru aktīvu palīdzību, viņš lūgs studijām, un iii) veidu, kādā viņš vēlētos, lai viņam mācītu konkrētu priekšmetu. Studentam ir pilnīga brīvība uzsākt jauna priekšmeta studijas jebkurā akadēmiskās sesijas laikā vai pat atteikties no mācību priekšmeta studēšanas pie konkrēta skolotāja, pie kura viņš līdz tam mācījās. Students prezentējas, kā psiholoģiski „brīvs” indivīds, nevis kā tāds, kurš rīkojas īslaicīgu, nepamatotu impulsu vai svešu motīvu vadīts. Egoistiskām vēlmēm, kaprīzēm un savdabībai nevajadzētu būt teikšanas šajā jautājumā.

Pareizas izvēles grūtības:

Ir patiešām grūti izdarīt pareizu izvēli starp to, kas ir vitāli virzīts, un to, kas tiek vadīts garīgi vai psihiski. Parastajā izglītības metodē studentam netiek dotas iespējas apzināties to, kas ir vitāli svarīgs, kas garīgs un kas psihisks. Tāpēc ne vienmēr studenti izdarīs pareizu izvēli. Arī skolotājiem ir grūtības izvērtēt studenta izvēles pareizību, t.i., vai izvēle atbilst viņa psihiskajām vajadzībām, vai nē.

Kā izvēlēties studentus?

Problēma nav tajā vai ir klases vai programmas. Problēma ir izvēlēties bērnus.

Kuri studenti ir gatavi izvēlēties brīvo progresu?

Metode, kas izstrādāta, lai analizētu brīvības izmantošanu:

- a. Skolēniem tiek lūgts pierakstīt savus dzīves mērķus;
- b. Studentiem vienas stundas laikā ļauj darīt visu, ko tie vēlas (noteiktā vietā);
- c. Skolotāji neuzkrītoši vēro skolēnus;
- d. Pēc stundas beigām skolēnus atkal lūdz pulcēties klasē un aicina uzrakstīt to, ko viņi ir darījuši šajā brīvajā stundā.
- e. Tad skolotājs salīdzina atbildes ar iepriekš uzrakstītajiem mērķiem (cik tālu ir tas, ko viņi ir darījuši no tiem).

f. Lai veiktu analīzi, skolotājs lūdz studentu atbildēt uz vienu jautājumu:

Pastāstiet, kurā kategorijā ietilpst jūsu brīvības pieredze.

Varbūt šis vienreizējais vingrinājums nav pietiekams, lai noteiktu to vai students ir pelnījis brīvu progresa sistēmu vai nē. Šo pašu vingrinājumu var atkārtot, piemēram, 3–5 reizes dažādās vidēs, dažādās situācijās. Dati jā saglabā, lai analizētu, kā viņa uzvedība ir saskaņota ar dzīves mērķi. Ja analīze uzrāda sakritību, kas pārsniedz 75%, studentu varētu atzīt par piemērotu *brīvā progresa* izglītībai, ja vērtējums sasniedz 60%, tad pastāv iespēja, ka pēc īpaša treniņa studentu varētu ieskaitīt *brīvā progresa* izglītības grupā. Ja sakritība nepārsniedz 40%, students jāiekļauj parastās apmācības grupā. Māte ieteica vērtējumam izmantot “brīvdienas”: tas, ko bērni dara brīvdienās, parāda, kādi viņi ir un cik tālu viņi spēj gūt labumu no uzturēšanās mūsu SAICE.

INTEGRĀLĀS IZGLĪTĪBAS pieci aspekti

Māte ir izdalījusi *fizisko izglītību, vitālo izglītību, mentālo izglītību, psihisko un garīgo izglītību*. Pēc viņas domām, “Lai izglītība būtu pilnīga, tai jārealizē šie pieci galvenajiem aspekti.” *Integrālās izglītības* procesā fiziskā, vitālā un mentālā izglītošana varētu panākt to, ka pareizi veidojas individuāla ārējā personība. Lai gan dažādie izglītības aspekti hronoloģiski seko viens otram pēc vecuma, nav tā, ka kāds konkrēts aspekts aprobežojas tikai ar noteiktu vecuma grupu un pārējie aspekti nav ... indivīds ir augoša būtne un viņa attīstība iziet noteiktus posmus un ievēro noteiktus principus, kas ir kopīgi visiem.

Fiziskā audzināšana

Ir divi līmeņi, kuros jānodarbojas ar fizisko izglītību. Viens no tiem attiecas uz Zemes realitāti, fiziskās audzināšanas pamatiem un otrs attiecas uz virs fizisko līmeni, mēs to tā varam saukt. Māte un Šrī Aurobindo ir parādījuši abus. Pēc viņu domām, fiziskās audzināšanas mērķis ir padarīt ķermeni par instrumentu dievišķās patiesības paušanai. Lai kļūtu par dievišķās apziņas nesēju, ķermenim ir jāpār-

veidojas. Un transformācijas ābece sākas ar pareizu ķermeņa orgānu attīstību un tā saglabāšanu.

Senajā sanskrita *teicienā* ir teikts: “*shariram adyam khalu dharmasadhanam*” - ķermenis ir līdzeklis dharmas piepildījumam. Izglītības programmā jāuzsver cilvēka ķermeņa noslēpumainība un izcilība, lai studenti iedvesmoti brīnītos par ķermeņa sarežģītības, tā dabisko imunitāti jeb tieksmi būt veselam un pašdziedināšanos. *Fiziskajai* izglītībai jābūt par fizioloģiju un higiēnu, pareizu uzturu, kā arī par noderīgām prasmēm, kas saistītas ar pirmo palīdzību sev un citiem, kā arī par fiziskas bīstamības situācijām.

Nepieciešams attīstīt tādas izcilas īpašības kā godīgas spēles prakses pieņemšana, spēja paklausīt trenera vai tiesneša lēmumam, veiksmes un neveiksmes pieņemšana bez negatīvām emocijām, kā arī izturības un neatlaidības tikumi.

Fiziskajai izglītībai ir trīs galvenie aspekti:

- 1) ķermeņa darbības kontrole un disciplīna;
- 2) Visu ķermeņa daļu un kustību metodiska un harmoniska attīstība;
- 3) Visu defektu un deformāciju labošana.

Ķermeņa darbības kontrole un disciplīna

Pēc Mātes domām, “no visām cilvēka apziņas jomām fiziskais ir tas, kuru pilnībā pārvalda metode, kārtība, disciplīna, process”. Tā kā ķermenis ir ieradumu būtne, ieraduma veidošana kļūst par fiziskās audzināšanas galveno daļu. Ķermeņa izglītībai jā sākas no pašas dzimšanas. “Visai ķermeņa *fiziskai* izglītošanai vajadzētu sākties dzimšanas brīdī un turpināties visu mūžu.”

Agrīnā stadijā jāveido ieradumi, kas saistīti ar dabas, pārtikas un diētas, miega un atpūtas, veselības un higiēnas, un citiem aspektiem. Var teikt, ka jau no pirmajām dienām, pat pirmajām dzīves stundām, bērnam jāveic šīs programmas pirmā daļa, ciktāl tas attiecas uz pārtiku, miegu. Ja bērns jau no paša sākuma mācās labus ieradumus, tas viņam ietaupīs daudz nepatīkšanas un neērības līdz mūža galam.

Fiziskajai izglītībai jābūt stingrai un detalizētai, tālredzīgai un metodiskai. Kā teikts, ķermenis ir ieradumu būtne. Bet šie ieradumi ir jākontrolē un jādisciplinē, vienlaikus paliekot pietiekami elastīgiem,

lai pielāgotos apstākļiem un būtnes izaugsmes, un attīstības vajadzībām.

Lai izglītība būtu racionāla, apgaismota un efektīva, tai jābūt balstītai uz minimālām zināšanām par cilvēka ķermeni, tā struktūru un darbību. Bērnam attīstoties, viņš pamazām jā māca novērot viņa iekšējo orgānu darbību, lai viņš varētu tos arvien vairāk kontrolēt un redzēt, ka šī darbība paliek normāla un harmoniska.

Fiziskā sagatavotība, ja to analizē, galvenokārt sastāv no veselības, spēka, izturības un prasmēm. Jebkurai sistemātiskai fiziskās sagatavotības programmai, ja tā tiek praktizēta, stingri ievērojot dziedināšanas noteikumus, tas ir, pareizu uzturu, pareizu miegu un atpūtu, personīgos un vides higiēnas apstākļus, piemērotu darbu cilvēka pašizpaušmei. Jāmāk precīzi noteikt savam ķermenim piemērotu fizisko piepūli, materiālās aktivitātes, enerģijas patēriņu un atgūšanu, proporciju starp saņemto un doto enerģijas.

Māte ir uzsvērusi šādas lietas, kas jā māca bērnam.

- Novērot savu iekšējo orgānu darbību.
- Atšķirt vēlmes no vajadzībām.
- Baudīt tīrību un ievērot higiēnas ieradumus.
- Atslābināt muskuļus un nervus.
- Cienīt labu veselību, fizisko spēku un līdzsvaru, skaistuma nozīmi. Skaistums ir ideāls, kas jārealizē visai fiziskajai dzīvei.
- Attīstīt garšu (kas ir (a) vienkārša un veselīga pārtika (b) kas ir būtiska.

Attiecība par ēdienu:

- Ķermeņa instinkts ir ticamāks nekā jebkura teorija;
- Jāizvairās no ikdienas ēdiena, kas izraisa smagumu;
- Bērnam jāiemāca ēst atbilstoši badam;
- Jāzina, ka jāēd, lai iegūtu ķermenim spēku un veselību, nevis, lai baudītu priekus;
- Dodiet ēdienu atbilstoši viņa temperamentam, vecumam un viņa regulārajām aktivitātēm;
- Tajā jāiekļauj visi ķīmiskie un dinamiskie elementi, kas nepieciešami viņa attīstībai;
- Nelietot ēdienu kā piespiešanas un soda līdzekli.

Par slimībām

- Iemāciet bērnam baudīt tīrību un ievērot higiēnas ieradumus;

- Neiedvest viņā bailes no slimības;
- Slima ir vājuma un nav mazvērtības pazīme;
- Zāles nedrīkst lietot, ja vien nav absolūti neiespējami no tām izvairīties;
- Katra ķermeņa vieta ir simboliska iekšējai kustībai. Īpašā ķermeņa vieta, ko skārusi slimība, ir rādītājs notikušajai iekšējai disharmonijai;
- Prāta veidošanās spēks un tieša darbība uz ķermeni ļauj novērst traucējumus ķermenī. Ja kāds zina, kā to izdarīt, viņš iegūst brīnišķīgus rezultātus.

Par vingrošanu

- Katru dienu nedaudz laika jāvelta visu ķermeņa daļu metodiskai un regulārai attīstībai;
- Nepieciešama pareiza un individuāla vadība;
- Fiziskie vingrinājumi ir ļoti nepieciešami, lai nepieļautu “*tamas*”;
- Ja ir iespēja, jāizmanto eksperta vadība, kurš zina, kā apvienot un novērtēt vingrinājumus, lai iegūtu maksimālu efektu.

Par darbu

Tam, kurš vēlas augt līdz pilnībai, nav lielu vai mazu uzdevumu, nav svarīga vai nesvarīga, - visi ir vienlīdz noderīgi tam, kurš tiecas pēc progresa un sevis apgūšanas. Mēdz teikt, ka labi izdodas tikai tas, kas ir interesants. Tā ir taisnība, bet tomēr patiesāk ir tas, ka var iemācīties rast interesi par visu, ko dara, pat par visnenožīmīgākiem darbiem. Tas ir ceļš uz pilnveidošanos. Lai kāda nodarbošanās vai uzdevums būtu jūsu ziņā, jums tas jādara ar vēlmi progresēt. Lai ko darītu, tas jādara ne tikai pēc iespējas labāk, nemitīgi cenšoties sasniegt pilnību .

Par miegu

Pēc Šrī Aurobindo domām, “visa dzīve ir joga”. Tātad gulēšana arī kļūst par jogas sastāvdaļu. Māte ir aprakstījusi miega taupību.

1. Ķermenim ir nepieciešams pietiekami daudz miega stundu atbilstoši vecumam;
2. Klusā un labi vēdināmā vietā;
3. Nekad nepalikt augšā vēlu vakarā;
4. Pat nomoda laikā relaksācija ir neaizstājama.

Kā gulēt?

Miega taupība: Tas nenozīmē dzīvot bez miega, bet gan zināt, kā gulēt. Miegš nedrīkst būt kritums bezsamaņā, kas padara ķermeņi smagu, nevis atsvaidzinošu. Ēšana ar mēru un atturēšanās no visa pārmērīguma ievērojami samazina nepieciešamību pavadīt daudzas stundas miegā, - miega kvalitāte ir daudz svarīgāka par tā ilgumu.

Lai miega laikā būtu patiešām efektīva atpūta un relaksācija, parasti ir labi kaut ko izdzert pirms gulētiešanas, piemēram, tasi piena vai zupas, vai augļu sulas. Viegls ēdiens dod mierīgu miegu. Tomēr vajadzētu atturēties no visām bagātīgajām maltītēm, jo tad miegs kļūst satraukts un murgi traucē vai arī tas ir blīvs, smags un blāvs.

Bet vissvarīgākais no visiem ir padarīt prātu skaidru, apklusināt emocijas un nomierināt vēlmju putekļus un viņu pavadītās rūpes. Ja pirms došanās gulēt cilvēks ir daudz runājis vai dzīvojis diskusijā, ja ir izlasīta aizraujoša, interesanta grāmata, vajadzētu nedaudz atpūsties bez gulēšanas, lai klusinātu garīgo darbību, lai smadzenes neiesaistītos nesakārtotās kustībās, kamēr pārējās ķermeņa daļas vien guļ. Tiem, kas praktizē meditāciju, būs labi, ja dažas minūtes koncentrēties uz cēlu un mierīgu ideju, cenšoties sasniegt augstāku un plašāku apziņu. Viņu miegs no tā gūs lielu labumu, un viņi lielā mērā izslēgs risku nonākt gulēšanas laikā bezsamaņā.

Maņu apmācība.

Maņu izglītošana veicina vispārējo izaugsmi; ja iemācies labi, precīzi redzēt; ja iemācies labi dzirdēt; ja pieskaroties mācāties izzināt lietu būtību; ja jūs iemācīsities nošķirt dažādas smaržas, tas viss ir spēcīgs izglītības līdzeklis.

Uzmanība un koncentrēšanās.

Uzmanības nozīme ir atzīta. Uzmanība ir pirmais pareizās atmiņas un precizitātes nosacījums. Studenta klātesamību var viegli nodrošināt, ja uzmanības objekts tiek padarīts interesants. Šo uzmanību vienai lietai sauc par *koncentrēšanos*. Viena patiesība tomēr dažreiz tiek ignorēta: bieži ir nepieciešama koncentrēšanās uz vairākām lietām vienlaikus.

Atdarināšana ar rokām.

Redzētās lietas atdarināšana ar roku ir noderīga precīzai redzētā reģistrēšanai. Atdarināšana ar roku nodrošina novērošanas precizitāti. Šis ir viens no pirmajiem zīmēšanas izmantošanas veidiem, un ar to pietiek, lai šī priekšmeta mācīšana būtu nepieciešama orgānu apmācības sastāvdaļa.

Pilnīga savas gribas un sajūtu kontrole.

Jāprot novērtēt, aprēķināt, spriest, salīdzināt, atzīmēt, precīzi un zinātniski zināt vibrāciju pilno vērtību, attiecību starp lietām, izpētīt visu, piemēram, izpētīt visas sajūtas saistībā ar to radītajām reakcijām, sekojiet kustībai no sajūtas līdz smadzenēm un pēc tam sekojiet reakcijai no smadzenēm uz sajūtām. Tādā veidā izdodas pilnībā kontrolēt savu gribu.

Sestās maņa apmācība.

Prāts var uzņemt tiešus iespaidus arī par formu, skaņu, patiesi par visām lietām. Telepātija, gaišredzība, domu lasīšana, rakstzīmju lasīšana un daudzi citi mūsdienu atklājumi ir ļoti senie pasaules spēki, kas palikuši neattīstīti. Sestās maņas attīstība nekad nav bijusi cilvēka apmācības sastāvdaļa. Nākamajā laikmetā tas neapšaubāmi ieņems neatņemamu vietu izglītībā.

Vitālā izglītība

Vitālā izglītība ir vissvarīgākā, neaizstājamākā. Cilvēks nav tikai mentāla būtne, viņā slēpjas arī vitalitāte un matērija. Vitalitāte: spēks, enerģija, entuziasms, mundrums, efektīvs dinamisms. Tas var būt kā entuziasma, tā vardarbības avots; kā dinamiskas enerģijas, tā izmisīgas depresijas avots; kaislību un dumpīguma avots. Tas var visu aktivizēt, veidot un realizēt, bet var arī visu iznīcināt un nomērdēt. Bez tā nav kustības un progresa iespēju.

Vitālās izglītības sastāvdaļas

Vitālā izglītība sastāv no trim sastāvdaļām.

1. Maņu orgānu attīstība un izmantošana;
2. Diskriminācijas un estētiskās izjūtas kultivēšana;
3. Rakstura apzināšanās, kontrole un pārveidošana.

Vitālā izglītība sastāv no maņu attīstības un rakstura pārveidošanas. Sajūtu attīstība nozīmē to pilnveidošanu un estētisko izjūtu pilnīgošanu, kas notiek, apgūstot dažādas mākslas. Rakstura īpašību pilnveidošana lielākajā daļā skolu notiek tikai ar mākslu un amatniecību, kur tā ieņem nenozīmīgu vietu programmā. Bet integrālajā klasē *bērniem tas jādara visu dienu*. Viņiem ir jāveic zināma pašnovērošana, un jāstrādā, lai stiprinātu tādas pozitīvas īpašības kā gribas spēku, entuziasmu, dāsnumu, drosmi u.c. Tas ir ļoti grūti, tāpēc prasa lielu pacietību un neatlaidību. Ir jāapzinās savu raksturu, maņu orgānu iespējas. Maņu orgānu attīstībai ir jāsākas agrā bērnībā un jāturpinās visu mūžu, neaizmirstot tādu maņu attīstīšanu kā, piemēram, estētisko izjūtu, skaistuma izjūtu un harmoniju. Ir jāiemācās vērot savas reakcijas, impulsus, vēlmes un noteikt to cēloņus.

Arī rakstura izkopšana vīspirms prasa tā vērošanu, vērtēšanu. Raksturā vērojams pozitīvais un negatīvais - katram cilvēkam piemīt divas pretējas rakstura tendences: kas ir kā vienas lietas gaisma un ēna. Bērnam ir jā mācās novērot, atzīmēt savas reakcijas un impulsus, kā arī to cēloņus, kļūt par sava rakstura redzīgu liecinieku, un veidot sevī gribas spēku iziešanai no "ēnas". Gribu var izkopt un attīstīt tāpat kā muskuļus. Tā ir vēlme progresam un pilnībai, kas jāieaudzina bērnā agrākā vecumā.

Ir jāzina savs raksturs, tas ir jākontrolē. Sirds jāatver skaistumam. Skaistuma sajūta attīstāma jau bērnībā. Skaistuma mīlestība izslēdz vardarbību, nežēlību.

Morālā attīstība ir svarīgs vitālās izglītības aspekts. Morālā attīstība ietver tādas vērtības kā sadarbība, uzmanība pret citiem, pieklājība, pienākums, disciplīna, godīgums, laba izturēšanās utt. Morālajai izglītībai ir jāatrod vietu skolas programmā. Ir trīs lietas, kurām ir vislielākā nozīme, risinot cilvēka morālo dabu: emocijas, ieradumi un asociācijas. Vienīgais veids, kā var sevi apmācīt morāli, ir pieradināt sevi pie pareizajām emocijām, cildenākajām asociācijām, labākajiem garīgajiem, emocionālajiem un fiziskajiem ieradumiem un pareizas darbības.

Māte izskaidro, sakot: „Kad bērns ir kļūdīties, pārliecinieties, ka viņš jums to atzīst spontāni un atklāti; un, kad viņš ir atzinies, laipni lieciet saprast, kas bija nepareizs viņa rīcībā un mudiniet to vairs neatkārtot. Jebkurā gadījumā viņu nebaidiet, - atzīta vaina ir jāpie-dod”.

Mentālā izglītība

Prāts ir izziņas, spriešanas un izpratnes sfēra. Prātam piemīt raksturīgas spējas izziņai, dzīves pieredzes uzņemšanai un asimilēšanai. Šīs prāta spējas kopumā ir uztveres, pamatojuma, sprieduma, iztēles, radošās un kritiskās domāšanas un intuīcijas spējas. Katru no šīm spējām var attīstīt un pilnveidot, izmantojot sistemātisku izglītību un apmācību, un prātu padarīt par smalki noregulētu instrumentu, kas spēj vadīt cilvēka emocionālo un fizisko dzīvi.

Piecas mentālās izglītības fāzes

Patiesai mentālai izglītībai, kas cilvēku sagatavos augstākai dzīvei, ir piecas galvenās fāzes. Parasti šīs fāzes seko viena pēc otras, bet izņēmuma gadījumos tās var pat turpināties vienlaicīgi. Šīs piecas fāzes īsumā ir:

- (1) Koncentrēšanās spējas, uzmanības spējas attīstība;
- (2) Spēju paplašināšanās, bagātināšanās;
- (3) Ideju organizēšana ap centrālo, augstāko ideālu vai visnotaļ gaišo ideju, kas kalpos kā ceļvedis dzīvē;
- (4) Domu vadīšana, - nevēlamu domu noraidīšana, spēja domāt tikai to, par ko vēlas un kad vēlas;
- (5) Psihiskā klusuma, pilnīga miera un arvien pilnīgākas atsaucības radīšana iedvesmām, kas nāk no būtnes augstākajiem reģioniem.

Kreisās un labās smadzeņu puslodes funkciju integrācija

Neapstrīdamas zināšanas: cilvēka prātam ir divi pamatmācīšanās veidi – *analītiskais un sintētiskais*. *Analītiskā* ir kreisās (Zināšanu kalps); pieskaras tikai zināšanu kopumam; spējas ir kritiskas un analītiskas; salīdzinājums un pamatojums; loģikas sastāvdaļas: atšķirt, salīdzināt, klasificēt, vispārināt, secināt). *Sintētiskais* – labās smadzeņu puslodes (Zināšanu kungs); iekļūst zināšanu būtībā; ir visaptverošas, radošas un sintētiskas; spriedums, iztēle, atmiņa, novērošana; saprot, pavēlē, spriež par sevi. Bet smadzeņu funkcijai jābūt pilnīgai - abas būtu jāintegrē.

Pašam pirmajam reformas solim izglītībā ir jāmaina izglītības mērķis un metode. Ir jāpieradina skolotāji deviņas desmitās enerģijas

veltīt aktīvo garīgo spēju (*spriešanas spēks, salīdzināšanas un diferenciācijas spēks un izteiksmes spēks*) izglītošanai, savukārt pasīvā un *saglabājošai spējai*, ko mēs saucam par atmiņu, jāieņem atzīta un precīzi noteikta, bet pakārtota vieta, skolas un universitātes eksāmeni ir jāvirza uz šo aktīvo spēju pārbaudi, nevis uz atmiņu.

Dabiskajā stāvoklī cilvēka prāts vienmēr ir ierobežots savā redzējumā, šaurš izpratnē un stingrs priekšstats, tāpēc ir nepieciešamas pastāvīgas pūles, lai to paplašinātu, padarītu to elastīgāku un dziļāku.

Mentālo spēju apmācība

1. Uzmanība – pirmais, kas skolotājam jā dara, ir pieradināt skolēnu koncentrēties uz to;
2. Novērošanas spēja ar visām maņām: pamanīt detaļas ar pilnu koncentrēšanos un interesi. Novērošanas ietver: a) Mācīšanās redzēt, pievēršot uzmanību detaļām: formai, faktūrai, izmēriem, svaram un tilpumam; b) ievērot līdzības un atšķirības - mācīšanās salīdzināt; c) Modeļu identificēšana un atpazīšana;
3. Atmiņa: atmiņa ir mentāls instruments un tā ir atkarīga no smadzeņu veidošanās. Atmiņa ir spēja prātā fiksēt detaļas, rūpīgi un ieinteresēti vērojot;
4. Salīdzinājums un kontrasts;
5. Zinātniskais ieradums un attieksme;
6. Spriedums: Sākumā tiks pieļautas daudzas kļūdas, bet izglītojamais jā māca uzticēties savam spriedumam, nepiesaistoties tā rezultātiem. Labākais veids ir pieradināt cilvēku salīdzināt viņa spriedumus ar citu spriedumiem. Kad cilvēks kļūdās, vispirms viņam vajadzētu norādīt, cik tālu viņam bija taisnība un kāpēc viņš kļūdījās, pēc tam viņš būtu jā mudina šīs lietas konstatēt pašam. Katru reizi, kad viņam ir taisnība, viņš ir jā uzmundrina;
7. Analogija: salīdzinot un kontrastējot, noteikti attīstīsies cits centrs – analogijas centrs;
8. Iztēle: Šis ir vissvarīgākais un neaizstājamākais instruments. Trīs iztēles funkcijas – a) garīgo ideju veidošana; b) spēks radīt domas, attēlus un imitācijas vai jaunās esošo domu un attēlu kombinācijas; c) dvēseles novērtējums lietās, - skaistums, šarms,

varenība, slēpta suģestija, emocijas un garīgā dzīve, kas valda visā pasaulē.

9. Literatūras un sintaktisko spēju veidošana: garīgās spējas vispirms jāīsteno lietām, pēc tam – vārdiem un idejām;
10. Koncentrācija;
11. *Sadzīves* uztveres ieradums: mēs varam daudz ko savākt pat no garām ejoša skatiena uz objektu, ja mums ir ieradums koncentrēt uzmanību uztverē;
12. Tolerance.

Māte par prāta attīstību

- Dažādu priekšmetu apguve. Atpūties no vienas darbības un veiciet citu. Lai rosinātu prāta elastību un vispusību, ir jāredz ne tikai tas, kā skolēns pēta daudzas dažādas tēmas, bet galvenokārt tas, ka vienam priekšmetam problēma tiek risināta dažādos veidos. Tas novērsīs viņa smadzenēs sastingumu un vienlaikus padarīs viņa domāšanu bagātāku un elastīgāku, kā arī sagatavos to sarežģītākai un visaptverošākai sintēzei.
- Ikreiz, kad rodas domstarpības par kādu jautājumu, piemēram, par pieņemamo lēmumu vai veicamo darbību, nekad nedrīkst noslēgties pie savas koncepcijas vai viedokļa. Gluži pretēji, ir jāpieliek pūles, lai saprastu otra viedokli, nostātos otra vietā un strīdu vai pat cīņas vietā rastu risinājumu, kas pamatoti var apmierināt abas puses.
- Ap jums ir atmosfēra, kuru pats radāt, - ja tas, ko jūs darāt, ir skaists, labs un harmonisks, jūsu atmosfēra ir skaista, laba un harmoniska.
- Mīlēt mācīties ir visdārgākā dāvana, ko var dot bērnam: mīlēt mācīties vienmēr un visur, lai visos dzīves apstākļos, visos dzīves notikumos varētu pastāvīgi atrast iespējas mācīties vairāk un vairāk.

Prāts – veidošanas, organizācijas un darbības instruments

1. Prāts piešķir domām formu.
2. Jebkura doma, kas vispār ir spēcīga un neatlaidīga, jebkura vēlme, kas ir ļoti intensīva – kas atkal ir domāšanas veids, - mehāniski, tā sakot, savā vidē nosaka formāciju, kuras darbības ilgums un

spēks būs atkarīgs no domas vai vēlmes spēka un intensitātes, kas to ir radījusi.

Domas kontrole.

Parasto cilvēka dzīvi, kāda tā ir pašreizējā pasaulē, pārvalda prāts, tāpēc vissvarīgākais ir kontrolēt savu prātu. Ir četras kustības, kas parasti ir secīgas, bet kas galu galā var būt vienlaicīgas: *domu novērošana ir pirmā, domu skatīšana ir otrā, domu kontrolēšana ir trešā un domu apgūšana ir ceturkā*. Attīrīts prāts ir prāts, kas neatzīst nevienu nepareizu domu.

- *Novērot domas*: Pirmā kustība ir atkāpšanās un skatīšanās uz to, norobežošanās no domām; novēro viņas kā uzmanīgs skatītājs.
- *Skatīties domas*: (Pārdomāšanas spēks) Skatieties uz tām un atšķirt:
 - Labas domas no sliktām domām;
 - noderīgas domas no kaitīgām domām;
 - konstruktīvas, kas ved uz uzvaru un destruktīvas domas, kas mūs novērš no tās.
- *Lai kontrolētu*: domu kontrole ir mūsu garīgās disciplīnas trešais solis. Tiklīdz mūsu apziņas apgaismotais tiesnesis būs nošķīris noderīgas un kaitīgas domas, nāks iekšējais sargs un ļaus iet tālāk tikai apstiprinātām domām, stingri atsakoties uzņemt visus nevēlamos elementus. Ar pavēlošu žestu apsargs atteiks ieeju katrai sliktai domai, atgrūžot to, cik vien iespējams. Tieši šo uzņemšanas un atteikšanās kustību mēs saucam par kontroli.
- *Apgūšana*. Domu sakārtošana. Rīcības plāna izveide.

Psihiskā izglītība

Psihiskā izglītība jeb psihiskās būtnes jēdziens ir Šrī Aurobindo devums izglītības jomā. Viņš uzsvēra, ka izglītības galvenā funkcija ir atvieglot izglītojamo psihiskās būtnes atklāšanas procesu.

Psihiska būtne un ego.

Šrī Aurobindo ieviesa *psihiskās būtnes* jēdzienu kā dvēseles *dinamisko* līdzinieku. Atšķirībā no dvēseles, *psihiskā būtne* ietekmē mūsu darbības instrumentus, proti, ķermeni, prātu un intelektu. Kad mēs virzām *psihisko būtni* uz priekšu, mēs saprotam, ka *ego* ir tikai instruments, kas paredzēts, lai *psihiskā būtne* varētu izpausties.

Bērni un psihiskā būtne.

... Psihiskā būtne ir dievišķā klātesamība bērņā. Māte saka, ka skolās veiktā garīgā, intelektuālā apmācība nobīda *psihisko būtni* aizmugurē, kas bērņībā ir priekšā. Tādejādi viņi gandrīz vienmēr pilnībā zaudē kontaktu ar savu *psihisko būtni*. Pat īslaicīga bērņa ideja noteiktā bērņības brīdī, kad *psihiskā būtne* ir visvairāk priekšā, ja tai izdodas iekļūt caur ārējo apziņu, radīs bērņam kaut ko skaistu, - kā nelielu kodolu, un uz kura jāveido jābūvē.

Kas ir ekstrasenss mūsos?

Ekstrasenss ir mūsu *centrālās būtnes* evolucionārā māksla, kas ir mūžīgā Dievišķā daļa. Tā ir saikne starp cilvēka materiālo apziņu un dievišķo apziņu. "Tā ir kā gaisma, kas spīd būtnes centrā un izstaro caur ārējās apziņas biežajiem pārklājumiem"... "Katru reizi, kad dvēsele piedzimst jaunā ķermenī, dvēsele nāk ar nodomu iegūt jaunu pieredzi, kas palīdzēs tai attīstīties un pilnveidot sevi. Tā *psihiskā būtne* tiek veidota no dzīves uz dzīvi un kļūst par pilnīgi apzinīgu un neatkarīgu personību "... " Mūsu apziņas dziļumos atrodas *psihiskā būtne*, Dievišķais templis mūsos. Šī ir centrālā vieta, kurā jānotiek visu atšķirīgo daļu, visu šo pretrunīgo kustību apvienošanai" ... "Ekstrasenss ir mūsu eksistences augstākās patiesības mītne, kas var zināt patiesību un likt to lietā. Tāpēc ir ļoti svarīgi apzināties tā klātbūtni mūsos, koncentrēties uz šo klātbūtni, līdz tā mums kļūst par dzīvu faktu un mēs varam sevi identificēt ar to" (Māte).

Psihiskā izglītība

Psihiskā izglītība ir vērsta uz dievišķās klātbūtnes atklāšanu cilvēkā, un tā ietver darbības ego iznīcināšanai, no vienas puses, un Patiesības, Labā un Skaistā meklējumiem, no otras puses. Psihiskā pārveidošana nozīmē sevis psihiskās klātbūtnes atklāšanu un visu fizisko, vitālo un mentālo darbību pakļaušanu tās pārvaldībai. Tā ir cilvēka personības dažādo daļu integrācija ap psihisko, kas katru elementu un katru brīdi pakļauj Patiesības gaismai; visu veidu garīgo

pārdzīvojumu brīva ieplūde un atvēršanās augšējam garīgajam statusam. Mīlestība pret Dievišķo ir līdzeklis šai transformācijai.

Integrālā izglītība, kā to paredz Šrī Aurobindo un Māte, ir vēsta ap dvēseli. Ideālā situācijā skolotāja *psihiskā būtne* rada studentiem psihiskās mācības vidi. Protams, savas *psihiskās būtnes* atrašanās nevar gūt tūlītēju rezultātu, pat tad, kad cilvēks sāk pastiprināt tās meklēšanu. Dvēseles atrašana var ilgt vairākus gadus, var paiet vairāk nekā viena dzīve. Bet taisnība ir arī tā, ka nevar īstenot *Integrālo izglītību*, ja cilvēks nemeklē dvēseli sevī.

Atšķirība starp psihisko būtņi un dvēseli.

Psihiskā būtne ir saikne starp ārējo personību un augstāko Atmanu vai augstāko Es. Lai arī vārdu "dvēsele" dažreiz lieto kā *psihiskās būtnes* sinonīmu, Šrī Aurobindo terminoloģijā starp abiem ir atšķirība. Dvēsele ir dievišķā būtība vai dievišķā dzirksts individuā, *psihiskā būtne* ir attīstošā dvēseles personība, kuru dvēsele izvirza kā savu pārstāvi evolūcijā. Tā attīstās un aug tās pieredze, attīstoties, tā arvien vairāk palīdz cilvēka mentālo, vitālo un fizisko daļu evolūcijai un izaugsmei. Tieši *psihiskajai būtnei* ir svarīga vieta Šrī Aurobindo izglītības domās. Viņaprāt izglītībai ir jāpalīdz sagatavot izglītojamiem pieaugt savā psihiskajā būtībā. Jo tieši šī *psihiskā būtne* balsta evolūciju vai Dievišķās Apziņas atklāšanu uz Zemes, kas kādu dienu radīs Dievišķās Dzīves iespējamību tepat uz tās.

Psihisks, garīgs un visaugstākais.

Prāta vadība ir diezgan ierobežota. Kad sāk attīstīties racionālās, ētiskās un estētiskās spējas, prāts kļūst nespējīgs atrisināt konfliktus starp racionālu tiekšanos pēc patiesības, estētisku tiekšanos pēc skaistuma un ētisku tiekšanos pēc laba. Prāts nespēj veiksmīgi tikt galā ar Neapzinātiem spēkiem, kas pastāvīgi rodas no vitālā un fiziskā, kuros dominē zemapziņas un bezapziņas spēki. Attīstoties *psihiskajai būtnei*, *pienāk* laiks, kad tā sāk dominēt, kļūstot par dabīgu virsvadītāju.

Kā organizēt savu esamību ap psihisko būtņi?

1. Pirmais solis ir apzināties sevi, savas būtnes dažādās daļas un viņu attiecīgās darbības. Lai varētu skaidri apzināties sevī notiekošo kustību izcelsmi, daudzus impulsus, reakcijas un

pretrunīgās gribas, kas mūs rosina darbībai, ir jāiemācās atšķirt šīs dažādās daļas viena no otras;

2. Ievērojiet kustības. Jābūt uzmanīgam vērotājam. Jāizvērtē mentālie impulsi. Nedrīkst darīt lietas, nezinot “kāpēc” utt., - jābūt pastāvīgi nomodā;
3. Izvērtējiet kustības attiecībā ar savu augstāko ideālu;
4. Pakļaujieties uz spriedumu, jo tikai tā varat cerēt izveidot sevi izpratni par pareizu rīcību;
5. Ja mūsu misija uz Zemes ir noskaidrot savu būtību, jānoraida visu, kas ir pretrunā ar mūsu eksistences patiesību.

Psihiskās izglītības mērķis:

Psihiskā izglītība ir jāīsteno, lai iegūtu nepieciešamo meistarību un apzinātos *psihisko būtnes* klātbūtni. Bet tam ir nepieciešams personīgā griba ... mērķa sasniegšanai ir nepieciešama liela apņēmība, nenogurstoša neatlaidība.

Psihiskās audzināšanas vadlīnijas:

- 1) Atmetiet visus personīgos komforta, gandarījuma, prieka vai laimes meklējumus;
- 2) Centieties izbaudīt visu, ko darāt, bet nekad neko nedariet tīras patikas labad;
- 3) Ņem visu, kas atnāk, kā palīgu progresam;
- 4) Nekad neaizraujies, neesi nervozs vai satraukts. Palieciet pilnīgi mierīgs vienmēr. Uzmanīgi vērojiet, konstatējiet kas vēl jādara un nezaudējot laiku, veicot to;
- 5) Nekad nesūdzieties par kāda cilvēka uzvedību;
- 6) Lai ko jūs darītu, nekad neaizmirstiet mērķi, kuru esat izvirzījis sev priekšā;
 - i) *Pirms ēšanas* koncentrējieties dažas sekundes, domās cenšoties panākt, lai ēdiens, kuru jūs gatavojaties ēst, dotu ķermenim visu nepieciešamo vielu enerģijai centienu piepildīšanai;
 - ii) *Pirms došanās gulēt*, koncentrējies dažas sekundes uz centieniem iemigt miegā, kas atjaunotu nogurušos nervus, nomierinātu smadzenes, lai pamostoties varētu ar jaunu sparību atsākt savu ceļu lielajam atklājumam;
 - iii) *Pirms rīkojies*, koncentrējies gribā, lai tava rīcība nekavētu ceļā uz lielo atklājumu;

- iv) Kad runājat, pirms vārdi iziet no mutes, koncentrējieties un pārbaudiet tos un sakiet to, kas ir absolūti nepieciešams un, kas nekādā ziņā nav kaitīgi jūsu attīstības ceļā;
- v) Nekad neaizmirstiet savas dzīves mērķi.

Garīgā izglītība

Šrī Aurobindo vārdiem sakot: “*Garīgums* savā būtībā ir atmoda mūsu būtnei iekšējai realitātei, garam, sev, dvēselei, kas nav mūsu prāts, dzīve un ķermenis, iekšēja tieksme zināt, sajust, būt tādām, lai nonāktu saskarē ar lielāku realitāti, kas atrodas pāri un caurstrāvo Visumu, kas apdzīvo arī mūsu pašu būtņi, būt savienībā ar To”.

Garīgums notiek tieši ar apziņas maiņu, pāreju no parastās apziņas uz lielāku sirdsapziņu, kurā cilvēks atrod savu patieso būtņi. *Garīgums* ir patiesā sevis meklēšana un savienošana ar Dievišķo vai Augstāko Realitāti.

Garīgā būtne (*Dživatamans / Akshara Puruša*) ir otrs centrālās būtnei aspekts. Atšķirībā no ekstrasensa, tā nepiedalās evolūcijā. Tādējādi garīgā apziņa nozīmē dzīvot bezgalīgi un mūžīgi bez ego. Garīgā izglītība sastāv no apzināšanās par garīgās būtnei klātbūtņi, kas vada visu indivīda fenomenālo dzīvi, un intensīvas vēlnes būt savienībā ar Bezgalīgo un Mūžīgo.

Garīgā transformācija sākas ar cilvēka darbību un tīra, klusa, mierīga, neierobežojama prāta pacelšanos augstākā plaknē. Šis pacelšanās rada arvien augstākas apziņas pieplūdumu zemākajā. Visbeidzot, transformācija vainagojas ar to, ka sirdsapziņa nostiprinās šajā augstākajā plānā un pārvalda prātu, dzīvību un ķermeni no augšas.

Var arī apstiprināt, ka visi centieni, neatkarīgi no tā, vai tas ir profesionāls darbs, sociālais dienests vai personīgā atpūta, ja tie tiek veltīti pašatdeves un sevis došanas garam augstam un cēlam mērķim, noved pie kustības uz augšu un izraisa darbību, un arī no augšas uz leju.

Garīgums ir dzīvs process, un garīgā vai patiesā izglītība ir iekšējās gaismas iedegšanas process.

Garīgās izglītības pieņēmumi

Visas runas par garīgajām vērtībām var izrādīties īslaicīgas un vēltīgas, ja mēs savā izglītības psiholoģijā neatzīstam trīs lietas:

Pirmkārt, ka pastāv tāda būtne kā dvēsele;

Otrkārt, ka šo *dvēseli* var atklāt un izvirzīt cilvēkā priekšplānā;

Treškārt, garīgā evolūcija ir ne tikai neizbēgams cilvēces liktenis (individuāli un kolektīvi), bet arī tas, ka izglītības lielais uzdevums un izaicinājums ir atvieglot un palīdzēt garīgās būtnes attīstībā cilvēkā.

Patiesai garīgajai izglītībai ir jā māca studentiem atpazīt šīs attiecības starp Garu un Matēriju. Garīgā izglītība veicinās lielāku ticību, attīstīs iekšēju redzējumu. Dzīves problēmas tiks ieraudzītas kā aiz tām slēpto spēku spēle.

Šrī Aurobindo par garīgo izglītību

Tas ir Patiesības apziņas un Absolūta radošais princips, kurā Trīsvienības *Esības*, *Apziņas* un *Svētlaimes* principi (*Sat*, *Chit*, *Anand*) pastāv kā vienotība un nav atdalīti viens no otra. Atšķirībā no citiem izglītības veidiem, kas virzās no apakšas uz augšu, garīgā izglītība virzās no augšas uz leju, tās ietekme izplatās no viena stāvokļa uz otru, līdz beidzot tiek sasniegts fiziskais .

Integrālās izglītības realizēšana bērnudārzos un skolās

Kāpēc Brīvas progresas sistēma neieviešas?

Jau iepriekš tika norādīts, ka *brīva progresas* sistēma ir integrālās izglītības pamats. Visas skolas ir vienprātis, ka *Brīvā progresas* sistēmu skolās nevar ieviest dažādu iemeslu dēļ:

- Lielais studentu skaits;
- Skolas seko padomes noteiktajiem kursiem, un studenti tiek gatavoti dalībai padomes vadītajos eksāmenos;
- Iepriekš minētie divi iemesli nevienu skolotāju neiedvesmo izmantot metodi pat eksperimentāli;

- Lielākā daļa skolotāju nepārzina mācību principus un metodes;
- Problēmas ir saistītas ar skolu darba organizāciju, fiziskām iespējām, finansiāla atbalsta nepietiekamību u.c.;
- Valstī izveidotām integrālās izglītības skolām jāiet kompromisa ceļš, kas saistīts ar CBSE, un tādējādi ir jāierobežo integrālās izglītības eksperimentu apjoms;
- Eksperimentam ir nepieciešami sirsnīgi un uzticīgi skolotāji. Skolotāju apmācība tikai par integrālās izglītības ideāliem un praktiskajām iemaņām ir svarīga nepieciešamība sekmīgai programmas īstenošanai;
- Studentu uzņemšana var būt ierobežota ar bērniem, kuri nāk no ģimenēm, kuras tic eksperimentam. Demokrātiskā valstī domāt par elitāru izlasi nav pieņemts;
- Svarīgs eksperimenta priekšnoteikums, lai bērns realizētu savas iespējas, ir brīva augšanai. Tikai dažādu mācību priekšmetu iekļaušana mācību programmā noved pie *Integrālās izglītības* objektu realizācijas. Ir jāatrod līdzekļi to īstenošanai;
- Fizisko (fiskālo) iespēju trūkums ir liels šķērslis veiksmīgai eksperimenta īstenošanai.

Risinājums

To izcilo skolēnu skaits, kuri patiešām ir pelnījuši vietu *brīvā progresa* klasē vai visā skolā, patiesībā nav ļoti liels. Lielākā daļa studentu nealkst pēc pašnoteikta individuāla progresa, viņi nespēj efektīvi strādāt, pašdisciplinējot sevi: viņiem ir nepieciešams uzliktas disciplīnas stimulants, kas nāk no kādas autoritātes, piemēram, viņu skolotājiem un aizbildņiem.

Tāpat skolēnu vai skolu kopums automātiski varētu tikt sakārtots 2 kategorijās: psiholoģiski "aizmigušo" kategorijā jeb normālo skolēnu skolas un otrā kategorija, salīdzinoši mazskaitliskāk, "pamodušos" bērniem, nākotnes bērniem, kuriem nepieciešama apgaismoto skolotāju īpaša uzmanība, lai tie pilnībā atklātu visus savus slēptos potenciālus un iespējas.

Izglītības iestādei būtu jāparedz divu veidu klases: klasiskās sistēmas (lielākajai daļai studentu), un *brīvā progresa* klases (ierobežotam studentu skaitam, - ja no 150 studentiem 7 cilvēki ir ar patiesu vērtību, tad tas ir ļoti labi Māte). Lai vai kā, bet būtu jāizrāda cieņa pret indivīdu kā dievišķu dvēseli un augošu organismu; ir katram jā-

dod brīvība attīstīties saskaņā ar paša iekšējo dabu; tiem, kuri ir gatavi, jāļauj sevi pakļaut brīvai pašdisciplīnai. Integrālai izglītībai jāļauj realizēties, kā cilvēces priekšgājēju audzinātāji.

Pozitīvs secinājums

- Šrī Aurbindo integrētās vai holistiskās izglītības koncepcija dod cerības staru izstrādāt, uzlabot un mainīt izglītības procesu, izglītības sistēmu un tādējādi pārveidot izglītību par spēcīgu instrumentu mūsu rokās, lai risinātu pašreizējās un nākotnes problēmas.
- Visu skolotāju, studentu un organizatoru pienākums ir neatlaidīgi un patiesi censties īstenot principus praksē, pat ja tas notiek nelielā apjomā.

Divkārsšs kaitējums

Individuālo dvēseli vada Daba. Tātad bērnam ir dabiska tieksme pret kaut ko vienu vai otru.

Būtu jāņem vērā bērna dabiskā attieksme, pretējā gadījumā tiek kavēta attīstība. Pieņemsim, ka cilvēkam pēc būtības ir zinātniska attieksme un viņš ir spiests apgūt mākslas programmu, viņš nespēj ar to tikt galā, jo tā nav viņa dabiskā tieksme. Un, ja viņš būtu pievienojies zinātnes jomai, viņš būtu devis lielu ieguldījumu šajā jomā. Bet tā kā apmācības orientētas citā virzienā, viņš arī nespēj atdot visus savus 100%. Tāpēc tas ir liels zaudējums arī šai jomai.

Īstenošanas iespēja un praktiskums

Ir svarīgi veikt visas iepriekš minētās lietas; bet praktiski tas ne vienmēr ir iespējams. Pa,t ja skolotājs vēlas to darīt; viņš ir tik ļoti saistīts ar mācību programmu, ka kaut kam citam nepietiek laika. Viņam jāiztur liels ārējs spiediens savas mācību programmas daļas pildīšanā, gatavošanu eksāmeniem, vērtēšanai u.c.. Tā kā mācību programma neatbilst bērnu vajadzībām, viņi neizrāda īpašu centību un zinātkāri ārpus programmas prasībām. Tāpēc ir ļoti grūti dot iespēju studentam atrast savu iekšējo vadītāju. Viņi ir kļuvuši tik orientēti uz atzīmēm, ka viņi ne reti jautā: cik lielu atzīmi dabūšu? Šodien visa izglītība ir vērsta uz ārējo. Students tiek piepildīts ar visa veida informāciju, kas viņam ļautu konkurences apstākļos nostāties uz savām kājām. Viss izglītības virziens ir vērsts tikai uz to. Parastajās skolās, kur skolēnu skaits katrā klasē ir liels, ir ļoti grūti nodrošināt kā

telpu, tā laiku ikvienam. Īsāk sakot, *integrālā izglītības* sistēma ir nepieciešama indivīda, sabiedrības un visas cilvēces attīstībai, bet, tā kā sabiedrība atpaliek no ideāliem, tā realitātē neieietas.

Nākotnes izglītības plāni

Lai ko mainītu, ir jāmaina izglītības mehānismu:

- Lai praksē varētu īstenot pareizu *brīvā progresā* izglītību, mums ir nepieciešams, lai kontrolējošās struktūras kļūtu elastīgākas;
- *Brīvā progresā* izglītība ir integrālās izglītības metode. Integrālā izglītība ir nekas cits kā izglītība būtnes evolūcijai;
- *Brīvā progresā izglītība* ir izglītība cilvēka kā indivīda un sabiedrības evolūcijai. Tātad tā ir universāla pēc būtības; tā nav pretrunā ne ar vienu ticību, rasi, tautību.
- *Brīvā progresā* sistēmai nav vecuma robežas, - lai kāds būtu vecums, *brīvais progress* vienmēr ir noderīgs.
- *Brīvā progresā* sistēma nepieciešama arī augstākās izglītības līmenī.
- Brīvība rada bailes vai draudus prātā, nevis prieku, jo mēs esam pārāk pieraduši pie ierobežotās vides; liela daļa sabiedrības dod priekšroku fiksētam izglītības veidam, jo viņi nav gatavi pareizi un auglīgi izmantot brīvību. Bet tie, kas tiecas pēc patiesa progresā, kaut arī viņi to īsti apzinās, viņi virzās uz *brīvās izglītības* sistēmu.
- Jebkurā noteiktā laika posmā nepieciešama abi izglītības veidi – fiksētais vai parastais izglītības veids un integrālās izglītības, – ir jāveicina to līdzāspastāvēšana.
- Pastāv cerība, ka pēc kāda laika, kad sabiedrība varēs likumīgi izmantot brīvību, kad tā vairs nebūs saistīta ar fiksētajiem noteikumiem un likumiem, pat duāla izglītības sistēma nebūs nepieciešama, būs tikai viena izglītības sistēma, - “integrālā izglītība”.

Aurovillas bērnudārzi

AHA! (ahā – es zinu, saprotu un varu!) – bērnudārzs no 2,5 – 7 gadu vecumam

Vispirms ielūkosimies pāris reālos bērnudārzos un pēc tam dažas skolās gan Aurovillā, gan ārpus tās.

AHA mērķis ir, atbilstoši Aurobindo un Mātes mācībai, izaugsmei un progresam, attīstīt bērniem iekšējo gribu. Mācīšanās akcents tiek likts uz izpratni. Lai noskaidrotu, kas visvairāk bērnam nepieciešams attīstībai, sāk ar bērna vērošanu. Nepieciešamais tiek bērnam arī iedots, taču turpinot vērot bērnu, - kāda ir viņa reakcija? Tiek pieņemts, ka bērnam ir liels apslēpts potenciāls, kurš jāatklāj. Tāpēc bērniem uzticas un ļauj izmēģināt dažādas lietas – princips: ļauj mēģināt, - es varu! Ļaujot izpausties bērna “brīvai gribai”, tiek stimulēta viņa iekšējo potenciālu uzplaukšana lai kādā jomā tā neizpaustos. Bērni progresē atbilstoši savam tempam un spējām. Bērnam pašam ļauj virzīt mācīšanos - skolotājs ir tikai koordinators. Te labs salīdzinājums ar lauksaimnieka lomu auga augšanā: lauksaimnieks var iesēt sēklu un radīt labvēlīgus apstākļus augšanai, bet nevar iemācīt sēklai, kā augt un par ko kļūt.

Dažas AHA! Darbības tēzes:

- Turēt izglītojamo centrā;
- Elastība visā: vide nodrošināšanā, attieksmē, mācīšanās stilā;
- Palīdzēt bērnam izprast savu būtību, kļūt par pašpaļāvīgu individu un iekļauties apkārtējā pasaulē, mijiedarboties ar to; palīdzēt rast atbildes uz būtiskiem jautājumiem;
- Strādāt kopā, meklējot līdzsvaru starp individu un kolektīvu jaukta vecuma grupās;
- Iemācīties izdarīt apzinātu izvēli un uzskatīt kļūdas kā palīgus un ceļvežus;
- Uzņemties atbildību par paša mācīšanos / progresu;
- Sasniegt mērķi bez fiksēta grafika vai fiksētas mācību programmas.

NANDANAM bērnudārzs bērniem no 2,5 līdz 7 gadu vecumam

Nandanam ir silīte un bērnudārzs, kas atrodas Centra laukā, līdz 60 bērniem, vecumā no 2,5 līdz 7 gadiem. Nandanam, kas sanskritā nozīmē “dārzs”, ir otrais Aurovillas bērnudārzs, kas tika izveidots 2003. gadā.

...Mēs sākam ar izpratni, ka “patiesas mācīšanas pirmais princips ir tāds, ka neko nevar iemācīt” un ka “skolotājs nav instruktors

vai uzdevumu meistars, bet gan palīgs un ceļvedis". Paturot to prātā, mēs strādājam pie bērnu integrētas attīstības, koncentrējoties uz viņu fizisko, garīgo, vitālo un psihisko attīstību, ievērojot Mātes un Šri Aurobindo sniegtās vadlīnijas.

Mēs daudz strādājam ar projektiem, jo mēs uzskatām, ka tas ir ļoti efektīvs un holistisks rīks, sākot ar tēmām, kas ir tuvas bērniem, un ar katru reizi paplašinot redzesloku.

Mēs esam pārliecināti, ka bērniem vajadzētu būt brīvībai izpētīt pasauli sevī un apkārt, un augt savā tempā, savā veidā, un būt savas izaugsmes vadītājam. Tajā pašā laikā mēs esam sapratuši, ka var palīdzēt arī plānota un strukturēta darbība. Tātad, mēs cenšamies līdzsvarot šos divus darba veidus. Cenšamies līdzsvarot *grupas* aktivitātes - kur viņi iemācās koordinēt darbību ar draugiem un attīstīt sociālās īpašības - un *individuālās* aktivitātes, kur viņiem ir brīvība darīt lietas sev patīkamā veidā.

Lai to izdarītu, mums ir gan klašu aktivitātes, gan centra aktivitātes. Dažreiz bērni savās klasēs strādā ar savu vecuma grupu un daļu laika strādā jaukta vecuma grupā.

Mums ir amatniecības centrs, drāmas centrs, bloku centrs, zinātnes centrs, ēdiena gatavošanas un dārzkopības centrs, klusā istaba, lasīšanas stūris, spēļu stūrītis.

Mēs uzskatām, ka pēc tam, kad bērns ir sajutis zināšanu slāpes un vajadzību pēc sevis pilnveidošanas, bērns pats var uzņemties atbildību par savu izaugsmi, un skolotājs var būt tikai vadošā klātbūtne, ja tas nepieciešams.

Par Aurovillas bērnudārziem vispār

Aurovillieši veica īpašu savu bērnudārzu pedagoģijas izpēti, salīdzinot tos ar pasaulē pazīstamām, piemēram, v.ped. un Montisori atziņām pirmskolas pedagoģijā. Atzīstot tos par gana labiem, pētījums netiešā veidā (neanalizējot, kas ir slikts vai labs minētajās pirmskolas pedagoģijās), konstatē, ka Aurobindo integrālā pedagoģija aurovilliešiem ir piemērotāka, vairāk atbilst Aurobindo un Mātes mācībām. Daļa no šiem pētījumiem tika izklāstīti jau iepriekšējā sarunā par Aurovillas bērnudārziem vispār. Ja pamanījāt, tur visai detali-

zēti bija aprakstītas visas cilvēka audzināmās puses un ko un kā katrā gadījumā darīt.

Attīstības stadijas teorija, pieņem, ka cilvēki izaugsmē no zīdaiņa vecuma līdz pilngadībai iziet secīgus, nemainīgus un universālus posmus. Šie posmi attiecas uz izaugsmi visās jomās: fiziskajā, garīgajā (vai izziņas), vitālajā (vai emocionālajā), sociālajā, uz morālā un garīgā. Lai arī posmi atspoguļo universālu izaugsmes modeļi, cilvēki šos posmus iziet dažādos ātrumos, dažādu piepūli, dažādu izvērsumu laikā. Viens cilvēks var strauji attīstīties sociālajās prasmēs, bet lēnām attīstīties fiziski, cits var progresēt kognitīvajā jomā, bet sociālās prasmes apgūt lēnām. Tomēr nav iespējams izlaist kādu posmu. Kamēr bērns nav gatavs augt dotajā jomā un konkrētajā posmā, mīlošie vecāki un apzinīgie skolotāji var tikai uzmanīgi vērot savus audzināmos un sagatavot atbilstošu vidi nākamībai. Notikumu gaitu attīstības posmos spēcīgi ietekmē katra bērna individuālā personība, kā arī vides apstākļi, kurā tas dzīvo.

Bērni pirmskolas vecumā ir ārkārtīgi atvērti un plastiski, izsalakuši mācīties. Viņiem vēl nav bijusi nelabvēlīga skolas pieredze, kas viņus "atslēgtu". Vecākiem, audzinātājiem ir iespējas nebalstīties uz sabiedrības gaidām un atbilstoši tām arī vērtēt - bērnudārza bērni nekārto eksāmenus (kaut arī pastāv zināms sabiedrības spiediens sagatavoties bērņus kādai augstākai izglītības formai - sākumskolai), tas tiešā veidā nav acīmredzams. Taču nekas nav akmenī iecirsts - videi ir jābūt elastīgai un pietiekami bagātai, lai bērns atrastu tajā vietu attīstībai.

Kopumā mazs bērns ir egocentrisks un impulsīvs. Viņš zina tikai apkārtējo pasauli, viņam ir skaidrs, ko viņš domā, ka viņš zina, viņš ir arī zinātkāres pilns; Viņš jautā, viņš pēta, viņš sagaida, ka pasaule pildīs viņa vēlmes, un viņš reti ir spējīgs plānot uz priekšu.

Ievērojot bērnu atšķirīgās iezīmes dažādos attīstības līmeņos, aurovillieši cenšas saskaņot bērnu vajadzības un intereses ar bērnudārza mācību programmu. Programma ir piemērota mainīgajiem četru līdz sešu gadu attīstības modeļiem. Tā tiek realizēta tā, lai katrs bērns atrastu sev atbilstošas attīstības posma iespējas, kurām viņš ir gatavs.

Bērnudārzs, protams, nav ideāls (un vai kādreiz būs?). Audzinātājs šajā situācijā ir padomdevējs, mudinātājs, konsultants, sadarbības partneris un audzināmās vides nodrošinātājs. Audzinātājam

ir jābūt pētniekam, vērotājam, pat savu audzināmo skolniekam un nav jāsamierinās ar sasniegtām atziņām. Pašapmierinātībai nav pamata, atzīmē paši aurovillieši.

Par vienu Aurobindas integrālās izglītības ļoti svarīgu aspektu mēs parunāsim tad, kad veiksīm tādu kā kopsavilkumu, tas būs par bērnu sagatavošanu (šķietami nezināmai) nākotnei. Māte kaut kur saka, ka pasaulē piedāvātais izglītības modelis ir orientēts uz vaskardienu. Ko nozīmē izglītību orientēt uz nākotni?

Vienā bērnudārza grupā parasti ir ap 10, 12 bērnu. Grupas apzīmētas krāsām: dzelteno grupu veido trīs gadus veci, apelsīnu grupā četrgadnieki, zilā grupā - piecus gadus veci un zaļā grupa sešus gadus veci utt. Katrā grupā ir daži bērni, kuri nāk neregulāri. Katrā grupā ir galvenais skolotājs un palīgs. Grupu skolotāji nāk no Francijas, Vācijas, Itālijas un Indijas. Bērnu kultūras dažādība ir vēl lielāka. Viņi visi ir aurovilliešu bērni, bet mājās runā valodās sākot tamilu līdz krievu, franču un hindi valodām. Visām šīm grupām mācību valoda ir angļu.

Bērnudārzi atrodas ēkās, kas projektētas atbilstoši vajadzībām un atrodas pilsētas teritorijā. Tās ir lielas, vienstāvīgas ēkas, kurās katrā ir četras klases, ēdamistaba, bibliotēka, bērnu tualetes telpa un liela atvērta aktivitāšu zona. Ēka ir ar dziļiem logu sēdekļiem un koka akcentiem, klašu durvis krāsotas košās krāsās. Aiz oranžajām durvīm atradīsiet oranžo grupu utt.

Aplūveida centrālajā telpā viena siena ir veltīta lielam ziņojumu dēlim, kur brīvprātīgie ir izvietojusi pievilcīgu displeju, lai ilustrētu dažādus jēdzienus, piemēram, vēja jēdzienu. Uz citas sienas ir ļoti liels akvārijs bērna acu līmenī, kur zivis sapņaini peld starp zemūdens papardēm. Pie citas sienas tiek izvietoti bērnu darbi.

Lielajā nodarbību telpā dažreiz pārtop deju vai kustību klasē, citreiz bērni tur var atrasties, spēlējot paši savas spēles. Spēļu laukumā, ēkas aizmugurē, ir šūpoles un liela kāpelēšanas ierīce. Ir mazgāšanās vieta un liela ierobežota āra smilšu zona un peldbaseins. Ēkas ieskauj ziedi un bērnu stādīti dārzi.

Bērni, kas nav pietiekami veci, lai brauktu ar velosipēdu, atbrauc ar autobusu vai vecāku transportu. Ierašanās ir no pulksten

8:00 līdz 8:30. 8:30 vai nedaudz vēlāk katra grupa pulcējas rīta aplim, lai dalītos stāstos un kopīgi darbotos. Katrs aplis sākas ar nelielu rituālu. Bērni sēž uz grīdas aplī, aizdedz sveci, aizver acis un dažas minūtes mierīgi meditē. Šī "koncentrēšanās" ir unikāla Aurovillas prakse, kas tiek izmantota, lai sāktu un dažreiz noslēgtu tikšanās, nodarbības, sarunas utt. Ir novērots, ka tai ir lieliski nomierinoša un centrējoša iedarbība, pat uz visaktīvākajiem bērniem. Pēc rīta apļa ir laiks sarunām un plānotajām aktivitātēm. 10:30 ir uzkodas, pusdienas, kas tiek pasniegtas blakus esošajā ēdamistabas telpā, pulksten 12:00. Pēc pusdienām bērni spēlējas, līdz ir pienācis laiks doties uz mājām. Bērnodārza mācību programma ietver piecās personības attīstības sfērās.

Atmosfēra skolā ir silta un mīloša, vienkārša un skaista. Bērni jūtas ļoti droši, viņu pieredze apliecina, ka te atradīsies viņiem piemērota vieta viņu vajadzību apmierināšanai.

Viss bērnodārzs bieži izvēlas vienu tēmu, kas rada gan dalīšanās, gan vienotības sajūtu.

Starp dažādu kultūru un tautību bērniem veidojas dabiska draudzība, veicinot cilvēku vienotības sajūtu.

Katru rītu zāles centrā ir ziedu grozs. Bērni spontāni sāk gatavot kolamu (tradicionālu tamilu ziedu noformējums) vai palīdz to izdarīt skolotājam. Bērnus, spēlējoties ar ziediem, pārņem īpaša jūtība.

Visiem skolotājiem ir iespēja nedēļas laikā pabūt kopā ar visiem bērniem. Tas palīdz radīt vienotības un integrācijas sajūtu skolotāju un bērnu attiecībās.

Šri Aurobindo un Māte ir uzsvēruši fiziskās kultūras nozīmi, kuras galvenais mērķis ir ķermeņa šūnās iepludināt augstāku apziņu. Māte sacīja: "Attīstot ķermeni ar skaidrām un saredzamām metodēm, mēs palīdzam dvēseles augšanai".

Apmēram divdesmit minūtes pēc rīta uzkodām bērni var brīvi spēlēties rotaļu laukumā, kur ir slidkalniņi, šūpoles, tuneļu komplekts ar paceltu eju, "pērtiķu tilts" - staigāšanai, stienis līdzsvaram, ķēžu siena u.c. ierīces. Skolotāji bērnus pieskata, ļaujot brīvi spēlēties grupās vai atsevišķi. Spēlē spēles, kurām nav konkurences elementu, bet kuras veicina sadarbību. Līderības un saskarsmes spējas attīstās spontāni.

Periodiski deju skolotājs strādā ar bērniem, veicot kustības, kas tiek pasniegtas kā spēles un vienkārši vingrinājumi, kas orientēti uz mērķi izmainīt ķermeņa apziņu.

Vingrinājumi un spēles rosina koncentrēšanos un ļauj bērniem izprast savu ķermeni, apjaust savu varēšanu, savas ķermeņa iespējas.

Bērni vismaz divas reizes nedēļā dodas uz peldbaseinu un ar spēļu palīdzību apgūst daudzus pirms peldēšanas vingrinājumus.

Šri Aurobindo un māte ir norādījuši uz faktu, ka personības vitālais treniņš, šobrīd tiek veikts nezinātniski. Viņi, lai sagatavotu iekšējo sajūtu, ir īpaši uzsvēruši mūsu jutekļu orgānu reakciju attīstīšanu un apmācību. Svarīga nozīme ir estētisko izjūtu, harmonijas un kārtības attīstīšanai. Emocionālo personības pusi var viegli izkropļot, ja bērna augšanai netiek radīti piemēroti apstākļi. Mūsdienų dzīves satricinājumos bērniem parādās daudz emocionālu problēmu. Bērni tiek rosināti (nevis uzspiežot, bet panākot to, ka bērni paši pie tiem nonāk) vienkāršiem paradumiem. Ienākot ēkā, viņiem ir paredzēts sakārtot sandales noteiktā kārtībā. Ja viņi izmanto kādu grāmatu vai spēli, tiek sagaidīts, ka to pēc izmantošanas, novietos savā vietā; Gaidāma kārtība visos darbos, arī pacietība un uzmanība, piemēram, nepārtraukt pieaugušo vai citu bērnu; Roku mazgāšana pirms un pēc ēšanas; Zobu tīrīšana pēc pusdienām un mutes skalošana pēc uzkodas. Bērni tiek mudināti vismaz izmēģināt visus piedāvātos ēdienus. Šeit skolotāji nevis piespiež, ja redz, ka bērns atsakās no ēdiena, tad maigi uzstāj vismaz nogaršot. Skolotāji cieši vēro bērnus un atrod piemērotus konfliktu risināšanas veidus, ja tādi parādās. Viens no risinājumiem, piemēram, ir nodalīt cīnītājus, notuities acu līmenī ar viņiem un likt katram izskaidrot, kas un kāpēc ir konflikts. Nav tieksme apspiest bērnu enerģiju, bet ievirzīt to pozitīvā gultnē. Bērni nekad netiek vērtēti kā "slikti".

Ir daudz iespēju bezmaksas radošām, sevis izteicošām nodarbībām, piemēram, lielie bloki zīmēšanai, gleznošanai, lego un drāma. Drāma palīdz bērniem attīstīt juteklisko reakciju, veicina iztēles attīstību un paplašina apziņu, spēju labāk kontrolēt emocijas.

Regulāri tiek izspēlētas spēles maņu spēju attīstīšanai. Labas spēles ir pieejamas redzes trenēšanai. Skolotāji ir izstrādājuši daudzas citas vienkāršas spēles maņu attīstībai, kurās izmanto tādus dabīgus objektus kā augļus un sēklas.

Bērni apgūst dziesmas angļu, tamilu, franču un sanskritu valodās, vecākā grupa sāk apgūt muzikālo notāciju.

Māte mācīja, ka parasti bērns pirms septiņiem gadiem rīkojas neapzināti, tāpēc "ir jāizkopj viņa uzmanība, spēja koncentrēties uz to, ko viņš dara, nepieciešams dod pietiekamas zināšanas, lai viņš nebūtu kā mazs dzīvnieks, bet piederētu cilvēcei".

Bērni tiek aicināti apzināties apkārtējo pasauli. Viņi dodas daudzus braucienos uz fermām, pludmalēm, mežiem, kanjoniem un ezeriem Aurovillas apkārtnē. Bērni iemācās novērtēt dabu un tās daudzveidību no savas pieredzes tajā.

Dabas izpētes ietvaros skolā ievēd daudzus dzīvniekus un putnus: uz skolu ved bruņurupučus, čūskas, ķirzakas un citas izplatītas sugas.

Bērni piedalās vienkārša ēdiena gatavošanā un dārzkopībā. Viņi svin Ziemassvētkus, Ganesh Chaturthi, Deepavali, kā arī Šri Aurobindo un Mātes dzimšanas dienas.

Kā jau minēts Angļu valoda ir mācību valoda. Citās valodās bērni apgūst vienkāršas dziesmas, skaitļus un vārdus. Šajā vecumā bērni īpaši uztver citu valodu skaņas. Ja viņi iemācīsies reproducēt šīs skaņas, kad viņu vokālie orgāni ir visplastiskākie, kļūstot vecākiem, tie vieglāk apgūs valodas.

Visi bērni ir iesaistīti maņu darbībās, kas nodrošina labu pamatu lasīšanas un rakstīšanas prasmju attīstīšanai. Kad bērni ir gatavi, viņi tiek mudināti nodarboties ar lasīšanu un rakstīšanu.

Jaunākajās grupās matemātiskie jēdzieni tiek ieviesti, izmantojot šķirošanu, grupēšanu, algoritmus, salīdzinājumus, manipulējot ar skaitļiem no 0 līdz 12. Vecākie bērni apgūst matemātiskos jēdzienus, izmantojot spēles, strādājot ar skaitļiem līdz 50, ar vienkāršu saskaitīšanu, atņemšanu un reizēm pat reizināšanu un dalīšanu. Izpratne par svaru, apjomu, laiku un laukumu tiek attīstīta, izmantojot spēles un vienkāršus, bet piemērotus materiālus.

Uzsvars tiek likts uz praktisku mācīšanos, nevis uz abstraktu domāšanu, bērnudārzs konsekventi pieturas pie bērnu integrētas izglītības idejas.

Pastāv spēcīgs, bet smalks līdzsvars starp bērna individuālo vajadzību apmierināšanu un grupas vajadzību apmierināšanu. Bērniem ir daudz iespēju pašizpaušmei un savu interešu izpētei, taču tiek sagaidīts, ka viņi būs arī cieņpilni un saudzīgi viens pret otru, sa-

darbosies, dalīsies, klausīsies utt. Dienas ritmā ir līdzsvars starp enerģiskām aktivitātēm un klusām aktivitātēm, virzītām aktivitātēm un brīvas izvēles aktivitātēm.

Bērnudārza mācību programmās tiek likts uzsvars uz novērošanas un koncentrēšanās spēju un maņu attīstīšanu dažādos veidos. Bērna augšanas fiziskajam, vitālajam, intuitīvajam, sociālajam un garīgajam aspektam bērnudārzā rodama sava vieta spēlē (kas ir bērnu darbs). Tas pilnībā atbilst bērnudārza mērķim: bērna izaugsmes veicināšana visos aspektos un virzība uz dievišķo apziņu.

Viena no bērnudārza īpašajām iezīmēm ir darbs pie ķermeņa kustībām. Visa vecuma bērniem ir izstrādāti atbilstoši vingrinājumi un aktivitātes, kas izceļ un nostiprina neverbālās īpašības. Attīstība notiek no viena maza sasnieguma uz nākamo un aiznākamo, pieaugošā grūtības pakāpē. Bērni daudzās dažādās darbībās apzinās savu ķermeni, to kā viņi pārvietojas un kur atrodas viņu smaguma centrs. Viņi var eksperimentēt ar staigāšanu dažādos veidos, ātri, lēni, velkot, ejot pa līniju, ejot pa dēli; ejot augšup, lejup, caur virkni šķēršļu; staigājot augšup pa kāpnes; ejot aizsietām acīm; ejot mūzikas pavadījumā, sintezējot deju un fizisko terapiju.

Aurovillas skolas

DEEPANAM skola bērniem no 6 līdz 14 gadu vecumam

Laiks ieskatīties Integrālās izglītības skolās. Skolu nosaukumus es centīšos netulkot – atstāju angļu valodas rakstībā.

Deepanam ir paplašinoša angļu vidējā skola, kas tika dibināta 2000. gadā un kuru šobrīd apmeklē apmēram 65 bērni vecumā no 6 līdz 14 gadiem. Skola, kas ir atvērta plkst. 8.30–15.30, darbojas, lai virzītos uz *brīvu progresu* sadarbībā ar Pārejas skolu.

Deepanam skola ir pamatskola un vidējā līmeņa skola, kura ir kā turpinājums apmācībām bērnudārzā, uzticības gaisotnē, ar pašvirzītām, pašorganizētām mācībām.

Katrai grupai tiek sastādīts grafiks, kuru skolotāji un bērni veido kopā. Pakāpeniski bērni tiek mudināti uzņemties lielāku iniciatīvu, sastādot savus grafikus. Vairākas aktivitātes notiek arī jaukta vecuma grupās, piemēram, franču valoda, rokdarbi, ekskursijas uz lauka utt.

Mēs uzstājam arī uz bērnu iesaistīšanu skolas ikdienas dzīvē - tas ietver telpas sakārtošanu, sakopšanu, darbu dārzā, ēdienu gatavošanu utt.

Kā daļu no mūsu izglītības pieejas skola papildus parastajam oficiālajam mācību saturam īpašu uzsvāru liek arī uz māksliniecisko izglītību. Tādi priekšmeti kā glezniecība, mūzika, dejas, dziedāšana, drāma un dārzkopība tiek uzskatīti par tikpat svarīgiem kā regulāri akadēmiskie kursi.

Deeplanam skola uzņem Aurovillas bērnus, Aurovillas jauniešus un ilgtermiņa viesu bērnus no 7 gadu vecuma līdz 14 gadu vecumam.

Pašlaik mums ir 65 pilna laika studenti, 12 pilna laika skolotāji un 8 nepilna laika skolotāji. Mēs esam strauji augoša skola ar mērķi nākamajos 5 gados sasniegt 150 studentu kapacitāti.

FUTURE SCHOOL bērniem no 14 līdz 19 gadiem

Te jaunieši var atklāt savu unikālo potenciālu, līdzsvaroti attīstot ķermeni, prātu, emocijas un garu. Šri Aurobindo un Mātes iedvesmota, skola tiecas radīt iespējas sevis atklāšanai. Studenti tiek mudināti ievērot uz vērtībām vērstu skolas dzīvi, - te tiek radīti apstākļi dziļākai izpratnei par viņu atbildību kā pret sevi, tā sabiedrību un pasauli.

Skola atspoguļo Aurovillas starptautisko raksturu, apvienojot skolēnus un skolotājus no daudzām dažādām tautībām, kultūrām un etniskajām grupām, atvērtībā un saskaņā.

Piedāvājot iespēju izvēlei, skola cenšas līdzsvarot neatkarību un brīvību, no vienas puses, ar cieņu un atbildību, no otras puses. Studenti tiek atbalstīti interaktīvā un atvērtā komunikācijas vidē. Tajā pašā laikā viņi tiek mudināti apzināties savu izvēli un izvēlēties savu ceļu izaugsmei un progresam.

Mēs ceram, ka šī vide un izglītības programma palīdzēs skolēniem kļūt pašapziņīgiem, pašmotivētiem un paškontrolētiem.

Future School vidusskolā piedāvā izglītību galvenokārt Aurovillas studentiem. Pagājušajā mācību gadā (2018-2019) skolā mācījās 57 pusaudži / jauni pieaugušie no 21 tautības.

Skola mūsu studentiem piedāvā plašu priekšmetu klāstu: Valodas - angļu (ar literatūras iespēju A līmenī), franču un vācu valoda; Matemātika; Tīras zinātnes - fizika, ķīmija, bioloģija; Sociālās zināt-

nes - Vēsture, ģeogrāfija, Ekonomika, Psiholoģija, Globālā pilsonība; B Tech sportā; Papildu mācību priekšmetus, piemēram, - Javascript kodēšana, fotogrāfija, filmas, māksla un teātris.

Edexcel (Starptautiskā Lielbritānijas izglītības un eksaminācijas padome) mūs atzīst par eksāmenu centru, caur kuru studenti var piedalīties IGCSE (Starptautiskais vispārējais vidējās izglītības sertifikāts), GCE (vispārējais izglītības sertifikāts par paaugstinātu līmeni) un IAL (Starptautiskais paaugstinātais līmenis) eksāmenos.

PĒDĒJĀ SKOLA - "FREE PROGRESS" skola vidējo un vidusskolu skolēniem

Pēdējā skola ir vidējā / vidusskola, kas pastāv kopš 1985. gada. Studenti ir vecuma grupā no 14 līdz 18 gadiem. Izglītības pamatā ir metode, ko māte sauc par "bezmaksas progresu" - pieeja, kas prasa skolas struktūrai un programmām būt pēc iespējas daudzveidīgākām un elastīgākām, lai reaģētu uz katra skolēna progresu.

Turklāt daudzi jauni strādājošie aurovillieši un pieaugušie apmeklē sesijas, kurās tiek pētīta Šri Aurobindo filozofija, kā arī plastiskās mākslas nodarbības. Skolas diena sākas plkst. 8.30 un turpinās līdz plkst. 15.30 (plkst. 17.30, ieskaitot sportu). Skola ir atvērta 5 dienas nedēļā (ar pilnu mācību slodzi) no pirmdienas līdz piektdienai.

Pēdējās skolas izglītības procesā cenšās attīstīt studentu prāta spējas, gribas spēkus, estētiskās un emocionālās būtnes pilnveidošanu, un visu to balstīt uz stipru un līdzsvarotu fizisko būtni. Skolotāja uzdevums ir ieteikt, nevis uzspiest. Ir pieejamas plašas konsultācijas par jebkuru mācību priekšmetu. Cik vien iespējams tiek veicināta jauniešu līdzdalība viņu izaugsmes un attīstības programmu sagatavošanā un laika grafika izstrādē.

Mācību aktivitātes studentiem tiek izstrādātas individuāli izvēloties priekšmetus un pasniedzējus. Skolotāji mudina studentus sasniegt mērķus, kurus viņi sev izvirzījuši semestra sākumā. Jo vecāks un patstāvīgāks ir bērns, jo individuālāks un konkrētāks ir viņa laika grafiks.

Tāpēc skolēniem jābūt pašmotivētiem, lai viņi varētu tikt iesaistīti lēmumu pieņemšanas procesā un izmaiņās, kas ietekmē skolas darbību. Nodarbībā tiek ievērotas studentu atsauksmes, un vi-

ņiem palīdz veidot savu pasaules redzējumu. Atbilstoši intereses pakāpei, daudzās klasēs tiek apgūtas Mātes un Šri Aurobindo idejas.

Pieejamā programma aptver valodas; Literatūru un dzeju; Tīras zinātnes (fizika, ķīmija), dzīvības zinātnes, piemēram, bioloģija; Matemātika; Sociālās zinātnes (vēsture, ģeogrāfija, ekonomika); Filozofijas un kultūras studijas; Datoru programmēšana un sistēmu administrēšana; 3D dizains; Filmu montāža; Māksla - uz kuru tiek īpaši uzsvērts. Ir mācību priekšmeti, ieskaitot Šri Aurobindo un Mātes darbu pētīšanu, kuri tiek "piedāvāti" atsevišķi, taču klases dzīves realitātē ne reti tie tiek apvienoti.

JAUNĀ LAIKMETA VIDUSSKOLA (NESS) - CBSE saistīta skola

Šajā skolā ir paaugstināts mācību līmenis. Tas tiek realizēts, pieņemot vienu no labākajām izglītības programmām valstī. Kaislīga komanda, kas nodarbojas ar progresīvu, inovatīvu un labāku izglītību, gadu gaitā ir pielikusi visas pūles, lai piesaistītu arvien vairāk sociāli trūcīgus lauku bērnus.

Jaunā laikmeta vidusskola (NESS) cenšas sasniegt augstākus akadēmiskās izcilības standartus, izmantojot integrētu izglītību plašā sabiedrības un kultūras daudzveidībā. Te, ar holistiskas izglītības palīdzību, cenšas veidot intelektuāli kompetentus, profesionāli kvalificētus, garīgi attīstītus, morāli taisnus, sociāli atsaucīgus un kultūrāli tolerantus pilsoņus labākai sabiedrībai.

1.-8.kl. Angļu valoda; tamilu / hindu; Matemātika; Zinātnes; Sociālās zinātnes; Datorzinātnes.

9.,10.kl. priekšmeti: Angļu valoda un literatūra; tamilu, hindi, sanskrits, franču; Matemātika; Zinātne; Sociālā zinātne; Datorzinātne; (pēc izvēles).

Mēs identificējam un audzinām talantus mākslas, mūzikas, dejas, viktorīnas, runas, jogas un dažādu hobiju jomā, kas izceļ studenta radošumu. Skola cenšas attīstīt estētisko izjūtu, izmantojot mākslas, mūzikas, dejas, viktorīnas, runas, jogas un teātra aktivitātes. Mēs identificējam īpaši orientētus studentus un nodrošinām viņiem papildus apmācības.

Mūsu fiziskās audzināšanas mērķis nav radīt čempionus. No otras puses, tā nedrīkst būt tikai izklaide. Tas ir līdzeklis, kā fizisko instrumentus var apmācīt un pilnveidot.

PĀREJAS SKOLA bērniem no 6 līdz 14 gadiem

Pārejas Skola ir sākumskola un vidusskola aurovilliešu bērniem - tā kalpo Aurovillas kopienai. Skolas darba diena sākas plkst.8.20 un beidzas 15.30. Pēc skolas skolēni piedalās fiziskās audzināšanas programmā. Šī ir viena no lielākajām Auroville skolām, kurā ir vairāk nekā 10 klašu telpas, zāle "Apziņa caur ķermeni", mūzikas zāle, datoru telpa, bibliotēka un mākslas un amatniecības centrs. Mācības notiek angļu valodā. Māca arī tamilu, franču valodas, sanskritu- dziesmu formā. Apmēram 30–40 pieaugušie aurovillieši palīdz te mācīt un koordinēt darbu.

Skola tika dibināta 1985. gadā. Tobrīd tajā bija 40 audzēkņi. Tā atrodas *Kultūras zonas* ziemeļrietumu daļā, *Zaļās jostas* meža malā. Tagad skolā mācās ap 160 skolēnu, sākot no 6 līdz 14 gadiem (1. līdz 8. klase). Šie skolēni un pieaugušie, kas strādā ar viņiem, nāk no vairāk nekā 19 dažādām valstīm. Šī multikulturālā vide ir izaicinājums dinamiskai, radošai mācību un mācīšanās pieredzes gūšanai.

Atbilstoši Šri Aurobindo un Mātes mācībām, skolu definējusi savu izglītības mērķi: veicināt cilvēku vienotību, palīdzēt bērniem pilnvērtīgi attīstīties, lai viņi varētu pilnībā izmantot savu potenciālu. Skolas programma aizsāk to, kas kā cer aurovillieši, būs mūža individuālās attīstības process ceļā uz ķermeņa, prāta un gara līdzsvaru. Bērni no dažādām kultūrām un etniskās izcelsmes aug kopā aizsargātas brīvības un harmonijas gaisotnē, veidojot izpratni par to, ka visi ir vienas pasaules pilsoņi. Aurovilliešu visdziļākā vēlme ir sagatavot savus bērnus un sevi *augstākam apziņas* stāvoklim, lai parādītu, ka uz Zemes ir iespējama taisnīgāka un labāka sabiedriskā kopdzīve.

Programma ir centrēta uz bērnu un procesu. Uzmanība tiek pievērsta skolēnu akadēmiskajam progresam, motivācijai, attieksmei un spējai strādāt grupā. Skola augstu vērtē praksi, kas paaugstina novērošanu, koncentrēšanos, pašapziņu un radošumu. Tiek apgūtas tādas tēmas kā *patiesība, cilvēku vienotība, empātija, brīvība un progress*. Skolēni tiek ievirzīti idejā, ka viņi mācās savam priekam un izaugsmei, katrs mācību priekšmets uzskatāms par sevis atklāšanas instrumentu, kā palīglīdzeklis, kas palīdz viņiem izteikt sevi un iegūt zināšanas. Holistiskā un integrētā izglītība nosaka klašu lielumu - nepārsniedz 20 skolēnus. Tā ir vide, kurā skolotāji var labi iepazīt un

sekot katram bērnam atsevišķi. Skolotājs spēj apvienot indivīdu ar grupas aktivitātēm un pielāgoties indivīda īpašajās vajadzības grupas ietvaros. Tas palīdz stiprināt grupas sadarbības garu, nevis konkurenci.

Programmā ietilpst tradicionālie priekšmeti, piemēram, lasīšana, rakstīšana, matemātika, dabaszinātnes, datorzinības, vides un sociālās studijas, mūzika, fiziskā izglītība, kā arī māksla un amatniecība. Mazāk tradicionāli priekšmeti pamatskolā un vidusskolā ir izpratne caur ķermeni. Tikpat svarīgi kā akadēmiskie mācību priekšmeti ir iemācīties būt kopā, dalīties, izteikties un būt atbildīgiem par savu rīcību. Tiek uzskatīts, ka šī pieeja palīdz skolēniem kļūt par efektīvākiem, uz sevi vēršiem, spējīgiem darboties gan patstāvīgi, gan sadarbībā.

Katrā klasē ir skolotājs, kurš ir atbildīgs par klases gaitu kopumā. Skolotāji izmanto eklektisku pieeju, ieskaitot kooperatīvu mācīšanos, individuālu darbu un klases, un skolas projektus, pievēršoties dažādiem mācību stiliem. Skolotāji rada atmosfēru, kurā skolēni jūtas labi, ir gatavi riskēt, apzinoties, ka katram cilvēkam ir stiprās un vājās puses un, ka mēs mācāmies no savām kļūdām. Nodarbībā ir viena audzinātāja attiecība pret desmit skolēniem. Skolas darbs bieži tiek veidots, balstoties uz projektiem, kas apvieno vairākus mācību priekšmetus, piemēram, dabaszinātnes, valodu mākslu un sociālos priekšmetus, un bieži ietver ekskursijas sabiedrībā.

Klases sanāksmes ir ļoti svarīga skolas programmas sastāvdaļa. Vienā no pirmajām klases sanāksmēm bērni izvēlas klases vārdu. Te piedāvā drošu vietu diskusijām par daudzām dažādām tēmām, kas ir svarīgas bērnu dzīvē, kā arī vieta, kurā tiek apspriestas un atrisinātas problēmas skolēnu starpā. Skolēni palīdz noformulēt klases vadlīnijas. Brīvība un izvēle ir svarīgi programmas elementi precīzi definētā struktūrā un ar pamatnostādnēm.

Pārejas Skola neizmanto tradicionālo vērtēšanas sistēmu. Skolotāji regulāri tiek ar katru skolēnu, lai novērtētu viņu mācīšanos un personīgo progresu, izmantojot portfeļus un periodiskus pārskatus. Vecāku un skolotāju satiksme notiek visu gadu.

Nav direktora vai administratora, kas nosaka programmas vai politiku. Tā vietā iknedēļu lēmumus pieņem skolotāju sanāksmēs.

Viens no Aurovillas hartas punktiem paredz, ka Aurovilla ir "vieta, kurā ir nebeidzama izglītība, pastāvīgs progress un dzīvo *jau-*

natne, kas nekad nenoveco”. Lai bērniem būtu iespēja pilnībā izmantot savu potenciālu, skola pastāvīgi cenšas uzlabot savu mācību programmu, metodiku un pieeju izglītībai.

Šri Aurobindo integrālās izglītības skolās ārpus Aurovillas.

Sri Aurobindo SCHOOLS OF INTEGRAL EDUCATION

Sri Aurobindo Public School, Budni Affiliated to CBSE, New Delhi. Affiliation No. 1030962 dibināta 2014. gadā.

Piebeidzot šo skolu izpēti, veiksīm tādu kā kopsavilkumu, bet jau šodien varam droši teikt, ka šī, tāpat kā Krišnamurti izglītības filosofija ir augstākās raudzes. Tīri ņemot, tā ir domāta augstiem apziņas stāvokļiem, kuriem vajadzīgs tikai “grūdiens”, lai ielēktu pilnīgi jaunā pasaules apzināšanā. Šādu cilvēku ir ļoti maz un tomēr šīs izglītības tiek popularizētas un piekoptas, nešķirojot cilvēkus pa gatavības pakāpēm. Kāpēc? Es domāju tāpēc, ka piedāvātās metodes der jebkuram cilvēkam ceļā uz pašizaugsmi, garīgo pašpildīšanos. Es uzsveru “paš-“, jo metodes piemērotas jebkuram vecumam, tātad ne tikai organizējot vispārējo formālo izglītību bērniem, bet uz jebkuru uz pašizglītību orientētu personību vispār. Lai top!

Šri Aurobindi integrālās izglītības skolas Indijā ir ne mazums. Skolu Indijā vispār ir tūkstošos, daudz dažādi dibinātāji, ar daudziem dažādiem akcentiem, pat filozofijām (kas patīkami pārsteidz), ka viegli apjukt. Šodien ieskatīsimies dažās bez analīzes, bet vienkārši aprakstot tās, lai gūtu vispārēju priekšstatu. Kā jau reiz rakstīju, ka labs izziņas materiāls ir skolu absolventu atsauksmes, taču man ne īpaši šajā ziņā ar atradumiem laimējās. Dažas būs, bet tās nākamajā sarunā.

Tā ir valsts skola (SAPS), kura balstās Aurobindo integrālās izglītības filozofijā. Izglītība skolā tiek realizēta tā, lai atklātu cilvēkā labāko, lai maksimāli attīstītu viņa paša spējas, lai palīdzētu skolēnam iekļauties sabiedrībā, savā valstī un cilvēcē; lai padarītu viņu par iespējami “pilnīgāku cilvēku”. Izglītības mērķis, ka rakstīts skolas dokumentos, nevar būt tikai izveidot prasmīgu indivīdu vai labi informētu personu, kas piepildīta ar informāciju un faktiem, vai arī izveidot indivīdu spējīgu atrast darbu konkurences tirgū. Svarīgāk ir

tādu indivīda aspektu attīstība kā viņa raksturs, personība un vērtības.

Skolas mērķis ir holistiska audzēkņu izaugsme, sistemātiski attīstot mācīšanās, izzināšanas, disciplinētas izturēšanās un oriģinālas domāšanas paradumus. Lai sasniegtu izcilību visu audzēkņu attīstībā, skola nodrošina kvalificētus un iedvesmojošus skolotājus, sporta iespējas, labi aprīkotu bibliotēku, multimediju telpu un labi aprīkotas zinātnes laboratorijas.

No skolēna tiek sagaidīts (izraksts no skolas noteikumiem):

1. ka izglītojamie vienmēr izturēsies pieklājīgi un saudzīgi viens pret otru, visiem darbiniekiem un skolas apmeklētājiem.
2. ka skolēni izturēsies saudzīgi pret vidi, nodrošinās disciplīnu. Tas nozīmē būs precīzi, vienmēr būs viss vajadzīgais nodarbībām, uzmanīgi sekos norādēm, cītīgi strādās un nodrošinās pilnvērtīgu nodarbību norisi.
3. ka skolēni runās angļu valodā. Skolēni runās pieklājīgi, - aizvainojoša valoda ir stingri aizliegta.
4. ka skolēni netraucēs citu izglītojamo mācību darbību;
5. ka skolēni neradīs citiem fizisku vai emocionālu kaitējumu;
6. ka skolēns uzturēs skolu glītu un sakoptu, lai visi justos laimīgi. Tas nozīmē visu atkritumu ievietošanu tvertnēs, sienu un mēbeļu tīrīšanu un nebojāšanu, kā arī rūpes par skolas mantu;
6. ka skolēns vienmēr būs ģērbies skolas formas tērpā;
8. ka skolēns atcerēsies, ka skolas reputācija ir atkarīga no viņa izturēšanās veida.

Vēl kāds fragments no vispārējām disciplīnas prasībām: Skolēniem jāievēro prasītās disciplīnas normas un uzvedības kodeksu.

Skolas noteikumi ir saistoši arī vecākiem / aizbildņiem. Nevienam skolēnam nav atļauts ienākt skolas telpās bez skolas formas (izņemot viņa dzimšanas dienu). Skolēniem nav atļauts valkāt rotas. Nav atļauts krāsot nagus, lietot hennu, matu želeju, krāsot matus utt.. Zēniem jābūt īsiem matiem un apģērbam ar apkopjamu apkalpi. Meitenēm ar īsiem matiem vajadzētu valkāt skolas lentes, meitenēm ar gariem matiem, tās būtu jāpiesien plēvē (?). Arī sikhu zēni valkā skolas formas tērpu. Skolēniem ir aizliegts ienest skolā mobilos tālruņus, kompaktdisku diskdziņus vai jebkuru citu elektronisku ierīci. Skolēniem nav atļauts lietot vulgārus lasīšanas /

skatīšanas materiālus. Viņam / viņai nav atļauts skatīt nevienu neķītru vietni internetā. Skolēniem nav atļauts skolā uzņemt nevienu apmeklētāju vai veikt tālruņa zvanus, izņemot ārkārtas gadījumus....

Skola stingri ievēro vispārnoteikto mācību programmu prasības. Skola I – VIII klasēm piedāvā šādus priekšmetus: Angļu, Hindi, Punjabi / Sanskrits, Matemātiku, Vispārīgās zinātnes, Sociālās zinības, Informācijas tehnoloģijas, Vispārīgās zināšanas, Mākslu un amatniecību, Fizisko izglītību un mūziku.

Skola IX un X klasei piedāvā šādus priekšmetus: Angļu, hindi / sanskrits, matemātiku, dabaszinātnes, sociālās zinātnes un informācijas tehnoloģijas.

Pieejamas ir "Viedās" klases. Viedās klases ir labi aprīkotas ar LCD projektoriem, baltiem skārienjutīgiem dēļiem, skaļruņiem.

Skolas galvenās iezīmes: Skola ir ideāla vide studenta latento talantu, radošuma un spontānas izpausmes attīstīšanai. Individuālas uzmanības iespēja izpaužas skolotāju un skolēnu attiecība 1:20. Atziņa, ka katram bērnam ir mūsu dzīvē īpaša loma, rada ceļu, garīgu un estētisku jēgu mācībām vispār. Izglītības process ir dinamisks, lai skolēni spētu absorbēt un neatpaliktu no visām pārmaiņām, kas visā pasaulē notiek zinātņu, humanitāro zinātņu un mācību metožu jomā. Uzmanības centrā ir bērns, viņa stiprās un vājās puses. Individuālā uzmanība nodrošina, ka izglītība bērnam kļūst par priecīgu, laimīgu un atalgojošu pieredzi. Skola apzinās, ka lēnajam skolēnam nevajadzētu kavēt spējīgāko skolēnu progresu. Lēnie audzēkņi papildus tiek apmācīti, lai sasniegtu gaišākos. Skola uzskata, ka katrs lēnais apmācāmais būtībā ir lidotājs un viņam tiek sniegti atbilstoši norādījumi, iedrošinājums un motivācija. Skola skolēnos veicina mīlestību pret Dievu, rūpes par līdzcilvēkiem un mīlestību pret dabu. Uzsvars tiek likts uz rakstura veidošanas īpašībām. Piespiedu disciplīna nevis kavē bērnu, bet nodrošina viņa sakārtotu izaugsmi. Skola cenšas skolēnus padarīt par noderīgiem, pārliecinātiem un pašpaļāvīgiem rītdienas pilsoņiem.

Skolas mācību programma:

I.-III pakāpe. Pamatzināšanas par valodu-angļu un hindi valodām, kā arī pamata, matemātiku un vides zinātne, māksla, mūzika, Indijas dejas kultūra, fiziskā izglītība. Bērns attīsta radošumu, loģisko domāšanu, analītisko attieksmi un fizisko sagatavotību kopā ar

bagātīgām indiešu vērtībām ar cieņu un rūpēm IV pakāpe līdz X pakāpei. Pēc III pakāpes pabeigšanas bērns ir pietiekami gatavs, lai sagatavotos valsts līmeņa CBSE. Valodas, kā arī sociālās zinātnes, vispārīgās zinātnes, matemātika un IT tiek mācītas noteiktajos CBSE formātos. Īpašs uzsvars tiek likts uz mūziku, jogu, dejām, fizisko, morālo attīstību, mākslu un Indijas kultūru. Bērna novērtēšana tiek veikta saskaņā ar CBE noteikto CCE. XI un XII pakāpe. Pēc X klases CBSE eksāmena studentiem jāizvēlas starp matemātiku / biozinātnēm un komerciju. Datorizglītību māca no I klases un sanskrita valodu no VI klases. XI un XII klases skolēniem jāizvēlas zinātnes vai komerciju.

ŠRI AUROBINDO INTEGRĀLĀS IZGLĪTĪBAS SKOLA HANDAGIRI

Aakcentējas uz labu un drošu pārtiku. Skolēni ir aktīvi iesaistīti dārzkopības darbos, kas aptvēr lauka sagatavošanu un stādu stādīšanu. Bērni ar nepacietību gaida, lai gūtu sava darba augļus. Dārzā, kas sadalīts 1000 kvadrātpēdu platumā audzē lapu dārzeņus, piemēram, Amaranthus (Poi), koriandru, piparmētru, tomātus, pupas, rūgto ķirbi, gurķus, efejas ķirbi, kores ķirbi, zirņus, dāmas pirkstiņus, zaļos čilli u.c. Skolēni rūpējas par sava uztura vajadzībām. Turklāt skolas pilsētiņā ir iestādīti daži daudzgadīgi augi, piemēram, bungu spieķi (?), papaija, džekas (?) augļi un karija lapas. Skolā ir ap 100 internātnieki, kas uzturas hostelī, un dārzs viņiem ir bagāts svaigu un zaļu, bioloģiski audzētu dārzeņu avots.

Skola dārzu izveidoja ar mērķi veidot skolēnu izpratni par veselīgu un bioloģisku pārtiku.

ŠRI AUROBINDO INTEGRĒTĀS IZGLĪTĪBAS VIDUSSKOLAS INSTITŪTS (SAIIESS), kas atrodas Sambalpur Rairakhol Nac Khandadhip Nup School (Nac-I) Ward.No13, ir viena no populārākajām skolām Indijā. Šī skola tiek uzskatīta par visaugstāk novērtētajām Odishas skolām ar izcilu akadēmisko pieredzi.

SRI AUROBINDO INTEGRAL SCHOOL, BASUNDHARA, At: Gatroutpatna, P.O.: Biribati, Dist.: Cuttack, Pin Code No.: 754100, Odisha, India.

Šī skola ir bāreņiem un pamestiem bērniem. Tā atrodas Gatiroutpatna ciematā 12 kilometru attālumā no Cuttack pilsētas un piedāvā izglītību bērniem sākot no bērnudārza līdz VIII klasei.

Skola tika nodibināta 1985. gadā un kopš tā laika centīgi strādā, lai sasniegtu izvirzītos mērķus.

Skola cenšas radīt visiem bērniem labvēlīgu vidi, kurā tie var parādīt savus talantus visdažādākās jomās, pierādīt, ka viņi nav zemāki par skolēniem citās privilēģētajās skolās.

Skolā ir maza, tajā ir tikai 60 bērni no bērnudārza līdz VIII klasei (daži bērni ir IX klasē, visi viņi dzīvo internātā. Viņu vidū ir 53 meitenes un 7 zēni. Laiku pa laikam bērnus pieņem ģimenēs. Skolā ir 8 skolotāji un viens Tution skolotājs matemātikai, kas māca devītās klases meitenes. Bez direktores, kurai ir goda statuss, ir 4 jogas, mūzikas un zīmēšanas skolotāji. Ir bērni, kuri nokārto skolas sertifikāta eksāmenu un turpina mācības koledžā.

Ņemot vērā viņu zemo intelekta līmeni un spēju satvert, skola ir gandarīta par panākumiem. Skolai ir liels spēju laukums, kur bērni atrod vietu nodarbībām atbilstoši viņu vēlmēm un varēšanai. Papildus regulārajām mācību aktivitātēm bērni ir piedalās dažādās ārpusklases aktivitātēs un konkursos kā skolā tā ārpus tās.

ŠRI AUROBINDO INTEGRĒTĀS IZGLĪTĪBAS SKOLA ČANDIGARHA

Dibināta 1994. gada jūlijā. To pārvalda Šri Aurobindo Society of Chandigarh, kura galvenais birojs atrodas Puducherry. Šri Aurobindo biedrība, Puducherry ir bezpeļņas organizācija un Indijas valdība to ir atzinusi par pētniecības iestādi un kā nacionālas nozīmes institūtu.

Skolas pamatā ir izglītības principi, kurus izteicis Šri Aurobindo un viņa garīgais pavadonis Meera Alfaza - māte mums. Skolas mērķis ir audzināt dinamiskas personības, kuras ir labi fiziski, garīgi, emocionāli un intelektuāli sagatavotas, lai stātos pretī mūsdienu sarežģītās sabiedrības izaicinājumiem un izmantotu iespējas. Skola cenšas nodrošināt integrētu un holistisku izglītību, iekļaujot mūsdienīgus mācību līdzekļus un tradicionālās mācību metodes. Skola piedāvāt integrētu izglītību, kas palīdz bērniem realizēt pilnu iekšējo potenciālu, atvērties jaunai apziņai un kļūt par pārvērtību aģentiem pasaulē, nākotnes veidotājiem.

Skolas misija: Strādāt attīstot visus bērna personības aspektus t.i., veidot tos par fiziski spēcīgām, veselīgās, ar graciozu un skaistu ķermeni, emocionāli jūtīgām, izsmalcinātām un enerģiskām personībām, mentāli plašu, dzīvu, skaidru saprātu un gribu, garīgi smalkām būtnēm.

Izglītība skolā nav līdzeklis kāda mērķa sasniegšanai, bet faktiski tas ir ceļojums, izpēte, bezgalīgo iespēju atklāšana. Skola augstu vērtē individuālismu un cenšamies iemācīt skolēniem radošumu, jauninājumus un uzticību.

Skolas mērķis ir audzināt bērnus par pašmotivētiem indivīdiem, kuri ir nodrošināti ar dzīvei nepieciešamām prasmēm, kas vajadzīgas pastāvīgi mainīgo problēmu un apkārtējās pasaules vajadzību apmierināšanai. Skolēni tiek mācīti ticēt sev, uzņemties atbildību, rūpēties un mīlēt viens otru un censties kļūt par labiem cilvēkiem.

Skola piedāvā visaptverošu akadēmisko mācību programmu, kura balstīta praktiskā mācību sistēmā, kas mudina bērnus būt loģiskiem, kritiskiem un analītiskiem gan domāšanā, gan praksē. Skolas izmantotā mācīšanas un apmācības stratēģijas ir tradicionālo laika pārbaudīto metožu un mūsdienu tehnoloģijās balstītu metožu apvienojums. Skola uzrunā katru skolas bērnu, jo katrs bērns ir unikāls un vērtīgs. Lai nodrošinātu skolēnu holistisku attīstību, skola viņiem piedāvā iespējas sasniegt izcilību dažādās sfērās, sākot no mākslas un amatniecības, mūzikas, dažādiem sporta veidiem un daudziem klubiem. Skolas izglītības sistēma ļauj vienlīdz uzmanīgi attīstīt prātu un garu. Tā ir aprīkota ar vismodernākajiem digitālajiem mācību risinājumiem, integrētu mācību programmu, kas ievēro jaunākās pedagoģijas, labi aprīkotu bibliotēku un citas iespējas. Skola ir apņēmusies piedāvāt skolēniem dažādas iespējas ārpusklases nodarbībās. Skola uzskata, ka dalība ārpusklases aktivitātēs dod iespēju skolēniem attīstīt talantus, kas klasē ir mazāk iespējami.

Ārpusskolas nodarbības bieži prasa sadarbību starp skolēniem.

Vides izpratnes klubs

Izpratni par vidi ir ļoti nepieciešama. Tā palīdz veiksmīgi risināt vides problēmas, ar kurām saskaras mūsdienu pasaule. Kluba mērķis ir palīdzēt skolēniem apzināties vides nozīmīgumu, iegūt

zināšanas, attīstīt attieksmi, prasmes un iemaņas, kā arī būt labi sagatavotiem reālās dzīves vides problēmu risināšanai.

Jogas klubs

Jogas rīki piedāvā pārbaudītas iekšējās noturības veidošanas metodes, kas vajadzīgas, lai veiksmīgi izdzīvotu fiziskā, garīgā un emocionālā stresa apstākļos. Jogas klubs piedāvā unikālu programmu, kas tiešā un apzinātā veidā apvieno jogas un uzmanības uzlabošanas praksi. Skola katrā sesijā ietver piecus galvenos elementus: vienošanās, elpošanas, pārvietošanos, fokusēšanos un atpūtu.

Dejas klubs

Ir labi zināms, ka dejai ir milzīgs potenciāls, kas ļauj skolēniem attīstīt daudzas dzīves pamatprasmes, piemēram, problēmu risināšanu, radošumu, kritiskas un izteiksmīgas komunikācijas prasmes. Tam ir arī fiziski ieguvumi, piemēram, bērna ķermeņa līdzsvara attīstība, uzlabo koordināciju, motoriskās prasmes utt. Un tam var būt pozitīva loma fitnesa un veselīga dzīvesveida veicināšanā. Turklāt tas veicina skolēnu iemaņas, piemēram, sadarbībā, iztēlē, iecietībā, darbu grupās un komunikācijā. Deju kluba mērķis ir sniegt skolēniem plašas iespējas apgūt graciozu kustību un radošās iztēles pasauli.

Pavārmākslas klubs bez liesmas

Pareizi teikts - "Veselīgs ķermenis atbalsta veselīgu prātu". Šis ir "Non Flame Cooking Club" devīze, kas sagatavo skolēnus laba ēdiena gatavošanai, neizmantojot liesmu. Klubs uzsver veselīgu uzturu un higiēnu, kas nepieciešama veselīgai dzīvei. Tiek mācītas arī galda klāšanas un pasniegšanas pamata metodes.

Mākslas un amatniecības klubs

Mērķis ir likt pamatus informētiem, iejūtīgiem un radošiem indivīdiem, nodrošinot skolēniem dažādās iespējās radošās izpausmes jomās. Skolēniem tiek piedāvātas iespējas eksperimentēt ar plašu mediju klāstu un tādiem līdzekļiem kā ūdens krāsas, plakātu krāsas, suka, eļļas pasteli, kolāžas ar atkritumu materiāliem un auduma gabaliem, apdruku, māla modelēšanu, ģipša skulptūru, bloku apdruku, papīru un krāsas, un batika.

Mijiedarbības klubs

Klubs ir Chandigarh kluba Roteract palīgs. Tā devīze ir "Kalpošana augstāk par sevi". Aktīvi, informēti un sociāli apzinīgi ir šī

kluba biedri, izmantojot dažādus sociālos projektus, nododas kalpošanai sabiedrībai un cilvēcei. To darot, viņi apgūst vadībai nepieciešamās iemaņas, kritisko domāšanu, empātiju, komandas darbu un tā tālāk.

Mūzikas klubs

Mūzikas apguve agrīnā dzīves posmā var ievērojami mainīt bērna sociālās, izziņas un komunikācijas prasmes. Mērķis ir rosināt skolēnos ar mūzikas radīto prieku. Viņiem tiek piedāvāti piemēroti formāti, kas piesaista viņus un iedvesmo mācīties. Programma paredz veidot spēcīgu pamatu mūzikā, kopt kognitīvās prasmes un domāšanu, iemācīt skolēniem novērtēt un radīt mūziku.

Ar jautrām un efektīvām aktivitātēm tiek demonstrēti mūzikas elementi. Attīstītas vadības prasmes un pārliecinātība, iesaistot bērnus muzikālos priekšnesumos

Pirmsskolas izglītības spārnam ir labi aprīkota rotaļu istaba, kuru izmanto visas klases no pirmsskolas līdz UKG. Rotaļu istabā ir pievilcīgas rotaļlietas. Tas ir arī aprīkots ar Smart Board un izglītojošām spēlēm.

Apkopojoša publikācijas par Šri Aurobindo integrālo izglītību

Sri Aurobindo's Integral Education: Practice of Physical and Spiritual in Auroville Schools (konspekts)

Tiek minēts, ka Indijā ir vismaz 500 skolu, kuras apliecina to, ka realizē Šri Aurobindo Integrālo apmācību. Taču reāli to ir mazāk nekā puse no šī skaitļa. Pētījums sniedz to problēmu aprakstu, kuras traucē sekmīgu Integrālās izglītības ieviešanu. Rakstā pētīta Šri Aurobindo integrētās izglītības filozofiskā koncepcija un tās *fizisko un garīgo aspektu* prakse Aurovilas skolās. Šī pētījuma galvenais mērķis bija izpētīt divus Šri Aurobindo integrētās izglītības aspektus šajās divās skolās. Pētījumā konstatēts, ka starp Mātes Starptautisko skolu un Mirambika skolu nav būtisku atšķirību *fiziskajā* aspektā, bet pastāv atšķirības starp izglītības *garīgajiem* aspektiem.

Izglītība skolās pilnveido personību, uzlabojot visus dzīves aspektus kā fizisko, garīgo, vitālo, emocionālo, sociālo un kultūras. Cilvēks kļūst radošs un viņš var dot savu ieguldījumu sabiedrības, kā arī savas valsts attīstībā. Šri Aurobindo novērtēja daudzas raksturīgās problēmas mācībās, kuras Indijas skolās un universitātēs

tika nodotas pirms neatkarības iegūšanas. Šī izglītības sistēma nebija radoša, drīzāk tā degradēja, denacionalizēja, sabojāja dvēseli un raksturu. Aurobindo uzskatīja, ka skolai jāvirzās uz patiesību un zināšanām, ir svarīgi, lai izglītības sistēma regulāri atjauninātos atbilstoši mūsdienu dzīvesveidam un garam. Lai izpildītu šo sabiedrības prasību, Māte un Šri Aurobindo stingri iestājās par jomu izglītības sistēmā. Integrālajā izglītībā viņš apvienoja personības dievišķo izpausmi fiziskajā, garīgajā un vitālajā dzīvē. Viņi iestājās par to, lai Indijas izglītības sistēma būtu spējīga sagatavot skolēnus mūsdienu dzīves izaicinājumiem.

Integrālā izglītība ir pilnīga izglītības sistēma. Tā attīsta ne tikai kognitīvo prātu, bet arī personības fiziskos, dzīvības, garīgos un psihes aspektus. Šeit vārds “integrāls” nozīmē “kopā”. Tas veido integritātes, skaistuma un harmonijas sajūtu visos cilvēces aspektos. Ar novatorisku paņēmienu palīdzību, kas nodrošina izglītību un uz darbību balstītu mācīšanos, skolēni apgūst daudzām prasmes un iegūst spējas, kuras var pielietot un izmantot savā dzīvē. Integrētā izglītība nav tikai ideja, bet ir pilnīga un perfekta izglītības sistēma. Pēc Šri Aurobindo teiktā, patiesa izglītība nav tikai izglītības garīgais aspekts, bet arī izglītības racionālie, fiziskie dzīvei svarīgi aspekti, un tie visi kopā veido integrālo izglītību. Šrī Aurobindo integrālo izglītību definēja divās dimensijās. Pirmajā dimensijā integrāls nozīmē piecu indivīda būtnes aspektu (fiziskā, garīgā, mentālā, vitālā un psihes) piešķiršanu, bet otrajā nozīmē integrālais līdzeklis ir izglītība nevis indivīda evolūcijai, bet gan nācijai un, visbeidzot, arī cilvēces evolūcijai. Plašākā nozīmē integrāls nozīmē cilvēces attīstību un dažādības vienotības principa veicināšanu.

Ir svarīgi, lai cilvēks apzinātos savu apkārtni un apkārtējo vidi. Attīstītās Rietumu valstis ir apjautušas, ka pilnīgas nodarbinātības nodrošināšana un citas ērtības nespēj nodrošināt mieru un patiesu gandarījumu. Šajās Rietumu valstīs pārāk liela nozīme tiek piešķirta materiālajam progresam, tehnoloģiskajai un mehāniskajai attīstībai bez atbilstošas garīguma attīstības un iekšējās izaugsmes. Lai iegūtu iekšēju spēku un apgaismotu prātu, izglītotāji iestājas par garīgās izglītības integrācijas nepieciešamību. Viņi zina, ka grāmatu izglītībai nav nozīmes. Šis kognitīvās zināšanas jāaizstāj ar neatņemamām zināšanām, lai zinātu esības patiesību. Šī jaunā izglītības sistēma ir neatņemama izglītība, jo tā

attiecas uz cilvēku kopumā un visu viņa dzīvi. Cilvēka personību veido garīgums, fiziskā esamība, mentālās īpatnības, vitalitāte un psihe. Šī izglītība atklāj cilvēkā slēpto potenciālu. Labai izglītības sistēmai ir jārada iespējas atklāties ikvienā cilvēkā apslēptam potenciālam. Cilvēka izziņas spējas var paplašināt, pārsniedzot iztēli. Personas konceptuālās un analītiskās spējas var uzlabot, pārsniedzot intuīcijas robežas. Tādējādi priecīgu un radošu darbību iespējas var paplašināt, pārsniedzot tās parasto robežu, harmonijā ar iekšējo dabu. Tas prasa zināšanas par cilvēka dabu un šīs zināšanas ir atrodamas Indijā saglabātajā senajā sistēmā daudzās jogas tradīcijās. Saskaņā ar Šri Aurobindo joga ir praktiska psiholoģija. Viņš sintezēja mūsdienu tradīcijas ar seno gudrību.

Aurovilas skolās: 1. Skolēniem jāpiešķir lielāka brīvība un izvēles iespējas attiecībā uz mācību metodēm, mācību priekšmetu izvēli un draudzīgām attiecībām starp skolotāju un studentiem. 2. Brīvais prāts mācās efektīvāk nekā formālu attiecību un noteikta grafika vidē. 3. Mācīšana, izmantojot rotaļu metodi, ir efektīvāka un rezultatīvāka, orientēta uz rezultātu nekā klases tehnoloģija. 4. Izglītības institūtiem ir jāsaprot, ka katrs indivīds dzīvē nonāk ar evolūcijas mērķi un unikālu potenciālu, tāpēc izglītība būtu jāveido saskaņā ar šo skolēna potenciālu un interesēm. 5. Mūsdienās, konkurences laikmetā, skolas koncentrējas tikai uz integrālās izglītības intelektuālo aspektu un aizmirst pārējos četrus integrālās izglītības aspektus: fizisko, vitālo, psihi un garīguma. Cilvēks nevar kļūt par cilvēku, neiekļaujot visus piecus integrālās izglītības aspektus. Tātad visām skolām būtu jāsatgavo mācību programma un citas ārpusklases aktivitātes, iekļaujot integrālo izglītību. 6. Tas veicina mācīšanos. 7. Integrētā izglītība orientēta uz studentiem, kas bērnus padara par labiem cilvēkiem. 8. Tas ir uz projektiem balstīts izglītības modelis, lai attīstītu skolēnu interesi un radošumu. 9. Tas dod kvalitatīvu un prasmīgu izglītību, lai bērni būtu prasmīgi viņu interešu jomā. Viņi nesaskarsies ar bezdarba problēmu. 10. Integrālā izglītība sagatavo studentus gaidāmajām dzīves problēmām. 11. Integrālā izglītība rūpējas par individuālajām atšķirībām. Tas piešķir izglītību atbilstoši individuālajām interesēm un potenciālam. Šeit skolēni apgūst zināšanas atbilstoši savam tempam, laikam un individuālajam ātrumam. 12. Tas samazina studentu pašnāvību

gadījumus. 13. Tas attīsta studenta oriģinālo domāšanu, radošumu un personību. 14. Integrālā izglītība uzsver patiesās zināšanas.

Atsauksmes no Aurovillas skolotājiem

Beidzot esmu “piebeidzis” Šri Aurobindo *Integrālās izglītības* pētījumu. Vēl tikai neliels ieskats to skolotāju atsauksmēs, kuri ir strādājuši Aurovillas skolās

My name is Marie. Man bija patiešām interesanti dalīties pieredzē ar aurovilliešiem un ar citiem brīvprātīgajiem, kuri tur bija ilgāku laiku. Mākslas terapijas nodarbības bija patiešām jautras, un projekti bija vienkārši jauki. Man patika bērni šeit, jo viņi bija ļoti motivēti mācīties, savā starpā bija laba sadarbība un cieņa, un viņi bija patiesi radoši. Viņi cienīja arī skolotājus. Man arī bija iespēja vairākas reizes doties uz Īpašo vajadzību klasi, lai redzētu, ko viņi dara, un palīdzēt skolotājam.

Brīns no Amerikas Savienotajām Valstīm

“Cik apbrīnojami un motivējoši ir redzēt kopienu, kas dod iespēju saviem nākotnes līderiem no iekšpuses”.

Kerolīna no Vācijas (Weltwaerts programma)

“Esmu ļoti pateicīgs par savu viena gada pieredzi brīvprātīgā darbā Aikiyam skolā. Man ir pilnīgi jauna izpratne par to, kas ir skola, cik daudz darba ir nepieciešams, lai tā būtu labi vadīta, un cik svarīgi ir radīt atmosfēru, kas skolu padara par bērnu iecienītāko vietu pasaulē.

Siri no ASV

„Mana brīvprātīgā darba pieredze skolotāja amatā Aikiyam skolā bija milzīga sirds atvēršana un izaugsme. Es vienmēr ar milzīgu pateicību un pieķeršanos atskatīšos uz šo laiku, ko pavadīju šādas ārkārtas mācību kopienas ietvaros. Man ļoti patika sadarboties ar personālu (kas man lika justies laipni gaidītam un kā novērtētam komandas loceklim jau no pirmās dienas!) Un strādāt ar studentiem, kuri bija tik atvērti sirsnīgi, pilni ar lieliskām idejām un kāri mācīties.

Spartaco no Itālijas

“Es sāku Aikiyam 2011. gada decembrī. Mani lūdza palīdzēt dabaszinātņu skolotājam atdzīvināt lekcijas septītajai un astotajai klasei. Skolotājs bija atvērts jaunām metodēm, ieviesa daudzus manus iero-

sinājumus un mudināja mani tieši sadarboties ar studentiem. Darbs ar bērniem ikdienā ne vienmēr ir vienkāršs, taču Aikiyam vide ir pozitīva, iedvesmojoša, nedraudoša un labvēlīgākā cilvēka īpašību kopšanai.

Alia

“Mana brīvprātīgā pieredze Aikiyam skolā ir tāda, ko es atceros savas dzīves laikā. Es esmu aspirants, un tāpat kā es, skolotāji turpina augt un ir gatavi apgūt jaunus mācīšanas veidus. Es biju liecinieks tam, kā skolotāji sadarbojās, lai aptvertu visus mācību priekšmetus, apmeklētu sanāksmes un darbnīcas ārpus skolas laika un kopīgi meklētu jaunus veidus, kā apmierināt studentu dažādās vajadzības. Es biju pārsteigts par grāmatām un resursiem, kas skolēniem un skolotājiem bija pieejami viņu skolas bibliotēkā, gan tamilu, gan angļu valodā. Es nekad neaizmirstīšu bērnus, kuri bija tik satraukti dalīties savā skolas darbā, smaidos un laipnajā un cieņpilnajā uzvedībā.

Tina

Es esmu pateicīgs par viesmīlīgo un uzmundrinošo vidi, kas man ļāva uzdot jautājumus, novērot, pamācīt un justies kā ģimenes daļai. Es plānoju turpināt sazināties ar skolotājiem, izmantojot Skype, un nākotnē mana klase sazināsies ar Aikiyam studentiem.

Maikls Frearsons

No Anglijas es devos uz austrumiem, lai mainītu savu dzīvi, un darbs, . Pirmais, kas mani pārsteidza, bija tas, cik aizrautīgi bērni iesaistās un piedalās stundās - kaut arī ne vienmēr tā, kā es to vēlos. Viņu angļu valodas līmenis ir iespaidīgs, un viņi gandrīz vienmēr saprot manas instrukcijas, un dažreiz tās pat ievēro. Bērnu enerģija ir bezgalīga; Katru dienu dodos mājās ar atbalsīm “Maikls! Maikls! Maikls!” zvana man ausīs.

Meghan Keil

Man visvairāk patīk Aikiyam ir bērni un sabiedrība, kas ir izveidota, lai radītu pēc iespējas siltu, viesmīlīgāku un aizraujošāku vidi. No rītiem, kad ierodos skolā, visu klašu un vecumu bērni izsauc manu vārdu. Dārzos jau strādā bērni. Citi bērni spēlē ārpus klases durvīm. Es uzskatu, ka esmu patiesi kļuvis par skolas daļu, un esmu pateicīgs katram bērnam un darbiniekam, kurš man palīdzēja to sajaut.

Pips Rudd

Aikiyam ir bijis liels kontrasts manai pieredzei Lielbritānijas klasēs un vasaras nometnēs Spānijā. Man patika mācīt Lielbritānijā, bet laimīgo

bērnu apmierinātās skaņas klasē un ārpus tās, kā arī sporta laukumos šeit, Akiyam, nevar salīdzināt. Liela ir degsme mācīt tik dedzīgiem un zinātkāriem maziem cilvēkiem, kādi ir šeit. Ir grūti nepiesātināties šajā skolā, jo katrā lietā pastāvīgi parādās diženuma izjūta. Katrs darbinieks savu lomu uztver ārkārtīgi nopietni, un visi, šķiet, vēlas mācīties un palīdzēt viens otram. Pateicoties ideju apmaiņas atvērtībai, visur ir milzīgs potenciāls. Es nevarēju iedomāties labāku mācību vidi, ...